Poštnina plačana v gotovini.

Leto XX., št. 5 — Ljubljana, petek 6. januarja 1939 — Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5 — Telefon št. 3122 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7. Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180. Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.—. Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Grajski trg št. 7. telefon št. 2455, Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Naročnikom in čitateljem pravoslavne vere: Čestit Božič!

„JUTRO"

Angleško-nemški pomorski razgovori

Govoriti danes »o tekmah v oboroževanju«, pa naj gre za oboroževanje na suhem, na morju ali v zraku, za oboroževanje velesil ali srednjih in malih držav, ni glede na razmah oboroževanja v vseh državah sveta nobena posebna senzacija. Ako nas v tem pogledu sploh še kaj preseneča, so samo številke. ki se navajajo v dokaz pospešenega oboroževanja, bodisi glede izpopolnjevanja oboroženih sil, bodisi glede denarnih izdatkov in finančnih žrtev sploh, ki jih morajo narodi v ta namen doprinašati Oboroževanje samo na sebi pa ne razburja tako rekoč že nobenega več, saj so celo nekdanji kritiki »previsokih vojaških proračunov« skoraj že povsod najbolj vneti zagovorniki »nujne potrebe čim uspešnejše oborožitve v vsakem pogledu«. V neposredni zvezi s tem procesom pospešenega oboroževanja na vseh kontinentih so seveda tudi velike spremembe v gospodarskih strukturah skoraj vseh držav sveta. Članki o tako zvanem »vojnem gospodarstvu«, ki zahteva najmanj državno nadzorstvo, če ne že neposreden poseg države v vse gospodarsko življenje, so danes celo v državah z liberalnimi gospodarskimi sistemi na dnevnem redu.

Napoved kake nove »tekme v oboroževanju« bi potemtakem v tem okviru ne mogla več zbuditi posebne pozornosti. Ako se to tu in tam kljub temu še vedno dogaja, moramo nedvomno iskati razlago za to v političnih ozadjih novih oboroževanj. Ta seveda niso tako stalna kakor druge osnove silnega sodobnega oboroževanja in je zato vendarle razumljivo, ako se svet ob napovedi kakršnihkoli sprememb v razmerju vojaških sil posameznih držav pozanima za razloge, ki take spremembe prizadetim narekujejo.

Tako posvečajo zadnje dni evropski in izvenevropski listi veliko pozornost novim pomorskim razgovorom med Anglijo in Nemčijo, ki so se vodili med pomorskimi strokovnjaki obeh držav pretekli teden v Berlinu in ki so se zaključili brez posebnega obvestila javnosti. Razširile so se najrazličnejše vesti, združene z vsemi mogočimi ugibanji o novih nemških zahtevah na področju pomorskega oboroževanja Padla je celo beseda o novi tekmi v oboroževanju med Anglijo in Nemčijo, predvsem v gradnji podmornic, kar je vzbudilo spomin na podobno predvojno tekmovanje med istima državama.

Zdi se pa, da se senzacija, ki so jo nekateri videli v berlinskih razgovorih, ne nanaša na razgovore same, temveč na politično ozadje, ki ga je del evropskega tiska v njih iskal Vsebina razgovorov, kakor rečeno, uradno doslej še ni znana. Kolikor pa je o njej mogoče razbrati iz pisanja informiranega angleškega in nemškega tiska, se nemške zahteve v pogledu novega pomorskega sporazuma z Anglijo omejujejo samo na pravice, ki so bile Nemčiji pridržane že v obeh dosedanjih sporazumih iz leta 1935. in 1937.

V sporazumu iz leta 1935., ki je glede na tedanje omejitve nemškega oboroževanja nedvomno pomenil mednarodno senzacijo prvega reda, sta se Anglija in Nemčija glede razmerja celokupne tonaže svojih brodovij sporazumeli na osnovi 100 : 35, kar je v tedanjih razmerah pomenilo, da je Anglija dovolila Nemčiji, da sme imeti brodovje, ki je po svoji celokupni tonaži nekaj nad eno tretjino angleškega brodovja. Tako v tem kakor v nadaljnjem sporazumu iz leta 1937. pa sta si obe državi pridržali pravico spremembe tonaže v posameznih kategorijah vojnih ladij, ne da bi se zaradi tega osnovno razmerje spremenilo. Spremembe so zato dopustne le na ta način, da se ob morebitnem zvišanju skupne tonaže ene vrste ladij istočasno zniža skupno tonaža kake druge vrste, tako da je razmerje vselej uravnovešeno po zgornji osnovi 100 : 35. Sporazum pa dopušča tudi take spremembe le v primeru, »ako bi bile ogrožene nemške pomorske zveze in bi to zahtevala varnost nemške obale«.

Nemci smatrajo, da je sedaj ta primer nastopil, in zahtevajo zato, da se jim zaradi večje varnosti njihovih pomorskih potov in obal dovoli gradnja večjega števila podmornic in večjih križark, zato bi se pa omejili v drugih kategorijah, tako da bi naznačeno ravnotežje med celokupnim angleškim in nemškim brodovjem ostalo nespremenjeno. Izpolnitev nemških zahtev, zatrjujejo v Berlinu, ne bi potemtakem vodilo do povečanja nemškega vojnega brodovja, kajti »za vsako novo tono podmornic, ki bi jih gradili,« — tako piše na primer »Frankfurter Zeitung« — »bi se odpovedali eni toni bojnih ladij ali lažjih križark«. Temu argumentu Angleži ne ugovarjajo, pripominjajo pa, da se udarna moč kakega brodovja ne da meriti samo po skupni tonaži, temveč predvsem po tonaži posameznih vrst vojnih ladij, kakor bolj ali manj odgovarjajo obrambnim interesom prizadete države.

Glede zvišanja števila svojih podmornic se Nemci še posebej sklicujejo na dogovor iz leta 1937., po katerem jim je teoretično priznana pravica, da smejo imeti enako število podmornic kakor Angleži, seveda ob nespremenjenem razmerju 35 : 100 v celokupni tonaži svojega vojnega brodovja Res je sicer da so se leta 1937 sami zadovoljili glede podmornic z razmerjem 45 : 100, toda načelna pravica do enakega števila podmornic, kakor jih imajo Angleži, zato še ni usahnila Razen tega je znano, da imajo Angleži sorazmerno z ostalim svojim brodovjem malo podmornic, ker jim iz strateško-obrambnih razlogov niso tako nujno potrebne kakor Nemčiji in drugim državam Glede povečane gradnje težkih križark pa se Nemčija sklicuje na to, da je v primeri z drugimi državami močno zaostala in da je mogoče pogodbeno omejitev iz leta 1935., ki prepoveduje gradnjo teh ladij do leta 1945., sporazumno skrčiti na krajši rok, kakor to določa pogodba.

To bi bila po dosedanjih objavah osnova novih nemških zahtev, katerih formalno upravičenost priznavajo tudi Angleži. V kolikor se je v zadnjem času vendarle razvila v tej zvezi polemika med angleškim in francoskim ter nemškim časopisjem, ji moramo iskati izvorov v ugibanju o političnem ozadju nemških zahtev, zlasti v zvezi s sklicevanjem na večjo ogroženost nemških pomorskih potov in obal Tu pa se to vprašanje dotika splošnih političnih odnošajev v Evropi in ž njimi zvezanih političnih sporov, zlasti med velesilami. V toliko je bila tudi berlinska konferenca nemških in angleških pomorskih strokovnjakov pomemben odraz splošne zapletenosti sedanjega mednarodnega položaja.

BECKOV RAZGOVOR S HITLERJEM

Po nemškem poluradnem zatrdilu je bil obisk poljskega zunanjega ministra v Berchtesgadenu zasebnega značaja — Živahna ugibanja v Varšavi

Monakovo, 5. jan. o. Poljski zunanji minister Beck, ki se je zadnje dni mudil na francoski rivieri, je prispel danes v Monakovo. Njegov vlak je imel precej zamude, zaradi česar se je Beck potem s postaje odpeljal z avtomobilom naravnost v Berchtesgaden Od Monakova dalje so ga spremljali nemški zunanji minister Ribbentrop poljski poslanik v Berlinu Lipski in šef njegovega kabineta grof Lubienski. V Berchtesgadenu ga je čakal nemški poslanik v Varšavi grof Moltke. Ko se je pripeljal na Berghof ga je Hitler sprejel na stopnišču svoje rezidence. Z gostom in ostalimi dostojanstveniki se je Hitler takoj umaknil v salon, kjer so se nemudno pričeli razgovori Razen navedenih osebnosti je konferenci prisostvoval le še izredni poslanik dr Schmidt kot tolmač. Konferenca se je pričela ob 15.10 in je trajala do 18.

Po končanem razgovoru je zunanji minister Beck izrazil novinarjem svoje zadovoljstvo, da je imel priliko govoriti s kancelarjem Hitlerjem. Zvečer se je v spremstvu Ribbentropa odpeljal nazaj v Monakovo, kjer bo ostal še jutri ves dan, v soboto pa bo odpotoval naravnost v Varšavo.

O današnjem sestanku in razgovorih ni bilo izdano nikako uradno poročilo, poluradni komunike DNB pa naglaša, da zasebni obisk zunanjega ministra prijateljske države ne more biti nič presenetljivega in tudi ne more roditi nikake senzacije, zaradi česar so brez podlage vse kombinacije, ki so se v zvezi s tem sestankom razširile v tujem tisku. Razume pa se samo po sebi, da so na sestanku, ki je bil izraz obojestranske želje po ohranitvi dosedanjega prijateljstva, razpravljali o vseh vprašanjih, ki se tičejo interesov obeh držav.

Varšava, 5. jan. h. V tukajšnjih političnih krogih je učinkovala vest o današnjem sestanku zunanjega ministra Becka z nemškim kancelarjem Hitlerjem kakor bomba Listi doslej o tem sestanku niso ničesar poročali in šele današnji večerniki so objavili prva, a zelo kratka poročila brez vsakega komentarja.

Zato tem bolj živahno razpravljajo o tem sestanku v varšavskih političnih in diplomatskih krogih in domnevajo, da je prišlo do tega sestanka zaradi bolj očitnega nezadovoljstva Nemčije s politiko Poljske, ki stremi po zbližanju z Rusijo. Na drugi strani mislijo, da predstavlja današnji sestanek Becka s Hitlerjem pričetek nove nemške akcije vzhodni Evropi. Med Nemčijo in Poljsko obstoja še cela vrsta nerešenih vprašanj in problemov, ki postajajo vedno bolj pereči V Berlinu zlasti podčrtavajo položaj nemške narodne manjšine na Poljskem, posebno pa na ozemlju, ki ga je Poljska dobila od Češkoslovaške. Tudi vprašanje skupne meje Poljske in Madžarske tvori kamen spotike med Poljsko in Nemčijo, najbolj pereče pa je ukrajinsko vprašanje, v katerem zavzema Nemčija docela drugačno stališče kakor Poljska

Silno pozornost je v zvezi s tem zbudilo pisanje nekaterih italijanskih listov, zlasti turinske »Stampe«, ki je v nekem članku napisala, da je poljska država sestavljena prav za prav iz samih narodnih manjšin. Poleg 6 milijonov Ukrajincev je na Poljskem še mnogo Nemcev, Belorusov, Čehov in Litovcev.

Manjšinsko vprašanje postaja na Poljskem po pisanju italijanskega tiska najbolj pereč problem Evrope.

Pariške sodbe

Pariz, 5. jan h. Pariški listi posvečajo sestanku Becka in Hitlerja veliko pozornost. »Paris Midi« piše, da žele Nemci za vsako ceno odstraniti odpor, ki se v zadnjem času pojavlja proti nemški politiki v Varšavi Poseben značaj daje današnjemu sestanku Becka s Hitlerjem dejstvo, da je prišlo do tega sestanka neposredno pred obiskom italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Varšavi. Hitler je brez dvoma pojasnil Becku načrte, ki jih pripravlja Nemčija v vzhodni Evropi.

Pomen Cianovega obiska v Varšavi

Rim, 5. jan. w. V tukajšnjih političnih krogih pripisujejo skorajšnjemu obisku grofa Ciana v Varšavi veliko važnost in opozarjajo da bo nudil možnost za proučitev novo nastalega položaja v vzhodni Evropi Italija upa, da bo v sedanjem političnem trenutku mogla dati dragocen prispevek za odstranitev nesporazumov v vzhodni Evropi Os Rim—Berlin mora posvečati posebno pozornost vzhodno-evropskim vprašanjem, ker je to najbolj občutljiv del evropske fronte. Politični računi Francije v vzhodni Evropi so se izkazali za netočne in Poljska mora danes voditi politiko, kakor da nima do Francije nikakih obveznosti. To daje poljski zunanji politiki večjo elastičnost in zato se bo tudi mogla lažje prilagoditi novonastalemu položaju Varšava vodi realno politiko in v Rimu zato upajo, da bo misija, ki jo ima grof Ciano, v vsakem pogledu uspela.

★

Tri vrste državljanov na Poljskem

Varšava, 5. jan. h. V vsej javnosti je zbudil veliko pozornost načrt, ki ga je izdelal poseben odbor vladnega tabora. Po tem načrtu naj bi se poljsko prebivalstvo razdelilo v tri skupine, v Poljake, slovanske manjšine in Nemce ter Žide. Poljaki bi uživali vse državljanske pravice. Slovanske manjšine in Nemci bi dobili vse pravice le tedaj, če bi se pri posebej v ta namen izvedenem plebiscitu izjavili za lojalno sodelovanje s Poljaki, dočim bi se Židom odvzele vse pravice. Te vesti so izzvale v vrstah narodnih manjšin, zlasti med Ukrajinci in Židi silno vznemirjenje.

Kongres donskih kozakov v Pragi

Praga, 5. jan. AA. Jutri se bo začel v Pragi kongres donskih kozakov, ki bo trajal dva dni. General Popov, adjutant donskih kozakov, bo na kongresu obširno poročal o ukrajinskem vprašanju. Kongresa se bodo udeležili donski kozaki in Ukrajinci, ki žive na Poljskem in Češkoslovaškem, kakor tudi begunci iz raznih drugih krajev Evrope. General Popov je v zvezi s kongresom izjavil, da je cilj Ukrajincev oziroma donskih kozakov »vstajenje neodvisne kozaške države.«

Češkoslovaški odgovor na poljske proteste

Praška vlada hoče vse storiti, da se omogočijo dobri sosedski odnošaji, zahteva pa enako lojalnost tudi od Varšave — Neha naj se s preganjanjem Čehov v Tješinu

Praga, 5. jan. h. Uradno objavljajo: Poljska vlada je v zadnjem času napravila po svojem poslaniku v Pragi več korakov pri praškem zunanjem ministrstvu zaradi položaja na poljsko-češkoslovaški meji v tješinskem okrožju. Poljska vlada se je zlasti pritoževala zaradi razširjanja protipoljskih letakov ter zaradi terorističnih dejanj, ki so bila baje organizirana na češkoslovaškem ozemlju. Končno se poljska vlada pritožuje zaradi napadov v češkoslovaškem tisku in zaradi poškodovanja poljskega državnega grba na poljskem konzulatu v Moravski Ostravi.

Češkoslovaška vlada je vse te pritožbe skrbno proučila in v vsakem posameznem primeru izvršila preiskavo, ki jo je vodil vrhovni inspektor policije. Sinoči je bil poljskemu poslaniku v Pragi izročen odgovor češkoslovaške vlade na poljske pritožbe. Obenem pa je češkoslovaški poslanik v Varšavi interveniral pri poljski vladi in ji zagotovil, da bo praška vlada storila vse, kar je v njeni moči da pride do znosnega razmerja, vendar pa zahteva praška vlada da tudi poljska vlada s svoje strani stori primerne korake, da se omogočijo korektni sosedski odnošaji Zlasti zahteva praška vlada, da poljske oblasti prenehajo s preganjanjem Čehov in da preprečijo slične incidente, kakršni so se zadnje dni odigrali v tješinskem okrožju.

Obisk dr. Chvalkovskega v Berlinu

Berlin, 5. jan. AA. (DNB). Češkoslovaški zunanji minister Chvalkovski bo prispel 10. t. m. v Berlin, kjer bo vodil pogajanja s predstavniki nemške vlade.

Statut nemške manjšine na Češkem

Praga, 5. jan. AA. (ČTK) Na seji organizacijskega odbora nemške manjšine, ki je bila včeraj v Pragi, je poslanec Kundt med drugim izjavil, da zahtevajo Nemci, ki so ostali v Češkoslovaški, pravni statut zase, ker predstavljajo, dasi so številčno slabši kakor prej, tudi v bodoče faktor s katerim je treba računati Kundt je izrazil upanje, da se bo v vladi našlo razumevanje za nemške potrebe v Češkoslovaški, ter je dejal da bo v prihodnjih dneh stopil v stik s predstavniki centralne vlade zaradi pogajanj o bodočem statutu nemškega elementa v sedanji Češkoslovaški.

Pogajanja madžarskih Nemcev

Budimpešta, 5. jan. o. Min. predsednik Imredy se bo jutri sestal z voditeljem nemške manjšine dr. Baschom. Za sestanek vlada tako v madžarskih kakor v nemških krogih veliko zanimanje. Gre namreč za to, da bi se Nemcem na Madžarskem dovolila ustanovitev narodne socialistične stranke in priznala pravica, da bi Hitlerja smatrali za svojega političnega voditelja.

Avtomobilska nesreča podkarpatskega ministra

Chust, 5 jan AA Avtomobil ministra Podkarpatske Rusije Revaja se je na poti iz Chusta v Prešov zaletel v vojaški tovorni avtomobil Oba avtomobila sta precej poškodovana Minister in njegovo spremstvo so ostali nepoškodovani ter so z avtobusom nadaljevali pot v Prešov.

Egiptovski kralj obišče Anglijo

London, 5. jan. br. Egiptski kralj Faruk in kraljica Farida bosta spomladi prišla na uradni obisk v London. Temu obisku pripisujejo tukajšnji krogi poseben pomen za razvoj nadaljnjih prijateljskih in zavezniških odnošajev med Anglijo in Egiptom. Listi poudarjajo da je kralj Faruk živel šest mesecev v Angliji in da je to njegovo bivanje med Angleži prekinila šele smrt njegovega očeta, egiptska kraljica pa je bila sploh vzgojena v angleškem duhu.

Ameriški proračun znaša nad 400 milijard dinarjev

Roosevelt ga je včeraj predložil kongresu in se protivi vsakemu znižanju — Deficit naj se krije z velikim domačim posojilom

Washington, 5. jan. h. Prezident Roosevelt je danes predložil kongresu načrt državnega proračuna za l 1939-40, ki se pričenja s 1. julijem t. l. V spremnem pismu svari kongres pred vsakim znižanjem visoko odmerjenih izdatkov, ker bi to ne ogrožalo samo razvoj ameriškega gospodarstva, marveč zlasti oslabilo v sedanjih kritičnih časih ameriško narodno obrambo Novi proračun določa 8.995 milijonov izdatkov (nad 400 milijard dinarjev) in 5.669 milijonov dohodkov tako da znaša primanjkljaj okrog 3.5 milijarde. Roosevelt se izjavlja proti povišanju davkov za kritje tega primanjkljaja ter priporoča razpis novega notranjega posojila. Proračun določa 1.3 milijarde dolarjev za narodno obrambo, kar predstavlja v primeri s sedanjim proračunom povišanje za 300 milijonov. Nadalje zahteva Roosevelt 2.2 milijarde dolarjev za gospodarsko oživljenje industrije in za socialne namene, poleg tega pa še naknadni kredit 8 milijonov dolarjev za podporo brezposelnim do konca tega proračunskega leta ker so vsa sredstva že izčrpana. Donos davkov naj bi se povišal za okrog 400 milijonov dolarjev ki bi služili v prvi vrsti za podporo farmerjem. Z novim posojilom bi se državni dolg Zedinjenih držav povišal na 44.4 milijarde dolarjev.

Odmevi prezidentovega govora

Washington, 5. jan. AA Za včerajšnjo sejo kongresa je vladalo veliko zanimanje ter so bila vsa mesta na galerijah zasedena Med občinstvom sta bili tudi Rooseveltova žena in mati, v diplomatskih ložah pa so bili francoski, španski in portugalski poslanik ter nemški odpravnik poslov. Roosevelta je kongres posebno frenetično pozdravil, ko je v svojem borbenem govoru naglasil da se Zedinjene države lahko branijo pred vsemi nevarnostmi od zunaj Posebno zanimanje je zbudila Rooseveltova ostra kritika totalitarnih tendenc, ki se pojavljajo tudi v nekaterih ameriških strankah.

Rooseveltova poslanica v kongresu je napravila v vseh političnih krogih velik vtis. Senator Pittman, ki je predsednik odbora za zunanje zadeve v senatu, je izjavil, da se popolnoma strinja z zunanjo politiko, ki jo je očrtal v svojem govoru predsednik Roosevelt. Prepričan je, da je vlada Zedinjenih držav sklenila izvajati vse potrebne moralne, finančne in trgovinske ukrepe proti onim, ki kršijo pogodbe.

London, 5. januarja. AA. Rooseveltova poslanica je naredila globok vtis, ki je izražen v vsem angleškem časopisju. Vse angleško časopisje vidi v tej poslanici prizadevanje Zedinjenih ameriških držav, da v mednarodni politiki tudi spregovore svojo besedo Veliko število listov pripisuje posebno važnost besedam o krivici, ki bi utegnila nastati, če bi se zakon o nevtralnosti začel izvajati v današnji obliki.

Berlin, 5. jan. AA »Deutsche Diplomatisch Politische Korrespondenz« objavlja članek, v katerem komentira Rooseveltovo poslanico V članku med drugim pravi, da je jasno, da morajo Združene ameriške države prej ali slej priznati uspehe avtoritarnih držav. Vse dotlej, dokler USA ne bo hotela priznati važnega dejstva in miroljubne vloge avtoritarnih držav, velik del Evrope ne bo verjel v iskrenost odgovornih državnikov Zedinjenih ameriških držav. Članek dalje poudarja, da je treba obsoditi sistematično gonjo proti Nemčiji ter naglaša kako brez smisla je takšna gonja.

Rim, 5. jan. o. Italijanski listi kritizirajo včerajšnji Rooseveltov govor, o katerem pravijo, da je bil nepremišljen in agresiven ter v nasprotju z mirovnimi tendencami.

Rooseveltov prijatelj član vrhovnega sodišča

Washington, 5 jan. h. Roosevelt je imenoval za člana vrhovnega zveznega sodišča svojega osebnega prijatelja in svetovalca Felixa Frankfurterja, ki velja za strokovnjaka glede Rooseveltove gospodarske zakonodaje. Frankfurter je bil dosedaj profesor harwardske univerze in ni zavzemal nikake javne funkcije. Po rodu je Dunajčan, a se je že leta 1894 izselil v Ameriko.

Veliki ameriški pomorski manevri

New York, 5. jan. o. Ameriški listi poročajo obširno o velikih pomorskih vajah ameriškega vojnega brodovja v jugovzhodnem delu atlantske sfere Zedinjenih držav. Pri teh vojnih vajah sodeluje 140 vojnih ladij in 700 letal. Vaje trajajo že dva dni. Njihova naloga je rešiti vse probleme glede obrambe Panamskega prekopa in pomorskih oporišč v Karibdskem morju.

Istočasno so se pričeli manevri tudi v ameriških vodah od Kalifornije do Aljaske. Pri teh sodeluje 60 vojnih ladij in nad 200 letal. S posebnim zanimanjem poročajo listi o poletu 60 izredno težkih bombnikov od San Diega proti Panamskemu prekopu Letala naj bi preizkusila izvedbo obrambne akcije prekopa z izhodiščem v Zedinjenih državah.

Izgredi sovjetskih mornarjev proti GPU

Varšava, 5. jan. w. Listi poročajo iz Moskve, da je prišlo v Sebastopolu in drugih črnomorskih lukah do krvavih spopadov med mornarji in GPU. Novi šef GPU Berija si je zastavil nalogo, da »očisti« mornarico vseh nezanesljivih elementov. Ko so posebni komisarji prišli v Sebastopol, da bi kontrolirali delovanje tamošnjih pomorskih oblasti, so jih mornarji sprejeli z orožjem. Prišlo je do uličnih borb, ki so se končale z zmago GPU šele potem, ko so iz notranjosti dobili vojaška ojačenja. Zaradi teh dogodkov je bil razrešen tudi ljudski komisar za vojno mornarico Rinovski.

Obnova plovbe po Črnem morju

Carigrad, 5. jan. w. Mraz, ki je skoraj štirinajst dni držal v ledenem oklepu Črno morje, je včeraj naglo popustil, danes pa se je povzpelo živo srebro že na 6 stopenj nad ničlo. Led se naglo taja in je na Črnem morju zopet obnovljena plovba. Tudi ustje Dunava je že svobodno, tako da bo v kratkem mogoča plovba tudi po Dunavu.

Daladierovi pokloni tuniškim domačinom

Hvala tuniške vojske — Lojalnostne izjave šejkov

Gabes, 5. jan. AA. Ministrski predsednik Daladier je snoči govoril po radiu in je med drugim dejal: »Ves dan sem hodil od vasi do vasi, od trdnjave do trdnjave, ki smo jih zgradili v zaščito naših tuniških mej. Francoski tehniški genij je ustvaril tukaj pravi čudež.«

Daladier je nato rekel, da je nenavadno zadovoljen z včerajšnjo parado čet ter da so se vojaki in oficirji sijajno držali. Starešine poedinih plemen so mu izjavili, da bodo v potrebi dali na razpolago vse svoje sile za obrambo skupne domovine. »Povsod, kjer sem imel priliko priti v stik z domačim prebivalstvom, sem se prepričal, da ljubi Francijo, za katero je pripravljeno žrtvovati vse. Za veličino domovine je pripravljeno iti v borbo. Prepričan sem, da predstavljajo prebivalci francoske severne Afrike eno izmed najboljših vojsk na svetu. Nobena tuja sila ne bi mogla premagati tega odličnega vojaškega materiala, ki ima poleg tega v sebi nenavadno moralno silo. Naša vojska v severni Afriki je odlična ter je zato potrebno, da skrbimo zanjo, da jo ljubimo in nanjo pazimo.«

Danes je Daladier nadaljeval svoje potovanje v smeri proti Bizerti. Ob prihodu v Sfax so mu bile prirejene navdušene ovacije ter mu je predsednik občine izročil srebrno oljčno vejico kot simbol sloge in miru. Daladier se je prisrčno zahvalil za darilo, nato pa je imel govor, v katerem je med drugim dejal: »Sloga in mir odgovarjata čustvom vseh Francozov. Francija želi, da bi vsi njeni državljani v vseh krajih živeli v slogi, zbrani okoli francoske zastave. Francija želi miru, ki pa ga bomo mogli ohraniti samo tedaj, če bomo svobodni. Potrebno je, da v državi vlada mir, da bi na ta način mogli ohraniti tudi splošni mir. Izredno sem ponosen, da ste vi kot državljani Francije pravilno razumeli osnovna načela, ki vodijo francosko državo. Vi veste, da Francija teži k sodelovanju in da nikdar ni stremela za tem, da bi druge podjarmljala. Tunis je vreden Francije.«

Ogromna množica ljudstva je Daladierjev govor sprejela z navdušenimi vzkliki. Na poti iz Sfaxa v Suso se je Daladier ustavil ob 11. dop. v El Djemu, ki slovi po svojem starodavnem gledališču. Na železniški postaji so ga sprejeli zastopniki francoskega in arabskega prebivalstva. Pri tej priliki je delegat velikega sveta Ben Rondan izjavil, da smatrajo njegovi rojaki francosko pokroviteljstvo kot naravno ter da so hvaležni Bogu, ker ga jim je dal. Po zahvali se je Daladier odpeljal na ogled starega gledališča. Med potjo ga je ogromna množica domačinov navdušeno pozdravljala. Zatem je Daladier obedoval v vlaku na postaji El Djem. Vlak je odpeljal v Suso ob 12.14, kamor je prispel ob 13.31. Tu ga je pred mestno hišo pozdravil predsednik občine Zevako z ostalimi dostojanstveniki. Odtod je Daladier odšel peš s svojim spremstvom proti glavnemu bulvarju, vzdolž pristanišča ter mu je velika množica ljudstva tudi pri tej priliki priredila nad vse navdušene ovacije.

Iz Tunisa v Alžir

Bizerta, 5. jan. br. Francoski predsednik Daladier se je nocoj vrnil s svojega inspekcijskega potovanja v južni Tunis preko Suse v Bizerto. Zvečer je s križarko »Foch« in z ostalimi vojnimi ladjami odpotoval v Alžir.

Novinarjem je danes ponovno izjavil, da je izredno zadovoljen z vsem, kar je videl v Tunisu, največji vtis pa je nanj napravila solidarnost tuniških arabskih plemen s francosko stvarjo. Bil je naravnost presenečen, ko so včeraj pri vojaških manifestacijah na tuniški meji sodelovala tudi vsa bližnja arabska plemena v polni vojni opremi.

Hudi italijanski očitki francoski politiki

Daladierovo pot po Afriki smatrajo za znak, da se hoče Francija izneveriti Monakovu

Rim, 5. jan. o. Politični govor, ki ga je imel francoski ministrski predsednik Daladier v Tunisu, daje italijanskemu tisku povod, da opozarja na novo nevarnost neposrednega in najresnejšega spora, če Francija v zadnjem hipu ne bo popustila. V zvezi s tem naglašajo, da francoski tisk od komunistične »Humanite« do desničarskega »Joura« odobrava nastop Daladiera. Vse kaže, da je Daladier zajamčil zastopnikom raznih francoskih parlamentarnih skupin, na katere se opira sedanja francoska vlada, da bo osebno energično nastopil proti vsem italijanskim zahtevam. Glede na to je soditi, da je Francija odnehala od politike, ki jo je započela v Monakovu. Daladier namerava rekonstruirati svoj kabinet, iz katerega naj bi izpadel Bonnet, ki ga označujejo za glavnega krivca »monakovske politike«.

Potovanje Daladiera po Tunisu je po sodbi italijanskega tiska v očitnem nasprotju z duhom monakovskega sporazuma. Francija se je otresla vseh obzirov in namerava očividno nastopiti proti vsaki italijanski zahtevi, katere izpolnitev bi pomenila spremembo sedanjega stanja na Sredozemskem morju in v Afriki. Italijanski listi prihajajo tako do sklepa, da hočejo v Parizu začeti politiko sovraštva proti Italiji ter odločno svarijo pred posledicami, ki lahko iz tega nastanejo.

Protiitalijanske demonstracije v Tunisu

Rim, 5. jan. o. Zadnje demonstracije v Tunisu proti Italiji so še bolj poslabšale italijansko-francoske odnošaje. Rimski listi poročajo, da ni tuniška policija pri teh demonstracijah niti od daleč zaščitila uredništva lista »Unione« ter italijanskih trgovin, ki so jih demonstranti močno poškodovali. Policija tudi ni posredovala, ko so demonstranti opustošili delavnico nekega italijanskega obrtnika, strgali z njenega pročelja italijansko zastavo ter jo javno zažgali. Noben demonstrant ni bil aretiran in oblasti niso uvedle preiskave, da bi se našli krivci.

Protest tuniških Italijanov

Tunis, 5. jan. o. Zastopniki italijanskih družb in organizacij v Tunisu so obiskali italijanskega generalnega konzula ter mu izročili posebno resolucijo s prošnjo, da bi jo takoj poslal v Rim. V resoluciji naglašajo tuniški Italijani, da ostanejo zvesti italijanski domovini in da bodo branili vse svoje pravice in tradicije. Protestirajo proti izzivanju v zadnjih dneh in proti žalitvi italijanske zastave ter izražajo ogorčenje, ker povzročitelji teh dogodkov niso bili kaznovani. Italijanski generalni konzul je resolucijo sprejel in je deputaciji izjavil, da jo bo takoj poslal v Rim, ter da obenem obžaluje žalostne dogodke. Pozval je tuniške Italijane naj ostanejo mirni in naj dostojanstveno prenesejo vse žalitve.

Novo ojačenje francoske posadke v Džibutiju

Pariz, 5. jan. w. Havas poroča, da se bo jutri vkrcal v Marseillu za pot v Džibuti nov bataljon senegalskih strelcev.

Angleška državnika prideta v Rim v sredo

London, 5. jan. br. O obisku Chamberlaina in Halifaxa v Italiji so danes listi objavili še nekaj novih podrobnosti. Angleška državnika bosta prispela v Rim v sredo, 11. t. m. Na postaji ju bodo sprejeli Mussolini, Ciano in drugi člani vlade. Chamberlaina in Halifaxa bodo na tem potovanju spremljali stalni tajnik v ministrstvu za zunanje zadeve, šef urada za južnoevropske zadeve in privatna tajnika obeh državnikov.

Chamberlain in Halifax bosta obiskala tudi kardinala Paccellija, ki jima bo obisk takoj vrnil v vili Madami, v kateri bosta nastanjena kot gosta italijanske vlade.

Nocoj je imel nemški poslanik v Londonu Dirksen daljši razgovor z zunanjim ministrom lordom Halifaxom. Kakor zatrjujejo, sta govorila tudi o bližnjem potovanju Chamberlaina in Halifaxa v Rim.

Italijanske zahteve na Malti

Turin, 5. jan. o. »Stampa« je danes objavila vlogo, ki jo je poslal vodja italijanskih nacionalistov na Malti, Mizzi, angleškemu kolonialnemu ministru. V njej izraža svoje zadovoljstvo nad bližnjim obiskom Chamberlaina in Halifaxa v Rimu ter v zvezi s tem izraža zahtevo, da bi Anglija ob tej priliki uredila položaj Italijanov na Malti. V vlogi podrobno opisuje postopanje angleških oblasti v Galetti z Italijani, ki so bili izključeni iz vseh uradov. Mizzi zahteva med drugim, da se italjanščina uvede v vseh šolah in v uradnem občevanju.

Vsebina ameriškega sporočila Italiji

Rim, 5. jan. o. V zvezi z razgovori ameriškega poslanika Philippsa z zunanjim ministrom Cianom ter predsednikom Mussolinijem, ki so snoči v političnih krogih zbudili veliko pozornost, je bilo opoldne objavljeno službeno poročilo, ki pravi, da je poslanik Philipps izročil italijanski vladi pismo prezidenta Roosevelta, ki se tiče židovskega vprašanja v Evropi in v katerem so v glavnih potezah obrazložene razne možnosti za njegovo ureditev.

S tem komunikejem je italijanska vlada dosegla, da so se v italijanskih političnih krogih opustili nadaljnji komentarji, ki so nastali glede na korak ameriškega poslanika v Rimu.

Boji v Španiji

London, 5. jan. br. Kakor je bila že poslednja Francova ofenziva proti Barceloni paralizirana s protiofenzivo ob Ebru, tako se je sedaj republikanska vlada odločila osvoboditi se nacionalističnega pritiska proti Barceloni z novim protinapadom, ki se je snoči začel v Estremaduri. Republikanska vojska je prešla jugozapadno od Madrida v napad in je dopoldne dosegla že znatne uspehe. Zavzela je več kvadratnih kilometrov ozemlja in prizadela nacionalistom velike izgube.

Medtem poročajo iz Burgosa, da so nacionalisti na katalonski fronti zavzeli Borho Blanco, važno postojanko na poti proti Barceloni. Zmago v tem odseku je baje izvojevala neka italijanska divizija. Vesti iz Barcelone pa v nasprotju s temi trditvami pravijo, da so republikanci baš pred Borho Blanco zadržali nasprotnika, ki je v zadnjih 24 urah izgubil 2000 mož. Barcelona je še vedno dobrih 110 km oddaljena od najbližje točke na fronti.

Iznajdba zaščitnega sredstva proti iperitu

New York, 5. jan. AA. Profesor kemije dr. Ralph Balar je objavil, da je našel novo kemijsko snov, ki more nevtralizirati učinek zloglasnega strupenega plina iperita. Gre za tekočino, s katero je treba zmočiti obleko in katere učinek more trajati nekaj mesecev. Dr. Balar je tudi izjavil, da je ta izum pripravljal že več let in da ga bo mogel že v kratkem praktično uporabiti.

Beležke

Kulturne vesti iz Nemčije

Stari katoliški jezuitski teološki zavod Canisianum v Inomostu je prenehal delovati. Na njem je študiralo tudi 38 ameriških katoliških teologov, ki so se sedaj preselili na teološki zavod Sitten v Švici. Tja se je nameravala preseliti tudi večina profesorjev. Ker pa je naselitev jezuitov v Švici načelno prepovedana, so nastale težkoče in se o tem vodi velika polemika v švicarskem tisku.

Na Bavarskem je bil odpravljen praznik sv. Treh kraljev, ki so ga v južni Nemčiji posebno slovesno proslavljali. Ta dan je po vsej deželi v bodoče obvezen delavnik.

Nemški dijaki s sudetskega ozemlja ne smejo študirati na univerzah v Nemčiji, temveč se morajo vpisati na nemško univerzo v Pragi, odnosno na nemško tehniko v Pragi ali v Brnu. Tako bodo imele nemške visoke šole v ČSR tudi nadalje dovolj dijakov ter bodo mogle delovati še naprej. O protikoncesijah, ki naj bi jih zaradi tega dobila Češka, bo govora pri bodočih pogajanjih med ČSR in Nemčijo.

Utemeljitev madžarskega protižidovskega zakona

Te dni je madžarsko notranje ministrstvo objavilo poročilo o utemeljitvi drugega protižidovskega zakona. Poročilo najprej pojasnjuje pojem polkrvnih Židov, nato pa loči med »židovsko raso« in »izraelsko konfesijo« ter pripomnja:

Polkrvni Žid, ki je bil rojen pred 1. januarjem 1938 iz zakona, v katerem je zakonski drug pred poroko prestopil v katoliško vero, se ne smatra za Žida. V ostalem izhaja zakon s stališča, da morejo Židje razviti svojo posebno narodnost najbolje v strnjeni naselitvi. Zato želi madžarska vlada podpreti izseljevanje Židov v taka strnjena židovska ozemlja. Stari izseljenski zakon je izhajal z napačnega stališča, da tvori skupnost madžarskih državljanov madžarski narod. Židje, ki se bodo izselili, ne bodo smeli več nositi madžarskih imen, ker bi bilo to v nekaterih primerih za madžarstvo škodljivo. Židje, ki ostanejo na Madžarskem, smejo voliti svoje zastopnike v parlament, vendar pa ne sme njih število prekašati 6% vseh poslancev. Ker šteje madžarska zbornica 260 poslancev, ne bo smelo število židovskih poslancev prekašati 16.

Ostali del poročila daje podrobna navodila o izločitvi Židov iz madžarskega tiska.

Nadaljnje nemške pritožbe proti Slovakom

Dunajska »Neue Freie Presse« poroča iz Bratislave:

Obnovo Slovaške zavirajo trenutno razni spremljevalni pojavi, ki so vedno bolj očitni in ki neugodno vplivajo zlasti na razvoj nemške, madžarske in ukrajinske narodne skupine. Na prijateljstvu in na medsebojnem zaupanju zgrajeno razmerje je legla senca nezaupanja zaradi nekaterih slovaških vladnih ukrepov, med katere spada zlasti nepričakovano ljudsko štetje in njegova izvedba. Nezadovoljstvo pa se pojavlja tudi drugače. S Slovaške prihajajo poročila o odpuščanju nemških delavcev in nastavljencev. Vse je torej ostalo le pri lepih besedah. Opozoriti je treba zlasti na takoj obljubljeno šolsko avtonomijo, o kateri ni praktično ne duha ne sluha.

Drugi angleški Gibraltar

Kakor poročajo angleški listi, bodo letos dokončana dela za izpolnitev največjega britanskega pomorskega oporišča Singapurja ali »Gibraltarja vzhoda«. Vojaška luka, ki je po mnenju pomorskih strokovnjakov največja in najmodernejša na svetu, bo lahko sprejela v svoje varstvo popolno eskadro bojnih ladij. Vsi obrambni topovi bodo v nekaj mesecih že pripravljeni za uporabo, prav tako pa tudi veliko letališče v neposredni bližini luke. Dela na izgraditvi luke so trajala polnih 15 let in znašajo dosedanji stroški zanje okoli 20 milijonov funtov (pet milijard dinarjev). Po mnenju pomorskih strokovnjakov so vse obrambne naprave izdelane tako, da lahko v Singapurju stacionirano brodovje uspešno vzdrži v obrambi toliko časa, dokler ne dospo na pomoč ladje iz evropskih voda. Strateški položaj Velike Britanije na Daljnem vzhodu je baje sedaj tako zavarovan, da ga skoro ni več mogoče resno ogražati.

Angleška javnost in vojvoda Windsorski

Angleški listi že nekaj časa spet posvečajo veliko pozornost vojvodski dvojici Windsor, ki živi, kakor znano, v Franciji. Ker se je pred božičem mnogo pisalo o možnosti njunega povratka v London, je angleški zavod za javno mnenje izvršil anketo o stališču Angležev glede tega povratka. Glavno vprašanje se je glasilo: »Ali ste za to, da bi se vojvodska dvojica Windsor nastanila v Angliji?« 61% vprašancev je odgovorilo pritrdilno, 16% nikalno, 23% vprašancev pa se je vzdržalo odgovora. »News Chronicle« ugotavlja, da je iz pregleda dospelih odgovorov nadalje razvidno, da so se za povratek izrekli predvsem široki sloji in sklepa iz tega, da je vojvoda Windsorski še vedno zelo popularen, kakor je bil nekdaj kot prestolonaslednik.

Ameriško oboroževanje na morju

O tekmi v pomorskem oboroževanju objavlja švicarski list »Basler Nachrichten« uvodnik, iz katerega posnemamo:

Da se Amerika trudi, da bi na morju in v zraku bila dorasla slehernemu položaju, je mogoče spoznati že po njenem ogromnem mornariškem proračunu. Preložitev njenih letošnjih pomorskih manevrov iz Tihega v Atlantski ocean je vzbudila mnogo komentarjev tudi v Evropi. Ameriško oboroževanje zadobiva namreč vedno bolj ofenzivni značaj in bi bilo nekoč izzvalo pomisleke v Angliji. Danes pa se zdi, da se brodovja obeh držav smatrata na obeh straneh oceana kot medsebojna in vzajemna podpora. Nobenega dvoma ni, da bodo Američani v pogledu pomorskega programa strnjeno za Rooseveltom. Oboroževanje Amerike vpliva seveda na ono Japonske in evropskih velesil. Tako se začenja tudi v pomorskem oboroževanju novo strahovito tekmovanje.

Nova japonska vlada

Nadaljevala bo dosedanjo politiko, toda še bolj energično — Zunanji minister je ostal

Tokio, 5. jan. AA. Nova japonska vlada je sestavljena takole: predsednik ministrskega sveta Hiranuma, zunanje zadeve Arita, notranje zadeve Kido, vojska Itagaki, mornarica Jonai, pravosodje Siono, finance Išivatari, promet Maeda, trgovina in kolonije Hata, prosveta Araki, kmetijstvo Šaljuroči, socialna politika Hirozi.

Kakor se je zvedelo, bo knez Konoje prevzel predsedstvo tajnega državnega sveta, poleg tega pa ministrstvo brez portfelja.

Izmed prejšnjih 13 ministrov jih je v novi vladi 7.

Tokio, 5. jan. br. Po današnji prvi seji nove vlade je min. predsednik baron Hiranuma izjavil novinarjem, da bo svoj splošni politični program objavil ob prvi ugodni priliki. Za sedaj smatra potrebno poudariti, da se morajo takoj združiti vse produktivne sile japonskega naroda, da bi se premagale splošne težave. Kar se tiče vojne na Kitajskem, bo nova vlada nadaljevala politiko svoje prednice, ker je to politiko v celoti odobril mikado.

Agencija Domej je naknadno objavila poseben komunike, v katerem naglaša, da ni računati z nikako spremembo japonske zunanje politike. Dokaz za to naj bi bila predvsem okoliščina, da je dosedanji zunanji minister Arita ostal tudi v novi vladi.

O odvetniški imuniteti

V javnosti je večinoma znana le imuniteta poslancev, ki pa je po novi ustavi tudi znatno okrnjena v primeri z ono pred l. 1929. V precejšnji meri pa uživajo zaradi lažjega izvrševanja svojega poklica gotovo imuniteto tudi odvetniki. Zajamčena jim je deloma po zakonu o advokatih, deloma pa po kazenskem zakonu.

Nedavno so v časopisih poročali, da je bil na podlagi teh zakonitih določil o imuniteti odvetnikov neki celjski odvetnik oproščen v tožbi delavca, kateremu je med pravdo očital, da je komunist. Nasprotno je okrajno sodišče v Dolnji Lendavi obsodilo na 20 dni zapora, 4.000 din denarne globe in 500 din povprečnine odvetnika, ki je odklonil sodnika iz razloga pristranosti, češ da je s tem težko žalil sodnika in da ga tozadevno ne varuje odvetniška imuniteta. Prizivno sodišče v Murski Soboti je sicer to sodbo razveljavilo z zahtevo po izvedbi novih dokazov, vprašanja odvetniške imunitete kot take pa se prizivna sodba v tem primeru ni dotaknila.

Ob tej priliki je sedaj napisal znani zagrebški odvetnik in pravniški pisatelj ter predsednik Advokatske zbornice dr. Ivo Politeo v strokovni reviji »Odvjetnik« temeljito študijo po naslovom »Nešto o odvjetničkom imunitetu«. Ker bo naše pravnike in tudi ostalo javnost gotovo zanimala ta razprava, prinašamo glavne misli dr. Politeovega članka, ki pravi med drugim:

»§ 15 c. pr. p. predvideva izključitev sodnika, § 17 c. pr. p. pa odklonitev sodnika. Razlogi za izključitev so navedeni taksativno, dočim so razlogi za odklonitev poleg istih taksativno naštetih razlogov navedeni splošno, t. j. ako je za stranko »dovolj razlogov dvomiti o sodnikovi nepristranosti«. Popolnoma razumljivo je, da so lahko ti razlogi najrazličnejši in neomejeni, tako da jih zakon ne bi mogel nikdar vseh zajeti, najsi bi bil še tako obširen. Spričo tega, da je dvom nekaj čisto subjektivnega, ni nujno, da bi bil tudi zmeraj objektivno utemeljen. Kar je za posameznika razlog dvoma, za drugega spet ni. Je pa dovolj, da je dotični razlog dvoma takšen, da vsaj pri dotični stranki vzbudi dvom o sodnikovi nepristranosti. Ker če bi se že za sam predlog odklonitve zahtevalo, da bodi razlog dvoma popolnoma zadosten in dvom objektivno v celoti utemeljen, potem bi bilo nepotrebno predlog sploh reševati. V takem primeru se sploh noben tozadevni predlog ne bi dal odbiti, ali pa bi se stranke bale stavljati takšne predloge. S predlogom stranka ne obdolžuje sodnika pristranosti, ona ne trdi, da je v resnici pristranski, ampak samo izraža svoj dvom v njegovo nepristranost ter prepušča sodišču razsojo, ali našteti razlogi v resnici tudi objektivno dvom opravičujejo. O žalitvi bi se dalo govoriti samo takrat, kadar stranka ne bi za svoj dvom navedla nikakršnih razlogov, kleveta pa bi lahko obstojala le v primeru, če našteti razlogi ne bi odgovarjali resnici.

Kar velja za stranko, velja tudi za odvetnika kot njenega zastopnika. Pravica stranke je obenem tudi pravica odvetnika s to razliko, da je pri odvetniku ta pravica še potencirana, ker se pri njem spreminja celo v dolžnost. § 21 zakona o advokatih določa v drugem odstavku na sledeči način dolžnosti odvetnika: »Advokat je dolžan vršiti po zakonu zastopstvo, ki ga je prevzel, in braniti pravice svoje stranke proti vsakomur marljivo, zvesto in vestno. Dovoljeno mu je, da navede vse, kar se mu po zakonu zdi koristno za stranko, in da se na vsak mogoč način posluži vseh sredstev napada in obrambe, katera se ne protivijo prejetemu pooblastilu, zakonu in njegovi vesti.« Če se torej odvetniku tudi samo zdi, da je koristno za stranko odkloniti sodnika, mu je dovoljeno staviti takšen predlog brez kazni. Odklonitev je sredstvo obrambe, ki ga zakon sam dopušča. Če mu pravi vest, da bi z opustitvijo odklonilnega predloga tudi samo eventualno škodoval stranki, mu je dovoljeno poslužiti se tega sredstva obrambe ter napada.

V citiranem paragrafu je vsebovana imuniteta odvetnika, brez katere bi bilo odvetniku nemogoče vršiti poklic. Ta imuniteta je odvetniku naravnost potrebna in z zrelišča te imunitete je treba dejanja odvetnika presojati drugače, kot pa dejanja stranke. § 306 k. z. pravi: »Kdor... da pojasnilo zaradi izvršitve kakšne dolžnosti ali pravice ali zaradi obrambe kakšne pravice ali zaradi zaščite opravičenih koristi, kolikor so te pretežnejše kot oškodovana korist oklevetane osebe; ... pa pri tem koga razžali, se kaznuje zaradi te razžalitve samo, če se ugotovi iz načina izražanja ali iz drugih okolnosti, ob katerih se je razžalitev storila, njegova namera, razžaliti določeno osebo.

S tega zrelišča je važno samo to, da se je odvetnik poslužil svoje pravice v interesu stranke, in da ni imel pri tem namena žaliti ali klevetati. Imuniteta, katero daje § 21 zakona o advokatih odvetniku, mora v zvezi s § 306 in § 23 k. z. nuditi odvetniku močnejšo zaščito pred kaznjivostjo, kakor pa je zaščita, ki jo predstavljajo za navadnega državljana §§ 24 in 25 k. z., ki govorita o silobranu in o stanju nuje.«

—R.

Državno prvenstvo v hokeju na ledu

Polovični spored prvega dneva

Haška ni bilo, v tekmi med ZKD in Marathonom pa je prvi postal drugi finalist

Ljubljana, 5. januarja

Po izrednih zapletljajih in dolgotrajnih razpravah je snoči le prišlo tako daleč, da bi se morale odigrati štiri tekme, iz katerih naj bi izšla zadnja dva kandidata za naslov državnega prvaka v hokeju na ledu. Toda tudi ta spored se ni dal izvesti v celoti — med udeleženci je manjkalo od početka moštvo KSU iz Karlovca — ker tretjega zagrebškega moštva Haška, ali prav za prav Slavije iz Siska — ni bilo na drsališče. Tako so v konkurenci ostala le še tri moštva, in sicer Ilirija, ki je danes ostala brez nasprotnika, ter zagrebški ekipi ZKD in Marathona. Tako sta z nekoliko zamude danes nastopili samo obe zagrebški moštvi.

ZKD : Marathon 2 : 0 (0 : 0, 2 : 0, 0 : 0)

Po precej nezanimivi igri je zmagalo tehnično boljše moštvo popolnoma zasluženo. Kljub temu pa se glede tehnike tudi zmagovita ekipa niti od daleč ne more primerjati z vsem, kar smo te igre dozdaj videli v Ljubljani. Moštvo ZKD je na trenutke igralo precej ostro in je moral zaradi tega sodnik večkrat poseči po izključitvah.

Pri moštvu zmagovalca je najbolj ugajal srednji napadalec Stipetić, ki je tehnično prav dober, pri premagancih pa je bil duša moštva Belak, ki je bil prav gotovo najboljši igralec na ledu. Oba zgoditka sta padla v drugi tretjini igre.

Tekmo je prav dobro sodil g. Kos. Gledalcev je bilo precej, najmanj 500, kar je za začetek sezone več ko zadovoljivo.

Ker Hašk ni nastopil, je **Ilirija današnjo igro dobila par forfait s 6 : 0** in se je tako brez boja kvalificirala za drugega finalista.

Odločilna igra za naslov državnega prvaka bo jutri ob 9. med Ilirijo in ZKD, nato pa bo v prijateljski tekmi zagrebški Marathon nastopil proti drugi garnituri Ilirije.

Turnir v Hastingsu

Hastings, 5. jan. br. V 5. kolu so zmagali velemojstri nad svojimi nasprotniki. Euwe je premagal Tylorja, Landau Kleina, Pirc Golombeka, Szabo Sergeanta in Millner-Barry Thomasa. Stanje po 5. kolu: Landau, Szabo, 4, dr. Euwe 3 in pol, Pirc 3, Millner — Barry 2 in pol, Thomas, Golombek in Klein 2, Tylor in Sergeant 1.

Guverner Angleške banke v Berlinu

Berlin, 5. jan. AA. (DNB). Predsednik Angleške banke Montague Norman, ki se mudi na zasebnem obisku v Berlinu, bo jutri zvečer odpotoval v Basel na sejo banke za mednarodna plačila.

Napredovanja na meščanskih šolah

Beograd, 5. jan. p. V 4. pol. skupino 2. stopnje so napredovali učitelji in učiteljice meščanskih šol Franc Letnar na moški v Celju, Cecilija Gospodarič na mešani na Jesenicah, upraviteljica Ana Ojstriž na 1. ženski v Ljubljani, Albina Lajovic na 1. moški v Ljubljani, Klotilda Vašte na 1. ženski v Ljubljani, Franja Levstik na ženski v Celju, Marija Štravs na 2. ženski v Mariboru, Josip Graser na moški v Celju, Marija Tavčar na 1. ženski v Ljubljani in Alojzija Triller na 2. ženski meščanski šoli v Ljubljani.

Sprememba v turški vladi

Ankara, 4. jan. AA. Podpredsednik parlamenta Fikret Silat je bil imenovan za pravosodnega ministra, bivši pravosodni minister Hilni Uran pa je bil izvoljen za podpredsednika poslanskega kluba ljudske stranke.

Vremenska napoved

Zemunsko vremenško poročilo: Topli zračni val vlada nad vso srednjo Evropo. Prevladuje oblačno vreme z nekaj dežja oziroma snega. Zjasnilo se je v predelu med Alpami in Karpati, kjer je nastopil hujši mraz, posebno ponoči. V Jugoslaviji se je v severozapadnih predelih zjasnilo, na jugovzhodu pa prevladuje oblačno vreme. V zetski banovini dežuje. Temperatura je padla v vsej zapadni polovici države. Najnižja temperatura je bila v Mariboru —11, najvišja pa v Dubrovniku 15 stopinj.

Zemunska vremenska napoved: Na skrajnem jugu oblačno, bržkone dež ali sneg, v ostalih krajih delno oblačno. Ponoči hud mraz v severnih predelih. V dolinah megla. Novega pooblačenja z nekaj dežja je treba pričakovati na skrajnem zapadu.

Dunajska: Izpremenljivo vreme, od časa do časa močno oblačno, nobenih znatnih padavin, mraz v južnih alpskih pokrajinah.

Mecensko darilo zavodu za strojništvo

Tvornica vagonov, strojev in mostov v Slavonskem Brodu je darovala 140.000 din

V zadnjih mesecih lanskega leta je zrastel ob Aškerčevi ulici nasproti poslopju tehnične fakultete novi zavod za strojništvo že do drugega nadstropja. Za ta zavod je naša univerza prejela lani 8 milijonov dinarjev in bo s tem denarjem zavod zgrajen in opremljen. Od te vsote je po proračunih odpadlo na opremo zavoda okrog 2½ milijona dinarjev. Ker so se pa na zahtevo ministrstva za zgradbe načrti morali nekoliko spremeniti, kar je podražilo gradbene stroške ter se je bilo končno treba odločiti za železobetonske pilote za temelje enega dela zgradbe mesto lesenih, se je graditev zavoda močno podražila. Tudi prvotna vsota se je skrčila zaradi državnih dajatev in prve anuitete za posojilo, s katerim se zida zavod. To znižanje celotnega posojila znaša 750.000 dinarjev, dražji gradbeni stroški pa bodo pobrali toliko, da bo za opremo znanstvenih laboratorijev ostalo le okrog 80 000 dinarjev, kar pa seveda z daleka ne bo zadoščalo.

Predstojnik zavoda g. prof. ing. Lobe, čigar delavnosti si imamo v veliki meri zahvaliti, da je prišlo do zgradbe zavoda, skuša nastale izgube nadomestiti s podporami. V prvi vrsti računa seveda na industrijo, ki je tudi svoj čas tako velikodušno pomagala pri graditvi in opremi starega poslopja tehnične fakultete. Posebno razveseljiv pa je prvi uspeh akcije g. prof. Lobeta, saj se je oglasil dobrotnik, na katerega naša javnost gotovo ne bi mislila. Tvornica vagonov, strojev in mostov v Slavonskem Brodu, pri kateri je bil g. prof. nekaj let šef-konstrukter, je svojemu nekdanjemu sodelavcu obljubila za strojni zavod visoko podporo v znesku 140.000 dinarjev. Dobro vemo, da je ta podpora velikega in priznanega industrijskega podjetja bila dana zavodu za strojništvo zato, ker je g. prof. Lobe v času svojega udejstvovanja v tovarni v Brodu prepričal odločujoče činitelje v njej o svojih zmožnostih, tako da mu sedaj ta ustanova rada zaupa visoki znesek za izpopolnitev in opremo dobrega domačega visokošolskega zavoda za strojništvo

Mecenska gesta Tvornice vagonov, strojev in mostov v Slavonskem Brodu zasluži najvišje priznanje in zahvalo vse naše javnosti, hkrati pa naj bo opomin našim domačim industrijskim podjetjem. Saj bi bilo vendar žalostno, če bi po velikodušnosti naša domača industrijska podjetja zaostajala za podjetjem, ki z našimi težavami nima toliko stikov, kakor mi sami. Prepričani smo, da bodo tudi naša domača večja industrijska podjetja podprla stremljenje neumornega predstojnika zavoda za strojništvo, ki skuša ustvariti za bodočo strokovno inženjersko generacijo boljše znanstvene učne in raziskovalne možnosti. Tudi bo domača industrija imela že v bližni bodočnosti največ koristi od zavoda, ki ne bo vzgajal le dobre inženjerje, marveč bo nudil tudi številne možnosti za reševanje problemov iz najrazličnejših strojniških panog Če upoštevamo velikodušno pomoč, ki so jo dala večja industrijska podjetja že ob prvih nastankih naše tehnike, potem smemo upravičeno upati, da sedaj, ko se po dvajsetih letih uresničuje stara želja po ureditvi in dovršitvi naših vseučiliških zavodov, ne bo zavodu za strojništvo treba zaman čakati na pomoč naše industrije, ki je vedno razumela pozive naših visokošolskih ustanov.

Prleška kolednica za Tri kralje

K svetim Trem kraljem se dan prekobali za petelinji skok. In zima najhuje pritisne, da zamrznejo okna in celo vrata. Od slamnatih streh visijo cujavice Opoldne posije sonce in iz ledenih sveč začne kapljati. Race se nastavljajo pod kap in žlabutijo z žoltimi kljuni. Na stolčku pred parmami brusiva z očetom nože. Stara stopa škriplje pod deklino nogo, ki potiska zibajočo se prečko med skariščem, in klin na gornjem koncu pše v stopici proso za kašo. Po Treh kraljih bomo kolinili.

Na tenicah studenca je pribit okrašen betlehem-božična smrečica, s katere je moral tisti, ki je na Novo leto prvi prišel po

vode, osmukniti jabolko in ga vreči v vodo. Kupi umazanega snega so nagrmadeni ob gnojišču, na katerem brskajo kokoši. V kolarnici vozijo pepelnati purani kočijo. Če prhne med nje iz slame na svislih kak oskuben vrabec, zaklompajo in si brž obrišejo ob tla svoj viseči rdeči čampelj. Te domače fazane so mati obljubili za gostüvanje Rošlovi Miciki, ki jo bodo v nedeljo ozvali. Pri zapisovanju sta že bila z njenim. Predpust je kratek.

Iz hleva se med priprtimi dvermi kadi živinska sapa. Sloka krava mrči in zajema v nozdrvi ostro svetlobo. Pri sosednji hiši je gostilna — kakor baja mati mojemu očetu — v grešno spotiko. Njen gospodar je imel svoj čas tudi branjerijo. Pa se mu ni obnesla, odkar so vdrli v vas hudi časi. Izložbeno okno je od tistihmal zaloputnjeno z lesenimi polknami. Še zdaj lepi na njih pločevinasti izvesek znamke »Ceres«.

Nenadoma se odtod zaslišijo tamburaši. Bas kdaj pa kdaj godrnjajoče zabrunda, gosli cigutajo, tamburica cviriliri.

»Tri kralje igrajo!« vzkliknem, spustim vrteči se ročaj brusa in stečem z dvorišča. Nič ni zalegel očetov zadirčni klic za menoj, naj mu grem vrtet Tamburaši so mi več. S svojo godbo me zvabijo celo v svojo bližino. Nič ne čutim ozebline na nogah, ki mi teče iz mezincev. Zahočem se mi, da bi sam brenkal te zveneče strune in hodil s temi koledniki od hiše do hiše Od kod so neki, da jim gre tako izpod rok? Krčmarju povedo, da so od onstran Drave, iz Petrijanec. Udarijo drugič in tretjič Od vseh oglov navre vkup otročadi za malo mašo. Posebno tistih, doma pod bregom. Tja tamburašev in drugih takšnih pocestnih pevačev ni, — kvečjemu kakšen berač ali ciganica se zna natepsti.

Šulek jim da piti. Enemu izmed njih, ki se kaže, da jim prednjači, še stisne nekaj malega v pest. Ta pogleda in da domenjen znak, da se tu ne izplača še dalje drgniti krepenih prstov po strunah. Poslušajoča okolica pa jih vseeno pripravi v voljo, da še eno prav kratko rečejo. Nato pa s srečnim voščilom za novo leto gredo naprej.

Jaz bi rad, da bi zavili na naše dvorišče. Mačce postojijo, ne vedoč, če je vredno vzeti bas z rame in vtakniti gosli pod brado. Hiša se jim ne zdi preveč imenitna in krenejo mimo. Skoraj do joka mi je. Rajši bi jih poslušal, ko po svetu glédal.

Med tem sonce zdrkne za obronke Maceljskih gor. Začne zmrzovati in pod nogami škripati. Hlapec je že namešal kravam slame in koruznega palinja. Zmetal jim stajo in zdaj z brezovo metlo čedi podstenje. Mati prinese škaf k svinjakom. Krmljenko še hoče nekoliko izpustiti, da bi se sprehodila. Ali od debelosti se ne more skolehati preko praga. Pomaga ji za ušesa, prasici pa se vnoža. Potreplje jo, potlej jo počoha pod grlom. Ona pa se zadovoljno krohoče. Uboga gudika pač ne sluti, da ji bo po svetku nastavila tja krničko, potrošeno z blagoslovljeno soljo Zraven pride tudi oče, ki je že nahujstil nože za njo, rekoč «O, dobro si jo podkrmila! Pa je tudi požrla ta sunóga krompirja, da ga še za seme ne bo.«

Mati mu je izpodnesla ta pomislek, češ da mu pa poritnjak ni nikoli dovolj velik, ki ga hoče vedno imeti s seboj v torbi, ko mahne v gorice. »Iz nič ni nič in tudi svinja se ne zdebeli brez zameti in ob praznem koritu.«

Ko umre sonce, se mrak kar zgosti. Tega hipa komajnokomaj čakam. Iz žepa potegnem košček krede, ki sem jo bil smuknil v šoli. Z nekim svetotajnim občutkom romam od hleva do hleva in pišem Trikralje. Na vsa vrata, — skednjeva, kletna, kuhinjska in hišna Spredaj tisočstoletnico in potem tri križe z začetnicami G+M+B ter zadaj desetletnico. Zdi se mi, da mojo roko vodi čudežna zvezda, ki se je pojavila na sinje vijoličastem nebu od vzhoda. Večernica iz Jutrnega S praga jo motrim. Tedaj pa ne vidim samo ene, kar mrgolijo mi pred očmi. Zvezda pri zvezdi.

Mati nasipljejo v stari počeni lonček žerjavice, nasujejo gor kadila kupljenega na sejmu od Lorbekovice — pa hodijo od vrat do vrat S pobožno željo pokadijo vse hleve, shrambe in ves hram. Soba shrani v sebi ta prijetni vonj po kadilu vso noč do drugega jutra Zadiši mi ko se vrnem s svežega zimskega dvorišča, kjer je treba navsezgodaj zbrisati z vrat vse trikraljevske križe, drugače ne nesejo kokoši — po babičinem pričevanju.

Našemu hlapcu je ime Gašpar. K svetim Trem kraljem se ima navado postiti. Pravi, da so mu naročili strina, ko so še malega odvedli služit. K smrti da prav pride Za njegov god mu naša mati pri obedu vržejo na krožnik največje gosje bedro. Na njo zna igrati bolje ko jaz na orglice...

France Borko.

Naša pesem v pariškem Invalidskem domu

Nepozabni spomini ljubljanskih Matičarjev

Nedavni požar v pariškem Invalidskem domu, Hôtel des Invalides, vzbuja tudi ljubljanskim Matičarjem spomine na obisk nesrečnih in bednih stanovalcev v tem domu. Devet let je minilo od takrat, ko je ponesel pevski zbor ljubljanske Glasbene Matice sloves naše pesmi po dobro uspelih koncertnih turnejah na Češkoslovaškem in Poljskem tudi v Francijo in Švico. V Parizu smo imeli poleg dveh rednih koncertov, v veliki dvorani Sorbone ter v prekrasni in čudovito akustični dvorani Salle Gaveau, še več koncertnih nastopov, katere lahko po vsej pravici imenujemo triumfalne. S svojimi koncerti je Glasbena Matica vzbudila zanimanje raznih francoskih kulturnih in družabnih krogov ter javnih oblasti, političnih in vojnih, zlasti pa francoskega časopisja. Saj so v premnogih, tudi izobraženih krogih Jugoslavijo komaj po imenu poznali, da o Sloveniji niti ne govorimo. Naše koncertne nastope pa je pozorno poslušalo in občudovalo na tisoče odličnega francoskega občinstva, ki je z bogatim priznanjem nagrajevalo umetniško izvajanje naših pesmi. Matični zbor je nastopil tudi v fonetičnem institutu pariške univerze, ki raziskuje človeško besedo ter zbira in hrani na gramofonskih ploščah človeški govor in pesmi različnih narodov in pesmi v svojem arhivu ki ga imenuje »muzej človeške besede«. Slovensko pesem je povzelo tudi podjetje govorečega filma, Pathé fréres ki je že nekaj dni nato vrtelo naš film v pariških kinodvoranah, pozneje tudi v Ljubljani. Še je nastopil pevski zbor v pariški radiofonski postaji pri Eifflovem stolpu odkoder se je glasila slovenska pesem po vsej zemeljski obli. Eden najpomembnejših in nepozabnih pevskih nastopov pa je bil v pariškem Invalidskem domu.

Povabilu francoskega vojnega ministrstva se je rade volje odzval pevski zbor Glasbene Matice ter obiskal Dom invalidov, ki se dviga tam preko mostu Aleksandra III. na levem bregu Seine. Ker smo bili uradno prijavljeni, nas je pričakoval in sprejel pri vhodu poveljnik doma, general Mareaux, sam vojni invalid, s protezo namesto leve noge. Z vso uslužnostjo nam je razkazoval znamenitosti bogatega vojnega muzeja, ki hrani poleg ostalih posebnosti tudi vse, karkoli je v zvezi z življenjem in delom genialnega Korzičana. Tu so zbrani vsi mogoči spomini od njegovih detinskih let tja do tragičnega konca na Sv. Heleni. Povedel nas je tudi pod cerkveno kupolo, kjer je našel Napoleonov prah poslednji pokoj. Tam smo stali ob okrogli balustradi, gledali dol na samotni sarkofag in premišljevali minljivost tudi največjih človeških potenc. Med tem pa so Matični zastopniki polagali venec na Napoleonov grob.

V zavetišču Invalidskega doma nas je sprejel general Gouraud, tudi vojni invalid brez desne roke. V tem domu so nastanjeni največji nesrečneži iz svetovne vojne, najtežji invalidi. Matični pevski zbor se je postavil na sredo dvorane rotunde, nato pa so se zbrali naokoli invalidi. Večino so pripeljali na najrazličnejših vozičkih, ki pa so jih nekateri tudi sami vodili. Strežne sestre so privedle slepe invalide. Strahoten in pretresljiv je bil pogled na te največje siromake med siromaki, brez rok, brez nog, z zlomljeno ali zvito hrbtenico, hrome. Večina invalidov so bili mladi ljudje v najboljših letih. Matični zbor je zapel najprej francosko, nato jugoslovansko himno, potem pa več slovenskih umetnih in narodnih pesmi. Zbrani invalidi so zelo pozorno sledili ubranemu izvajanju naših pesmi, ki so jih kot zamaknjeni poslušali. Po vsaki pesmi, če že ni zadonel rahel aplavz, je pričal vsaj globok pogled o hvaležnosti, mnogim se je oko zarosilo in marsikaka solza je zdrknila po bledem licu.

Glasbena Matica ni še imela bolj hvaležnega in bolj dojemljivega koncertnega občinstva. Najbolj so ugajale nesrečnežem resne in otožne pesmi, prav posebno pa Schwabova »Zdrava Marija« z večno lepim solospevom in prekrasna koroška narodna pesem »Gor čez izaro«. Pod izrednim vtisom te nenavadne koncertne publike je položil pevski zbor vso dušo in toploto v svoje izvajanje in je bila večina pevcev in pevk tudi sama do solz ganjena ob pogledu na najbednejše vojne žrtve. Po končanem koncertu so se navzoči generali v izbranih besedah zahvaljevali Glasbeni Matici za obisk in koncert ter poudarjali svojo toplo zahvalo v imenu francoskih vojnih invalidov. V mešanih čustvih smo zapuščali hvaležne poslušalce, kakršnih še nikdar nismo imeli. In ko smo odhajali iz Invalidskega doma, sta se nam krčila srce in pest. Tjakaj naj bi prihajale na posvet in zborovanje razne razorožitvene in mirovne konference. In bogme, delo bi jim šlo hitreje in bolj uspešno izpod rok. **D.**

Dve nesreči pravočasno preprečeni

Poplava zaradi odjuge — Požar ob božičnem drevescu

Logatec, 5. januarja.

Kakor po vsej naši ožji domovini smo imeli tudi v Logatcu hud mraz, tako da je živo srebro zdrknilo celo na 20 stopinj pod ničlo. Smučarsko življenje se je ravno dobro razživelo in že so morali smučarji kar na tihem spraviti dilce, ker je pritisnil jug in nam najprej postregel z neprijetnim dežjem, nato pa z obilico južnega snega. Odjuga pa nam je domala napravila večjo nesrečo.

Logaška planota je povsod obdana s hribi in voda nima pozemnega odtoka. Kakor iz večine kraških planot odteka voda podzemnim potem, saj ima v Dolnjem Logatcu skoraj vsaka hiša na dvorišču luknjo, ki odvaja vodo po naravni podzemni kanalizaciji Vode, ki jih zbere logaški potok, požre znamenita Jačka sredi samega Dolenjega Logatca Včasih pa se zgodi, da Jačka ne zmore svojega dela zaradi preobilice padavin in voda preplavi velik del Broda in vdere v hiše in gospodarska poslopja V preteklem letu je občina nekoliko regulirala odtok in razširjala Jačko. Uspeh teh del se bo seveda šele pokazal.

Letošnja odjuga pa je poskrbela za svojevrstno senzacijo Potok je valil s seboj velike sklade ledu ki so začeli zadevati ob leseno pregrado pri občinskem kopališču, ki brani pogled na nagoto kopalcev da se logaški svet še bolj ne pohujša Končno se je pregrada vdala in zrušila v potok ter temeljito zajezila vodi pot. Voda je tedaj udrla ob strani in kot prva je prišla na vrsto znana Muscova hiša. Voda jo je preplavila tako, da so morali ljudje iskati zatočišče pri sosedih. Voda je pritiskala vedno huje in kazalo je, da bo preplavila ves Brod. Ljudje niso bili kos besnečemu elementu Vsi so bili mnenja, da bi tu morali pokazati svoje sposobnosti gasilci, katerih je bilo več prisotnih. Njim pa se je menda zdelo, da to ne spada v njihovo področje Nekoliko s pomočjo ljudi, v glavnem pa sama si je pozneje voda poiskala pot med zrušenim lesom. Pa tudi pritisk je pojenjal, ker je začelo medtem snežiti. Tako je ta nesreča minila za enkrat brez večje škode in žrtev, razburjenje pa se menda ne bo kar takoj poleglo.

Druga svojevrstna nezgoda se je pripetila pri Brezovškovih v Dolnjem Logatcu. Doma je bilo samo dekletce, ki hodi v tretji razred. Dekle si je zaželelo še malo božičnega razpoloženja in je prižgalo svečke na božičnem drevešcku. Božično idilo je odšlo občudovat na kmečko peč, kjer pa je kmalu zaspalo. Svečke so dogorevale in kmalu zažgale še drevesce, ki je popolnoma zgorelo. Nato so zgorele še jaslice in prt pod njimi. Dekle pa je mirno spalo na peči. Ko je začela že goreti miza, je k sreči prišel domov starejši sin in preprečil nadaljno nesrečo ter je rešil domačijo in sestrico preteče nevarnosti.

Spet je brat zabodel brata

Tragedija ob žganjekuhi v ptujskem okolišu

Ptuj. 5. januarja

»Jutro« je v preteklem letu moralo nekajkrat zabeležiti žalostne zločine, ko je brat v nepreudarnem besu spravil brata s sveta. Zlasti pred okrožnim sodiščem v Celju je bilo preteklo leto več razprav zaradi bratomora. Komaj smo v novem letu, že se je po ptujski okolici raznesla novica o novem takem žalostnem zločinu.

Pri nekem gostilničarju v Jurovcih so v torek zvečer kuhali žganje. Seveda se je v žganjarni zbralo več mlajših domačih fantov, ki so srebali topli strup. Med fanti sta bila brata 17letni Jože in 18letni Janez Štebal iz Jurovcev. Preobilno zaužiti alkohol je seveda brž razvnel kri in možgane in že je nastal prepir med Janezom Štebalom in Francem Šprahom. Sledi je Janezu pobegnil, saj se je zavedal, da se more rešiti le z begom. To pa je razgrajača Janeza še bolj raztogotilo. Ko je hitel za nasprotnikom, je Franceta vlovil njegov mlajši brat Jože. Ta je bil še trezen in je hotel razkačenega brata pomiriti. Z lepimi besedami ga je vabil domov. Razbesneli Janez pa je bliskovito potegnil nož in je zabodel brata Jožeta v prsi.

Jože se je na mestu zgrudil in ga je oblila kri. Da bi rešil Jožeta pred pijanim bratom, je priskočil France Uliš, doma iz Gorce. Tudi tega je Janez napadel in mu z nožem zadal več ran v pleča in po rokah. Ubogega Jožeta Štebala ni moglo nič rešiti. Ker so bila pljuča ranjena, je zaradi notranje izkrvavitve izdihnil. Franceta Ulša so prepeljali v ptujsko bolnišnico, Janeza Štebala pa so orožniki oddali sodišču.

Branko Borštnik †

Rodbino bivšega dolgoletnega staroste krškega Sokola dr. Vladimirja Borštnika je zadela prav na novega leta dan bridka izguba. V vojni bolnici v Sarajevu je preminil 1. januarja njegov starejši sin Branko za posledicami vnetja slepiča. V začetku decembra je bil operiran in potek bolezni se je razvijal popolnoma normalno, tako da se je Branko že veselil, kako bo za božič prišel iz bolnice in odšel na dopust. Zadnje dni leta pa so se prav nenadno pojavile usodne komplikacije, ki jih tudi ponovna operacija ni mogla odstraniti. V cvetu svojih osemnajstih let je mladenič podlegel, upajoč do zadnjega trenutka, da bo premagal težko bolezen.

Ni mu bilo usojeno, da še kdaj vidi svoje drage ki se je svidenja z njimi tako silno veselil. Ugasle oči mu je zatisnila teta ga. Milica Miron-Borštnikova, ki je trpečemu nečaku lajšala zadnje dneve. Pokojni Branko je lani napravil maturo na III. državni gimnaziji za Bežigradom in je preteklo jesen odšel v Sarajevo, da odsluži dijaški rok v vojski. Bil je mirne narave toda odločnega značaja, dober dijak in telovadec ter zaveden Sokol. Z njim legajo premnoge nade njegovih staršev, za vrlim mladeničem se je orosilo marsikatero oko, kajti bil je zaradi plemenitega značaja povsod iskreno priljubljen. Naj mu bo lahka zemljica, žalujoči rodbini naše globoko sožalje!

*

Ko smo lansko leto ustanavljali glasilo srednješolske mladine »Naša rast« in si bil Ti prvi med sotrudniki, si pač nismo mogli misliti, da boš prav Ti tudi prvi, ki boš za vedno zapustil naše vrste. Dobro si bil zastavil svojo rast, pravilno si koval svoj značaj, bil si vnet jugoslovenski nacionalist, zvest imenu Borštnikov. Pod Tvojim kladivom je srce že zapelo in je obetalo, da bo zazvenelo kakor bron.

Pa je nedoumna usoda hotela drugače. Iztrgala Te je neusmiljeno iz naših vrst, onemela so Tvoja usta, otrpnila je Tvoja roka. Srce se nam krči v bolu. Zakaj si nas moral baš Ti, Branislav, zapustiti? Zakaj nam usoda jemlje najboljše? Zakaj nam uničuje mnogo obetajoče, ponosno klasje? Mar zato, da se laže plevel razbohti? A mi, ki smo s Teboj začeli snovati in delati, Te ne bomo pozabili. V naših dušah bo ostala trpka zavest, da je smrt zavihtela svojo neusmiljeno koso po Tebi, ko si pravkar dobro vzbrstel. Ne, ne bomo Te pozabili...

S. R.

Zakaj propada naš postrvji rod

Izredno neugodne prilike drstitve v gorenjskih potokih

Kdor opazuje naše potoke daljšo dobo let, lahko vidi, kako zelo od leta do leta propada postrvji rod, čeprav lovijo ribiči v raznih potokih manj kakor pred leti, ko je bilo vedno dosti postrvi. Marsikomu se bo zdelo čudno, da je to mogoče. Saj pred leti nismo vlagali postrvi v potoke, bile so samo tiste, ki so bile izležene v potoku, pa jih je bilo dosti O vlaganju našim potokom neprimernega zaroda je »Jutro« že pisalo. So pa še drugi važni vzroki, zaradi katerih število postrvi pri nas tako nazaduje.

V zadnjih letih imamo hude povodnji, ki neprestano spreminjajo struge potokov. Nekatere tolmune zasujejo, drugje jih zopet izkopljejo, podirajo bregove in si izkopljejo večkrat kar nove struge. To učinkuje med ribami, kakor potresi med ljudmi. V povodnji beže ribe k bregovom. Če voda prestopi bregove, beže tudi ribe iz struge, ker jim preti nevarnost, da jih voda s peskom zasuje. Pa tudi zelo kalna voda, nasičena s peskom in prstjo, ne ugaja ribam. Zatorej se pomikajo proti čistim studenčinam. Tako premikanje in beg čez bregove pa je ribam zelo nevaren. V mnogih primerih, ko si voda izkoplje strugo ali pa hitro vpade, se zgodi, da ribe ostanejo v tolmunčkih in izgube zvezo z glavno strugo. Počasi voda odteče iz takih tolmunčkov in ribe poginejo.

Hitro vpadanje in naraščanje potokov pa ima še druge slabe posledice, posebno jeseni in pozimi, ko se drste postrvi in ko se vale ribice. Razmnoževanje rib je vse drugačno kakor pri drugih bitjih in je najbolj odvisno od vremenskih in raznih drugih prirodnih vplivov.

Že skozi poletje počasi dozorevajo v postrvih ribja jajčeca, ikre Ko odpade z drevja listje, so ikre v samicah godne za odlaganje. V samcih pa je tudi prav takrat zrelo seme za oplojevanje iker. V začetku listopada zapuste postrvje samice tolmune in se pomikajo proti drstiščem. To so mesta, kamor hodijo postrvi odlagat ikre, tako leta in leta, dokler se pač ne spremeni struga. Drstišče je v primernih plitvejših deročinah, na peščenih tleh. Samice spremljajo ženitovanja željni samci. Medtem ko samice ne hité takoj na drstišče, se samci že pri prihodu iz tolmunov pričnejo na drstiščih preganjati in grizti. Kjer je veliko samcev, morajo slabejši premaganci zapustiti drstišče pred svatovanjem. Ko samice občutijo, da so ikre popolnoma dozorele, ležejo na drstišče. Z repom pričnejo kopati valilno jamico. Opazovalec tega zanimivega prizora se čudi, kako moč ima postrv v repu in kako spretno koplje večkrat v precej trdih tleh. Na koncu jamice in na straneh nastanejo kupčki peska Ko so jamice gotove prične samica spuščati v jamico ikre, samci pa se sučejo spretno okoli samice, se nalahno splazijo ob samici in spuščajo neprestano mleku podobno seme. Ikre padejo na dno in ker so obdane z lepilom, se primejo peska. Samica prav tako, kakor je z repom kopala jamico, ikre tudi zagrebe. Pri tem prirodnem oplojevanju pa nikoli niso vse ikre oplojene. Mnogo jih ostane gluhih, to se pravi: neoplojenih. Samci pa ne oplojajo samo iker, marveč jih večkrat tudi požrejo. Ugodno drstenje je odvisno od primernega staleža vode, takrat ko se postrvi drste in medtem ko se ribice valijo. Valenje je tudi pri ribah odvisno od toplote, ki jo oddaja voda, kakor valeča koklja. Ker se postrvi drste in vale jeseni in pozimi, ko je voda že zelo mrzla, je treba precej dni z zimsko dnevno toploto, preden je dosežena skupna, za izvalenje postrvic potrebna toplota 600° C. Navadno traja valenje, dokler da ribica prične jesti, kakih 150 dni s povprečno dnevno vodno toploto 4°. Če je pa voda nekoliko toplejša, so ribice seveda prej izvalene. Vendar pretopla voda škoduje valenju.

V tej dolgi dobi so ikre izpostavljene mnogim in velikim nevarnostim Če je voda v potoku, kjer se postrvi drste nizka, postrvi odlagajo ikre bolj v sredini potoka, Tu je nevarnost, da jih kasneje zasuje narasli potok. Še nevarnejše pa je, če je takrat, ko se postrvice ženijo, velika voda. V takih primerih se drst pomakne v plitvino in zgodi se, da ikre ostanejo, čim voda vpade, na suhem in so uničene. Pa tudi, če so v preveč plitvi vodi, jih uničijo vrane in vodne miši, slednje jim pa tudi v globočinah ne prizanašajo.

Neugodne vremenske neprilike, vzrok prehitrih sprememb vodnega stanja, smo imeli zlasti v pretekli jeseni. Morda je nadvse modra priroda postrvim zašepetala že v zgodnji jeseni, naj počakajo z drstenjem pred hudo jesensko povodnijo. Ker se voda v pretekli jeseni dolgo ni za drst primerno ohladila, je drstenje bilo precej kasno. Dočim so v drugih letih prve postrvi drstele že ob koncu oktobra, se je drst v pretekli jeseni zavlekla za mesec dni. Nekaj postrvi se je drstilo med povodnijo, glavni del, ki bi se imel drstiti prav takrat, ko so podivjani potoki, večkrat divji kakor hudourniki, trgali bregove in zasipali struge, pa je čakal, da so se vode nekoliko odtekle. Kljub temu pa se je vršila drst v še preveliki vodi, in mnogo iker bo uničenih, ker so zdaj, ko je voda zelo upadla, že na suhem. Verjetno je, da je bilo v prirodi v preteklem letu tako razpoloženje, da je bila v vodi topla jugovina in da je bil to opomin na hude jesenske nevihte. Tista toplota vode je zadrževala drstenje.

Hudim neprilikam je nadalje izpostavljen mladi ribji rod. Ko je ribica izvaljena, se nekaj dni hrani s trebušno jajčno vrečico, ki ji je ostala od rojstva. Ko vreči-

XVIII. SLOVANSKI VEČER
TABOR - 14. JANUARJA 1939

Reprezentančni ples
slušateljev tehnične fakultete
TABOR — 28. I.

Domače vesti

* **Iz Legije koroških borcev.** Glavni odbor Legije koroških borcev obvešča vse bivše severne borce iz Ljutomera in okolice, da bo 8. januarja ustanovni občni zbor krajevne organizacije in sicer v Križevcih ob 9. dopoldne v gostilni g. Kosa. Vodstvo poziva vse že prijavljene, kakor tudi neprijavljene tovariše, da se zbora polnoštevilno udeleže. Poročal bo tudi delegat glavnega odbora iz Ljubljane. Isti dan bo redni občni zbor krajevne organizacije LKB na Jesenicah in sicer ob pol 10. v restavraciji Legat-Kazina na Jesenicah. Pridite zanesljivo in točno!

* **Zahvala banovinske bolnišnice v Murski Soboti.** Vsem plemenitim dobrotnikom, posebno pa Krajevnemu odboru Rdečega križa v Murski Soboti, ki so s svojimi velikodušnimi darili v denarju pripomogli upravi bolnišnice v Murski Soboti, da je lahko za božičnico obdarila vse revne bolnike s toplim perilom in obleko, se uprava bolnišnice v imenu vseh obdarovancev najtopleje zahvaljuje.

* **Promocija.** G. Oton Koršič iz Slovenjega Gradca je bil promoviran 17. decembra 1938 na univerzi v Gradcu za doktorja vsega zdravilstva. Čestitamo!

Oni, ki mnogo jedo in veliko sede ter zaradi tega najčešče **trpe na trdi stolici,** naj pijejo dnevno po eno čašo naravne **»Franz-Josefove«** grenčice, ki jo je treba prej nekoliko segreti. Davno preizkušena **»Franz-Josefova«** grenčica se odlikuje po svojem zanesljivem učinkovanju, prijetni uporabi in se dobiva povsod.
Ogl. reg. S. br. 15. 485-35

* **Vlak Ljubljana — Litija,** ki odhaja ob 18.10 in so mu zdaj zaradi šolskih počitnic odvzeli preveč vagonov, je tako prenatrpan s potniki, da morajo mnogi stati na stopniščih med vagoni na mrazu in v dimu. Potniki se upravičeno razburjajo in večkrat se zgodi, da pride do mučnega, neprijetnega prerekanja med potniki in prometnim osebjem. Oni dan so bili potniki hudo razburjeni, ker jim je neki železniški uradnik na upravičene pritožbe odgovoril, naj ostanejo kar doma, če vidijo, da ni prostora v vlaku. Proga je močno frekventirana in se obračajo potniki na železniško upravo z upravičeno prošnjo, naj da na razpolago toliko vagonov, da bodo potniki lahko med vožnjo vsaj stali, če že ne morejo reflektirati na sedeže.

TUDI NAJNOVEJŠI »DRUŽINSKI TEDNIK« JE VREDNO KUPITI. — ZDAJ NA 12 STRANEH. VRHU TEGA NOV ROMAN.

* **Pogreb gospe Berte Demšarjeve,** soproge zobozdravnika v Kranju, bo danes na praznik, ob 15. uri. Kakor smo poročali je pokojna gospa Berta žrtvovala življenje na oltar materinstva. Po rodu je bila Čehinja iz Prage, štela je šele 30 let. Preteklo leto je kot zvesta rodoljubinja zlasti trpela zaradi nesreč svoje domovine. O božičnih praznikih se je še veselila s soprogom in 6-letno hčerkico ob jaslicah in božičnem drevescu, a danes bo sirota morala leči v grob. Naj ji bo ohranjen časten spomin!

* **Novi grobovi.** Na Kongresnem trgu 8. v Ljubljani je umrla gospa Štefanija **Bučarjeva,** soproga zastopnika tekstilnih tovarn. Pogreb ugledne pokojnice bo danes ob 16. — Na Trški gori pri Krškem je po daljšem bolehanju umrla gospa Karolina **Ferfilova.** Pokopali jo bodo jutri ob 15. — Pokojnima blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Umrl je upravitelj sarajevskega tramvaja.** V Zagrebu je v sanatoriju Merkurja podlegel hudi bolezni Josip Krivanek, ki je bil upravitelj sarajevskega tramvaja, odkar ga je prevzela v svojo upravo mestna občina. Pokojnik je bil slavonski rojak in se je leta 1904. po dovršenih studijah naselil v Sarajevu, kjer je bil sprva v službi gozdarske uprave, pozneje pa uslužbenec mestne občine. Ko je sarajevska mestna občina prevzela od nekdanje pokrajinske vlade in železniške uprave tramvajske zveze, je postal Josip Krivanek upravitelj tramvaja in je to službo vršil z veliko vnemo in uspehom do svoje smrti.

* **Tragična smrt ciganskega kneza.** V Budjanovcih v rumskem okraju je tragično zaključil svoje življenje cigan Žarko Jovanović, ki je bil dolga leta vrhovni poglavar knez velike ciganske naselbine. Cigani volijo svojega kneza vsako leto po vseh predpisih tajnega in skrbno pripravljenega glasovanja in Žarko je bil zaporedoma izvoljen že dokaj let za kneza. Zdaj so bile spet napovedane volitve, a njegov sin Peter se je zaljubil v hčerko poglavarja neke druge ciganske rodbine, ki je imela že več let veliko ambicijo, da bi se polastila knežje časti. Peter je svojega očeta Žarka obvestil o svoji ljubezni, oče je bil z njegovo izvoljenko zadovoljen, nikakor pa ni hotel pristati na to, da bi odstopil kandidaturo ciganskega kneza v korist tasta svojega sina. Oče in sin sta se v zadnjih dneh hudo pričkala in oni dan, ko sta se napila rakije, je prišlo do usodnega spopada, med katerim je sin ubil svojega očeta.

* **Zgodnji znanilci pomladi.** Učiteljica gdč. Nina Trdina iz Celja je sporočila Društvu za varstvo ptic v Ljubljani: Gotovo vas bo zanimalo, da so se pri nas letos že vrnili škorci. Pri nas je to vsekakor izjemen dogodek, ker jih druga leta vedno opazimo šele v drugi polovici februarja. Prvič sem jih opazila na Novega leta dan. Zdaj se vsak dan zbirajo na kostanju nasproti naši hiši in jih je 40 do 50.

* **Nova skladba v. s. o. Ivana Rozmana, »Kostanjevski slavček«,** za mešan pevski zbor, se dobi v Jugoslovanski in Matični knjigarni v Ljubljani. Istotam se dobe tudi njegove skladbe »I. Jugoslovanska koračnica »Srečni lovec« in »Jugoslavija, slavnostni napev.«

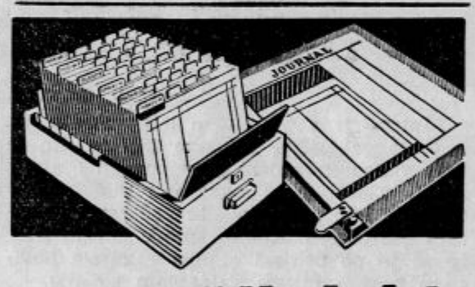

»All-right«
knjigovodstvo
Oton Stiglic
Organizator Ljubljana
Aleksandrova 4/II. Telefon 39-09

* **Društvo rejcev malih živali »Živalca« podružnica Jesenice** priredi svojo razstavo pod pokroviteljstvom ravnatelja K. I. D. g. dr. Klinarja v dneh od 6. do 10. t. m. v prostorih meščanske šole na Jesenicah. Razstavljene bodo kokoši, kunci, golobi, fazani in razne eksotične ptice. Ker je razstava popolnoma gospodarskega značaja in poučna, naj nihče ne zamudi prilike ogledati si to razstavo, na kar posebno opozarjamo izletnike, ki se bodo mudili ta čas na Jesenicah.

* **Pri zaprtju** in motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenčice.

ZA OBLEKE, BLUZE angleška volna Kroji, vzorci, brezplačno
TONI JAGER
Kongresni trg 1, Ljubljana

* **Ljubljanski Zvon, najstarejša slovenska revija** stopi prihodnje leto v 59. letnik. Okrog te revije so zbrana najlepša imena slovenske književnosti. Ljubljanski Zvon prinese tudi v prihodnjem letu obilico izvirnih pesniških in pripovednih prispevkov, člankov, esejev in razprav z vseh področij duhovnega življenja, v vsaki številki pa še bogat obzornik o novih publikacijah in pripombe k važnejšim kulturnim dogodkom. Naj ne bo zato slovenskega razumnika brez te revije! Celoletna naročnina je 120 din, plačljiva tudi v mesečnih obrokih. (Dijaška celoletna naročnina 90 din.).

* **Jadran,** avtobusno podjetje d. d., Ljubljana, objavlja, da je avtobusni promet na progi Ljubljana — Sušak, zaradi vremenskih neprilik začasno ustavljen.

* **Kanal Dunav — Timok — Vardar — Solun.** V zadnjem času se tri balkanske države: Jugoslavija, Bolgarija in Rumunija zanimajo za velikopotezni tehnični načrt, po katerem bi bil zvezan Dunav s Solunom po strugah naših rek Timoka in Vardarja. S tem načrtom bi se ugodno rešili veliki gospodarski problemi. Naš delež pri rečni plovbi, ki služi mednarodnemu gospodarstvu, bi imel na tej progi velike uspehe in koristi. Če se računa, da prevozijo tovorni parniki po rekah 8 km na uro, po morju pa 20 km in da traja zdaj potovanje po progi Timok — Sulina — Solun skupaj 164 ur, bi trajala vožnja po kanalu Dunav — Vardar — Solun — via Timok samo 113 ur, kar bi skrajšalo vožnjo za 51 ur.

PRIJATELJ, KI VAS NE RAZOČARA
je družinski mesečnik „Prijatelj". Sporočite svoj naslov upravi „Prijatelj" Ljubljana, Dalmatinova 8/J, in Vam pošlje eno številko brezplačno na ogled.

* **Nabiralni dan beograjske policije in orožništva.** V sredo so prestolniški policisti in orožniki s tovariši iz Zemuna in Pančeva, vsega okrog 1500 mož, priredili zbirko za sirote. Med prvimi so obiskali notranjega ministra Acimovića, ki je pohvalil požrtvovalnost policistov in orožnikov in je izročil lep prispevek. V celoti se je občinstvo zelo častno odzvalo tej plemeniti akciji.

* **Morilci Milana Pajića,** ki je ubil in oropal inž. Baderja, so stali te dni pred sodiščem v Kolašinu. Morilca Živko Tomović in Mladen Golubović sta bila obsojena vsak na 10 let robije, dva soobtoženca pa sta bila oproščena. Pri morilcih so našli 265.000 din, ki bodo vrnjeni zapuščini inž. Baderja v Beogradu.

* **Ciganski zločin.** Cigan Hristifor Petrović iz vasi Šiškovcev pri Vinkovcih je srečal 13-letnega Adama Benka. Všeč so mu bili fantovi čevlji in čepica. Cigan je brž zamahnil s sekiro in je dečka na mestu ubil. Vzel mu je čevlje in čepico, v žepu pa ni našel ničesar. Da se deček ne bi spet osvestil in cigana izdal, mu je cigan še odsekal jezik. Zločinskega cigana so kmalu prijeli orožniki in ga odgnali v Vinkovce.

XV. Obrtniški ples
se bo vršil v soboto,
dne 14. januarja 1939.
v dvorani Kazine

* **Z žganjem, elektriko, nožem in sekiro** sta se hotela v Beogradu usmrtiti pivovarniški inkasant 26-letni Gjuro Dašić in njegova neporočena žena Vida. Obupala sta zaradi 4700 din, ki bi jih bil moral Gjura izročiti svojemu šefu, pa jih ni mogel pravočasno zbrati. Že pred tremi dnevi je Gjura pil strup, ki pa ni zalegel. Nato sta se z ženo napila žganja, potem sta poizkušala samomor pri elektriki, ko pa tudi to ni pomagalo in ju je struja samo nekoliko stresla, se je Gjura zbodel z nožem v prsi in se zgrudil, žena pa si je hotela s sekiro razbiti glavo. Vendar je ranjeni Gjura imel še toliko moči, da je to preprečil. Po malem bosta oba okrevala.

Iz Ljubljane

u— **Predavanje SPD** v torek 10. t. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice. Nemški alpinist Gorter Wolfgang bo predaval o vzponu na najvišjo goro Irana, na Demavend (5670 m). Predavanje bodo spremljale številne skioptične slike. Hkratu bo navedeni alpinist predaval tudi o alpinistični ekspediciji v Hindukuš ter predvajal poseben film. Vstopnice si preskrbite pravočasno v društveni pisarni SPD na Aleksandrovi cesti 4-I.

u— **Življenje v jarkih Ljubljanskega barja.** O tej temi bo pod okriljem Prirodoslovnega društva predaval v Mineraloški predavalnici univerze v torek, 10. t. m. univ. asist. Jože Lazar. Začetek predavanja ob 18.15.

u— **Lutkovno gledališče Sokola I. na Taboru** vprizori danes 6. t. m. ob pol 16. prav lepo štiridejanko: »Jurček pri kralju vetrov«. Krasna inscenacija. Jurčkov orkester. Prodaja vstopnic danes od 11. do 12. v pisarni Tabor. Dopoldne lahko telefonično. Vstopnice od 5 din navzdol.

u— **Šentjakobsko gledališče** ponovi v petek, soboto in nedeljo zvečer izborno uspelo komedijo »Dobri vojak Švejk«. Ta komedija je kot roman in v odrski obdelavi doživljal največje uspehe, kjerkoli so ga uprizarjali in svetovna kritika ga je proglasila za vojaškega Don Quihota. Ker vlada za vse predstave izredno zanimanje, se občinstvo naproša, da si nabavi vstopnice že v prodaji na dan predstave od 10. do 12. in od 3. do 5.

u— **Na praznik sv. Treh kraljev** bodo ponovili v dramskem gledališču veličastno božično igro Edvarda Gregorina »Kralj z neba«. To je sedem svetopisemskih zgodb, ki so se zgodile v času Kristusovega rojstva. Delo je zelo primerno za mladino in odrasle. Začetek predstave ob 15. konec ob 18. Veljale bodo znižane dramske cene.

u— **Na klavirskem koncertu** ugledne češke pianistke Viktorije Švihlikove bo med drugim na sporedu tudi Chopinova sonata v h-molu in ne, kakor je bilo prvotno javljeno, Lisztovo delo istega naslova. Mlada umetnica je ponovno igrala Chopina pred najkritičnejšo publiko in imela vedno velik umetniški uspeh. Ostale točke sporeda tvorijo dela Bramsa, Debussyja, Ravela, Viteslava Novaka in Bedriha Smetane. Švihlikova je ena najboljših sodobnih čeških klavirskih talentov, ki uživa v svoji domovini, pa tudi drugod, kjer je nastopala, velik sloves. Zato opozarjamo na njen koncert, ki bo v ponedeljek 9. t. m. ob 20. v veliki filharmonični dvorani. Cene običajne koncertne. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

VSE POSLOVNE KNJIGE,
MODERNE REGISTRATURE
IN VSE ZA PISARNO —
priporoča
IV. BONAČ, Ljubljana
ŠELENBURGOVA.

u— **Trgovski ples.** Združenje trgovcev in trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani opozarja naše občinstvo, osobito pa naše gospodarske kroge, da bo v soboto dne 7. t. m. v vseh prostorih Trgovskega doma letošnji trgovski ples, ki ga priredi klub absolviranih trgovskih akademikov. — Po skrbnih pripravah prireditelji bo letošnji trgovski ples gotovo odlična prireditev, ki bo nudila vsem udeležencem prijetno in neprisiljeno zabavo. Vabimo na številno udeležbo.

Prvovrstni pustni krofi se dobe V SLAŠČIČARNI »D R A M A«, GRADIŠČE št. 4 — GOSPOSVETSKA 1.

u— **Mestna ženska Ciril Metodova podružnica** priredi v soboto, 21. t. m. v veliki dvorani Kazine družabni večer s plesom v proslavo 20. letnice Jugoslavije. Čisti dobiček se uporabi v delno kritje stroškov za gradnjo šolskega poslopja pri Sv. Treh kraljih nad Marenbergom.

u— **Večer v narodnih nošah.** Krajevni odbor Jadranske straže v Ljubljani priredi 4. februarja na Taboru svoj običajni »Večer v narodnih nošah«. Na sporedu ima poleg drugega tudi revijo narodnih noš in nagrajevanje najlepših slovenskih noš. Prireditveni odbor bo določil v to svrho, želeč ustreči željam lanskih krasnih predstavnic vseh različnih slovanskih narodnih noš, za letošnjo prireditev poleg nagrade za »Kraljico Jadrana« tudi več nagrad za ostale najlepše noše. Opozarjamo na to priljubljeno prireditev že danes vse cenjene dame, da si preskrbe pravočasno noše, in opozarjamo vse občinstvo, ki se za to prireditev zanima.

Danes ob 14³⁰, 17³⁰ in 21. uri „Krik vzhoda" (Dobra zemlja) in „Mali pomorščak", kino Moste.

u— **Šofersko zborovanje.** Danes popoldne ob 14.30 imajo šoferji, organizirani pri Volanu občni zbor. Zborovanje bo v Delavski zbornici, vhod iz Čopove ulice. Na zborovanje naj pridejo tudi neorganizirani poklicni šoferji.

DIMNIKARSKI PLES
7. I. 1939. ob 20. uri
HOTEL MIKLIČ.
Vljudno vabljeni!

u— **Pogrešana smučarja sta se vrnila v Ljubljano.** Podružnica SPD v Tržiču je z včerajšnjo objavo med domačimi vestmi v »Jutru« izrazila domnevo, da sta smučarja Stanko Magister in Miro Halik iz Ljubljane bržčas postala žrtvi nesreče, ker sta se v gosti megli in snegu podala pretekli ponedeljek iz smučarskega doma na Kofcah proti Velikemu vrhu. K sreči pa sta oba smučarja odnesla zdravo kožo. Včeraj dopoldne sta se zglasila v našem uredništvu in sta nam povedala, da sta v ponedeljek res smučala v smeri proti velikemu vrhu, kjer ju je zalotil mrak in zaradi megle in snega nista našla nazaj v dom na Kofcah. Blodila sta vso noč in sta v torek proti jutru prišla pod Ljubeljem spet na cesto. Premražena in premočena sta se nato podala naravnost v Tržič, nakar sta se vrnila v Ljubljno.

Jutri v vseh prostorih Trgovskega doma
Trgovski ples

u— **Davkoplačevalci s Poljske poti v Mostah** naslavljajo na mestno občino naslednje vrstice: Z inkorporacijo okoliških občin je magistrat prevzel v svojo oskrbo tudi bivše občinske ceste, odprto pa je ostalo še dosedaj vprašanje bivših poljskih poti II. reda, za katerih vzdrževanje naj bi bili po mnenju magistrata obvezani uporabniki teh poti. Ker pa izvira ta običaj še iz časov, ko je ob omenjenih poteh stalo le nekaj hiš čisto kmetijsko-gospodarskega značaja, sedaj pa je bilo postavljenih že več stanovanjskih hiš in vil, smo mnenja, da je sedaj, po preteku treh let, odkar uživamo dolžnosti plačevanja mestnih davščin, že prišel čas, da se omenjene ceste, med katere spada tudi Poljska pot v Mostah, prevzamejo in uvrstijo v stalež po mestni občini oskrbovanih cest. Mestni gradbeni urad je dolžan to napraviti že iz razloga, ker je pri izdaji novih stavbnih dovoljenj brezpogojno zahteval odstop velikih izmer zemljišč za bodočo regulacijo cest.

u— **Film »Poštarjeva hči«** danes zadnjikrat. Kino **»Union«** opozarja cenjeno občinstvo, da predvaja danes zadnjikrat krasno filmsko delo režiserja Turžanskega **»Poštarjeva hči«,** film ki je napravljen po znani noveli nesmrtnega ruskega lirika Aleksandra **Puškina.** Dasiravno je film že v prvih dneh predvajanja našel globoko razumevanje v najširših plasteh občinstva, ga stavi kino »Union« iz sporeda radi hitrega menjavanja programa. V filmu igra glavno vlogo gigant francoske filmske umetnosti Harry Baur, kar je občinstvu dovolj močno jamstvo za odlično kvaliteto filma. Vsi oni, ki doslej filma še niso videli, in ki ljubijo filme z globoko, res umetniško vsebino, naj si ga danes prav gotovo ogledajo.

u— **Rekorden obisk ljubljanske bolnišnice.** V letu 1938. je splošna bolnišnica v Ljubljani sprejela na vse svoje oddelke 31.419 bolnikov. To je najvišja številka, kar jih je kdaj izkazal promet našega osrednjega zdravstvenega zavoda, razvoj zadnjih let pa potrjuje, da število pacientov še vzdržema rase. Povprečno sprejme naša bolnišnica po 2618 bolnikov na mesec ali 87 na dan. Največji naval je bil v januarju (2952), avgustu (2934) in maju (2873). V bolnišnici umre na mesec povprečno 48 bolnikov, na vseh oddelkih pa je lani umrlo 580 bolnikov (342 moških in 237 žensk). V celem je bilo sprejetih v bolnišnico 17.388 moških in 14.031 žensk.

Grobnice in spomenike
Vam v zimskem času izvrši po globoko znižanih cenah
Kamnoseško kiparsko podjetje
FRANJO KUNOVAR
pokopališče Sv. Križ, Ljubljana. — Tel. 49-09.

u— **Ribji trg za Tri kralje.** Sv. trije kralji so letos padli na petek, zato so se prodajalci rib podvizali, da so že včeraj pripeljali na ljubljanski trg veliko zalogo izbranega blaga. Kupci pa so se vendar odzvali v precej malem številu, ker jih nihče ni opozoril, da bo tokrat že v četrtek ribji dan. Na prodaj je bilo izredno mnogo morskih in sladkovodnih rib. Sardelice so bile po 8 do 14 din kg, cipli po 20. palamide po 20 do 24, bukvice po 24, trilje in ligni po 36, luben po 40 din. Izmed sladkovodnih so bili krapi in ščuke po 16, postrvi pa po 40 din.

u— **Vlomilski obisk na Silvestrovo.** V noči na novo leto je neznan tat obiskal gostilno Angele Klemenčeve Ob Ljubljanici in odnesel celo majhno zalogo blaga: harmoniko znamke Stahl, črn ženski plašč z ovratnikom iz kožuhovine, sive moške pumparice, moder suknjič, dve rjavi usnjeni aktovki ter več jedače, pijače in cigaret. Gostilničarka trpi okrog 3.000 din škode.

u— **Tatvina dragocenih uhanov.** Posestnici Mimi Cesarjevi je neznan tat z njenega stanovanja na Gosposvetski cesti odnesel zlate uhane ,vredne 6000 din. Vsak uhan ima v sredi večji briljant, prav tako v obesku večjega, okoli njega pa več manjših briljantov.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠIŠKI, telefon 41-79.
NIČEVO
Predstave: jutri ob 3., 5., 7. in 9. uri, v soboto ob pol 9. uri, nedeljo ob 3., 5., 7. in 9. uri, v ponedeljek ob ½9.
V dopolnilo: Paramountov zvočni tednik in kulturni film
Sokoli! Obiskujte in podpirajte sokolski kino!
Prihodnji spored:
GENERAL STEFANIK

PREMIERA
VELIČASTNEGA ZGODOVINSKEGA velefilma, snemanega po dnevniku velike angleške kraljice
Danes ob 15., 17., 19. in 21. uri!
KRALJICA VIKTORIJA
V gl. vlogah ADOLF WOHLBRÜCK in ANNA NEAGLE
Rezervirajte vstopnice! KINO MATICA 21-24.

co použije, je že navezana na prirodno hrano. Nikogar ni, ne matere, ne očeta, da bi skrbela za mlado bitje. Nihče ne uči ribice, kje in kako naj se skriva. Mati ji je priroda, ki jo mora čuvati celo pred rodno materjo in rodnim očetom. Ribica se skriva v zatokih ob obrežju. Hrana so ji nekaj časa majhna, človeškim očem nevidna bitja, ki jih je v vodi vse polno. Čim večja pa je ribica, tem večje so njene zahteve. Toda še vedno je izpostavljena velikim nevarnostim in srečna je ribica, ki ji je nebo naklonjeno, da doraste do one velikosti, ko lahko krene na drstišče, na svatovanje.

Opazovalci rib in ribji gojitelji so ugotovili, da ima 1 kg težka postrv približno 1000 iker. Od teh jih ostane nekaj neoplojenih, nekaj se jih zaduši, druge pojedo ribe in drugi sovražniki ribjega rodu. V prav taki nevarnosti je tudi postrvji rod. Vse to je krivo, da se, kakor pravijo statistike, *od 1000 iker izleže le majhen del, nadalje pa se še ta tako skrči, da dočaka drstenje, to je nadaljnje razmnoževanje, le po šest postrvi.* Vštete so za pleme sposobne samice in samci.

Ugodnejše je razmnoževanje v mlinščicah ali pretakah, ki so izpeljane od glavne struge z jezovi in regulirane z zatvornicami. V mlinščicah je voda vedno precej enakomerna. Deročine so navadno primerne za drstišča. Pa tudi od debelega kamenja izčiščena, navadno peščena tla so kakor ustvarjena za polaganje iker. V mlinščicah, ki se lahko osušijo in se postrvji rod sortira, po drstenju navadno ni večjih rib, ki bi uničevale postrvji rod. Zaradi vsega tega je v mnogih primerih v mlinščicah desetkrat večji prirastek rib, kakor pa v glavnih strugah. Žal pa je največja ugodnost mlinščic, regulacija vode, pogosto največja nevarnost za ribji rod. Kadar mlinar ali žagar opazita, da je v mlinščici dosti postrvi, kar na lastno pest pripreta vodo in osušita strugo. Če bi pobrala samo večje ribe, bi zlo še ne bilo veliko. Ali ko so večje ribe pobrane, pridejo v strugo mačke, vodomci, race, kokoši in vrane in poberejo zarod. Kar ostane kljunom, pa itak pogine. Večkrat so mlinščice zaprte zaradi popravil in posledice so iste, kakor v prejšnjem primeru. Vse to se godi leto za letom, čeprav ribarski zakon predpisuje, da mora lastnik mlinščice lastnika ali zakupnika ribolova pravočasno obvestiti o osušenju struge. V neki gorenjski mlinščici je bilo v preteklem poletju več sto 6 do 8 cm dolgih postrvic, koliko pa še v drugih odtokih! So pa tudi taki lastniki in zakupniki, ki jim je le za lovljenje in se ne brigajo za gojenje in pobiranje zaroda iz mlinščic.

Povodnji in večkrat nepotrebne popolne osušitve mlinščic so uničile naše lepe postrvje vode. Veliko škodo pa so v zadnjih letih povzročile tudi vidre. Odkar je Sava mrtva, so se vidre preselile. Dočim so se v Savi po večini hranile z manjvrednimi belicami, pa v potokih ropajo postrvji rod. Kakor priča zanimiv primer, ki se je dogodil med božičnimi prazniki v Kropi, pa tudi v potokih vidram že slaba prede. V Kroparico, ki je imela še pred nekaj leti posebno, zelo lepo postrvjo vrsto, je od zadnjih povodnji ribji rod popolnoma zatrt. In sem je zašla vidra. Kakor je bilo sklepati po sledeh, je pretaknila ves potok, toda trudila se je zaman. H koncu jo je glad nagnal na gnojišče, kjer je stikala za odpadki hrane.

Tako obupne so postale v zadnjih letih postrvje razmere v naših potokih. Če jih bomo hoteli popraviti, bo treba resnega in smrtnega dela. Gledati bomo morali, da zasadimo naše potoke s pravo, čisto potočno postrvjo, ki se bo lahko prilagodila hrani potočkov. Največjo pozornost pa bo treba posvetiti mlinščicam, ki so edino primerne za prirodno gojitev postrvjega rodu.
— s.

DANES ZADNJIKRAT! Prisrčna romantična ljubavna zgodba po prekrasni noveli nesmrtnega lirika **ALEKSANDRA PUŠKINA**
POŠTARJEVA HČI
KINO UNION — Tel. 22-21
dramatizirana od znamenitega ruskega umetnika režiserja Turžanskega
V glavni vlogi gigant francoskega filma **HARRY BAUR.**
Predstave ob 10.30 dop. (po znižanih cenah) ter ob 15., 17., 19. in 21.
Ne zamudite tega sporeda! Danes ogledati — jutri že prekasno!

LJUBAVNE LAŽI Ljubavna drama mlade študentke, ki se zaljubi v svojega profesorja.
KARL LUDVIG DIEHL — DOROTHEA WIECK — JUTTA FREYBE. — Želja po samostojnosti in svobodi, hrepenenje za srečo in za ljubeznijo, duševni konflikti, težke skrbi in borbe proti lastnim čustvom, to so problemi mladine današnjega časa! Film, ki bo našel odmev pri vsakem gledalcu! NE ZAMUDITE!
KINO SLOGA, tel. 27-30 **Premiera danes ob 15., 17., 19. in 21. uri!**

KINO SLOGA, tel. 27-30 — Izredno napeto! — MATINEJA danes ob 10.30, jutri v soboto ob 14.30 ter v nedeljo ob 10.30
Globoka in pretresljiva drama človeka - bivšega kaznjenca - v ogorčeni borbi proti predsodkom in nasilju.
POVRATEK IZ PEKLA

JUTRI ZVEČER V KAZINO NA

I. elitni ples S.K. Ljubljane

ki Vam bo nudil obilo užitka in zabave.

IGRA »NEW STAR« JAZZ V POMNOŽENI ZASEDBI! ZAČETEK OB 8. ZVEČER

u— **Muke polne vožnje** z dolenjskim **tramvajem.** Na preurejeni progi dolenjskega tramvaja se v zadnjih dneh vrstijo dogodki, ki kažejo, da ima proga, ali pa njeni vozovi, velike hibe. Ko je bila cesta zasnežena in poplavljena, so bile dolgotrajne zamude pri vsakem tramvaju, a tudi zdaj, ko je proga za silo očiščena, se te zamude ponavljajo in v vozovih se primerjajo defekti, ki potnike zelo razburjajo. Čudno, da se take motnje pripetijo najčešče v jutranjih in popoldanskih urah, ko hiti toliko prebivalcev v mesto v službo. Večkrat se zgodi, da morajo vsi potniki vzstopiti nekje sredi proge in potem hoditi peš v mesto. Ljudje, ki se vozijo po dolenjski progi, morajo nekohe primerjati svojo truda polno in tolikrat prekinjeno vožnjo z vožnjami po drugih progah, kjer je promet tudi ob vremenskih neprilikah neoviran, nihče pa ne pomni, da bi bile take motnje in zapreke še kje drugje, kakor na dolenjski progi. Po sodbi prebivalstva so v prvi vrsti krivi vseh teh težav in muk stari vozovi in bi zaradi tega kazalo, da se uvedejo v promet na novi, močno frekventirani progi boljši vozovi, kakršni so v prometu na drugih progah.

u— **Nova biletarna »Putnika«** posluje od sobote 7. t. m. v novih prostorih na Miklošičevi cesti 17.

u— **Pri premieri »Hollywood«** se je v dramskem gledališču našla siva usnjena damska rokavica. Dobi se pri gledališkem mojstru Lebnu v drami.

u— **Izgubil sem blagajniški Wertheim ključ** (Stecher) št. 11.350 na poti od hotela Balkana čez tromostje do Pogačarjevega trga. Pošten najditelj naj ga odda proti nagradi v upravi »Jutra«.

Iz Celja

e— **Badnji sprevod** bo krenil danes ob 14. iz vojašnice kralja Petra v okolico. Povratek in sprejem bo okrog 16. na dvorišču vojašnice kralja Petra.

e— **Pravoslavna služba božja.** Na pravoslavni božič v soboto 7. t. m. bo ob 3. zjutraj v pravoslavni cerkvi sv. Save jutrenja, ob 10. liturgija in ob 16. večernja, v nedeljo, drugi dan božiča, ob 10. liturgija in ob 16. večernja, v ponedeljek, tretji dan božiča, pa ob 10. liturgija.

e— **Redna telovadba vseh oddelkov** Sokolskih društev Celja-matice in Sokola I. se bo pričela takoj po počitnicah v torek 10. t. m. v navadnih dneh.

Denar hranjen doma ni varen pred tatovi. — Čitaj oglas na strani malih oglasov pod »KAPITAL«.

e— **Ponovitev »Petrčkovih poslednjih sanj«.** Ker mnogo obiskovalcev ni dobilo na Štefanovo vstopnic, bo pomladek Jadranske straže na drž. deški in dekliški meščanski šoli v Celju na splošno željo ponovil v režiji g. Josipa Tomažiča nadvse uspelo igro »Peterčkove poslednje sanje« v nedeljo 15. t. m. ob 16. v Mestnem gledališču. Cene znižane. Igra je dosegla pri številnem občinstvu, kakor pri kritiki izreden uspeh. Vstopnice bodo v predprodaji pri PJS.

KINO METROPOL
predvaja danes in jutri zadnjikrat
»O L I M P I J A« I. del.
V soboto ob 20.30 premiera
»O L I M P I J A« II. del.
Režija: Leni Riefenstahl. — Film lepote, plemenitega tekmovanja in ponosne borbe.

e— **Finžgarjeva »Razvalina življenja« v Narodnem domu.** Kulturno prosvetni odsek gasilske čete v Gaberju bo vprizoril v nedeljo 7. t. m. ob 16. v veliki dvorani Narodnega doma v Celju Finžgarjevo judsko igro »Razvalina življenja«. Vabimo občinstvo, da obišče predstavo v čim večjem številu.

e— **Novost za Celjane** bo letošnja prireditev akademikov S. O. Sloge, ki se bo pričela v soboto 7. t. m. ob 20.30 v Narodnem domu. Čeprav je bila ta prireditev le dosedaj vsako leto višek sezone, se je naša mladina sedaj še bolj potrudila, da bo vsak obiskovalec prišel na svoj račun. Ker je število koncertov v Celju relativno zelo majhno, so Slogaši povabili k sodelovanju gdč. Polajnarjevo in gg. Gostišo in Adamiča, člane drž. konservatorija iz Ljubljane. Mladi umetniki so dosegli v Ljubljani splošno priznanje, priborili so si vstop v državno opero. Akademiki Slogaši bi pa radi uvedli še neko novost in sicer — točnost. V Celju se je razpasla navada silnih zamud. Začetek bo točno ob 20.30. Naša nacionalna mladina Vas vabi, da se udeležite njene prireditve, saj je dobiček namenjen podporam celjskim študentom.

e— **Huda nesreča v rudniku.** Pri delu v hrastniškem rudniku je v torek podsulo 19letnega rudarja Rudolfa Zupana s Prapretnega pri Hrastniku in mu zmečkalo levo nogo nad kolenom. Zupan je dobil tudi težje poškodbe na glavi in rokah. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

e— **V celjski bolnišnici je umrl** v sredo 77letni Karel Terbovc, oskrbnik posestva šolskih sester na Starem gradu. Istega dne je umrl v Medlogu pri Celju 73letni upokojeni železniški delavec Jakob Jazbinšek.

Iz Maribora

a— *Slovo generala Božovića.* Včeraj popoldne se je odpeljal z brzovlakom ob 14. na svoje novo službeno mesto v Štip general Marko Božović, bivši poveljnik mariborskega pešpolka. Na kolodvoru so se zbrali k slovesu številni predstavniki vojaških in civilnih oblastev, med drugimi mestni poveljnik general Stanojlović, ves mariborski častniški zbor, oba sreska načelnika, višji obmejni komisar Krainović, magistratni ravnatelj Rodošek ter številni prijatelji in znanci. V slovo je zasvirala na kolodvoru vojaška godba pod vodstvom kapitana Iranka. Generalu Božoviću želimo na novem službenem mestu čim lepših uspehov.

a— *Pravoslavna parohija* obvešča svoje vernike, da bo služba božja prvi dan božiča 7. t. m. ob 9.30, drugi dan 8. t. m. in tretji dan istotako ob 9.30 v meljski vojaški kapeli.

a— *Člani sokolskega jezdnega odseka* se udeležijo danes badnjaka. Zbor v krojih ob 13. v vojašnici.

a— *Konec tedna v gledališču.* Jutri v soboto ob znižanih cenah Štandekerjeva »Prevara«, v nedeljo popoldne »Vse za šalo«, zvečer »Kralj na Betajnovi« ob znižanih cenah.

a— *V Maribor pristojni brezposelni,* ki so sposobni za ročno delo, naj se v svrho zaposlitve javijo, kolikor se še niso, ob uradnih urah pri mestnem socialno političnem oddelku na Rotovškem trgu 9.

a— *Kontrolnik za promet z zlatom.* Davčna uprava za mesto opozarja, da morajo vse osebe in podjetja, ki proizvajajo, kupujejo in prodajajo zlato, razen tega tudi zobarji, voditi od 1. januarja t. l. knjigo na uradnem obrazcu, ki se dobi za ceno 40 din pri davčni upravi Maribor okolica za okoliš davčne uprave Maribor mesto in Maribor okolica. Prizadeti se pozivajo, da si ta kontrolnik čim prej nabavijo. — Lastniki avtobusov in tovornih avtov pa morajo prijaviti davčni upravi v teku januarja, koliko registriranih avtobusov, avtomobilov in prikolic posedujejo. Prav tako morajo v tem času prijaviti lastniki vozil, ki se ne registrirajo pri policiji, število in vrsto vozov ter plačati obenem davščino za državni cestni fond.

a— *Čudna reč.* Posestnika Alojzij Pečuh in Anton Majcen iz Rucmancev pri Ormožu sta prijavila orožnikom, da jima je te dni, ko je toplomer kazal 18 stopinj pod ničlo, spustil neki 47-letni Martin G. iz hleva svinje. To je storil očividno z namenom, da bi svinje zmrznile. Nekatere so na posledicah mraza zares poginile. Osumljenec taji krivdo. Ovaden je državnemu tožilstvu.

a— *Ločitev več, nezakonskih otrok manj.* Pri okrožnem sodišču je bilo v preteklem letu 169 ločitvenih procesov. Sporazumno se je ločilo 40 zakoncev. Nezakonskih otrok se je rodilo v preteklem letu 609, 276 na levem dravskem bregu, 333 pa na desnem. Sresko sodišče je obravnavalo lani 1569 zapuščinskih primerov. Ob primerjavi z lanskim stanjem se kaže, da je število nezakonskih otrok napram letu 1937 nekoliko padlo, pač pa je znatno naraslo število ločitev.

a— *Rabuka na Koroški cesti.* V neki gostilni na Koroški cesti so se ljudje sporekli in spopadli. Nekega Franca Kosija so potisnili na prosto. Priletel je na cesto tako nesrečno, da je obležal nezavesten. Prepeljali so ga v bolnišnico.

a— *Lažni inkasant* se je pojavil v Mariboru. Pobira prispevke za SK Železničar. Izkazalo se je, da možakar, ki je okoli 30 let, majhne postave, z usnjato suknjo, ni pooblaščen za pobiranje prispevkov za omenjeni sportni klub.

a— *V kriminal zaradi bede.* Šmarješki orožniki so zajeli 25-letnega Karla Roizingerja, ki je ukradel posestniku Francu Škofu v Ruperčah v Slovenskih goricah 400 din gotovine. Mariborska policija je aretirala 31-letnega Ivana Repoluska, ki je ukradel oskrbnici Katarini Kelbičevi v Kamnici iz zaklenjene sobe 600 din. Oba sta pri zaslišanju dejala, da sta kradla, ker sta brezposelna in ker živita v bedi.

Gospodarstvo

Naš gospodarski in finančni položaj v novembru

Narodna banka je izdala mesečni pregled o razvoju jugoslovenskega gospodarstva za mesec november l. 1938. Iz pregleda povzemamo:

Borze: Promet v efektih je dosegel novembra 31 milijonov din (za 7 milijonov din manj kakor v oktobru in za 14 milijonov din več kakor v novembru l. 1937.), promet v devizah in valutah 318 milijonov (za 50 milijonov več in za 23 milijonov manj).

Indeks cen na debelo: Splošni indeks za 55 predmetov je znašal 1. novembra 76.7 (za 0.1 manj kakor v oktobru in za 2.8 manj kakor v novembru leta 1937). Indeks cen rastlinskih produktov je bil 81.6 (za 2.8 in za 3.0 manjši), indeks živinskih produktov 67.2 (za 1.6 in za 0.1 višji), indeks mineralnih produktov 89.9 (za 1.6 in za 2.7 višji), indeks cen industrijskih produktov 75.9 (neizpremenjen in za 5.8 manjši).

Indeks cen na drobno je znašal v Beogradu 95.9 (za 1.0 več kakor v oktobru in za 6.1 več kakor v novembru l. 1937), v Zagrebu 87.8 (za 1.1 in 1.2 manjši) v **Ljubljani** 90.1 (za 1.2 in za 3.5 večji), v Skoplju 98.2 (za 2.2 in za 5.7 večji), v Sarajevu 87.5 (za 1.6 manjši in za 0.9 višji). Indeks na drobno v desetih glavnih mestih Jugoslavije za 50 predmetov je znašal 92.5 (za 0.4 in za 3.2 višji).

Poslovanje Narodne banke: Podlaga je znašala v novembru 1906 milijonov (za 13 milijonov več kakor v oktobru, za 148 milijonov več kakor v novembru l. 1937), bankovci v obtoku 6783 milijonov (za 229 milijonov manj in za 1030 milijonov več), obtok bankovcev in obveznosti na pokazanje skupno 9049 milijonov (za 12 milijonov manj in za 781 milijonov več), posojila 1781 milijonov (za 115 milijonov manj in za 167 milijonov več, obtok kovanega denarja 784 milijonov (za 17 milijonov manj in za 29 milijonov več).

Skupne vloge pri vseh bankah in hranilnicah so znašale 11.054 milijonov (za 354 milijonov več kakor v oktobru in za 21 milijonov več kakor v novembru 1937), vloge na knjižice pri Poštni hranilnici in Državni hipotekarni banki 2604 milijone (za 59 milijonov in za 71 milijonov več), virmanski promet (Narodna banka in Poštna hranilnica je bil 9623 milijonov (za 289 milijonov in za 886 milijonov večji), vloge pri 20 bankah 3200 milijonov (za 35 milijonov več in za 47 milijonov manj), gotovina pri 20 bankah 478 milijonov (za 23 milijonov in za 47 milijonov več), posojila pri 20 bankah 4044 milijonov (za 48 milijonov in za 123 milijonov manj).

Število natovorjenih vagonov je padlo novembra nasproti oktobru za 27.000 na 160.000. Nasproti novembru l. 1937. pa je bilo za 9000 večje.

Indeks rudniške produkcije je znašal v novembru 158.4. Bil je za 2.5 manjši kakor v oktobru in za 18.0 večji kakor v novembru leta 1937.

Indeks topilniške produkcije v novembru predstavlja rekord za zadnjih deset let. Znašal je 274.2. Bil je za 79.2 višji kakor v oktobru in za 126.4 višji kakor v novembru l. 1937.

Za povečanje našega izvoza v neklirinške države

Proti koncu novembra se je pri nas dvignil angleški funt od 238 na 262 din. Kakor poročajo iz Beograda, je verjetno, da bo osnova 262 din za en angleški funt ostala nespremenjena vse prvo trimesečje letošnjega leta. Ta oslabitev dinarja nasproti funtu v državi ni rodila slabih posledic za dinar na tujih borzah. Po borznih poročilih iz tujine je dinar povsod stabilen in se nikjer ne opaža tendenca, ki bi kazala na slabljenje dinarja. To temelji po beograjski vesti na dejstvu, da je zlata podlaga dinarja zagotovljena. A poleg tega tudi zlato, ki se ne šteje v podlago, predstavlja znatno vrednost, morda večjo od vrednosti zlate podlage.

Po vesti »Jugoslovenskega kurirja« preučujejo naši odločilni činitelji vprašanja, kako bi se povečal naš izvoz v neklirinške države. V zvezi s tem je bilo že nekoliko konference. Po dobljenih informacijah se lahko pričakuje, da bodo činitelji, ki odločajo v zunanjetrgovinski politiki, storili potrebno za pospeševanje izvoza. Ti novi ukrepi bodo imeli bolj ofenzivni kakor defenzivni značaj. Naša lanska zunanjetrgovinska politika je bila namreč bolj defenzivna, ker se je stalno delalo na tem, da se uvozi čim manj blaga iz neklirinških držav, a na drugi strani niso bili storjeni vsi potrebni ukrepi, da bi se pospešil naš izvoz v neklirinške države.

Ta defenzivna politika naše trgovine s tujino ni pokazala zadovoljivih rezultatov. Zaradi tega je treba pričakovati od novih ukrepov nekako ofenzivo. ki naj bi povečala izvoz v neklirinške države. Gotovo je, da bodo novi ukrepi naleteli na težkoče zavoljo stagnacije v mednarodni trgovini, vendar pa se lahko pričakujejo znatno povoljnejši rezultati od te nove politike, kakor so bili oni od dosedanje politike, ki se je v glavnem omejevala na varovanje dinarja in zagotovljenje aktivne trgovinske bilance, ki jo bomo imeli za leto 1938. izključno le v trgovini z neklirinškimi državami.

Gospodarske vesti

= **Dvig obtoka bankovcev v zadnjem tednu lanskega leta.** Včeraj smo primerjali stanje Narodne banke z dne 31. decembra leta 1938 s stanjem ob koncu leta 1937. Samo v zadnjem tednu lanskega leta so bile zabeležene nastopne izpremembe: Podlaga se je dvignila za 1.1 milijona na 1909.0 milijona, devize, ki se ne štejejo v podlago, pa za 98.4 milijona na 643.5 milijona din. Kovani denar se je skrčil za 9 milijonov na 330 milijonov din. Menična posojila so se zmanjšala za 9.3 milijona na 1707.7 milijona, medtem ko so se lombardna povečala za 9.8 milijona na 63.6 milijona din. Razna aktiva so se znižala za 201.6 milijona na 2147.4 milijona din. Na pasivni strani so se bankovci v obtoku povečali za 228.3 milijona na 692C.7 milijona din. Obveznosti na pokazanje so znašale 2093.1 milijona din in so bile za 280.0 milijona manjše nasproti prejšnjemu stanju. Razna pasiva so se skrčila za 83.6 milijona na 232.6 milijona din. Obtok bankovcev in obveznosti na pokazanje so znašali 9013.9 in so bili za 51.6 milijona din večji nasproti prejšnjemu stanju. Skupna podlaga s premijo je narasla za 2.2 milijona na 2453.8 milijona din. Skupno kritje se je dvignilo od 27.04 odstotkov na 27.22 odstotkov.

= **Znižanje cen našim svinjam in govedom za nemški trg.** Zavod za pospeševanje trgovine s tujino je sporočil zastopnikom izvoznikov živine in živinskih produktov za nemški trg, da so od 1. t. m. znižane cene svinjam in govedom, ki se pošiljajo na nemška tržišča. Cene svinjam so zmanjšane za 0.75 din, a govedom za 0.50 din pri kilogramu. Izvozniki so vzeli to sporočilo s precejšnjim nezadovoljstvom na znanje, ker so že dosedanje cene smatrali za neustrezne.

= **Letošnja svetovna produkcija sladkorja bo večja od lanske.** Iz Rima poročajo: Po podatkih mednarodnega kmetijskega zavoda je produkcija sladkorja na svetu za leto 1938-39 ocenjena na okroglo 84.1 milijona kvintala, kar pomeni 99% lanske produkcije in 108% povprečne produkcije v letih 1932. do 1936. V teh številkah pa niso všteti podatki iz Rusije, kjer se produkcija ceni za 25 do 27 milijonov kvintalov, tako da bi skupna svetovna produkcija sladkorja znašala 111.1 milijona kvintalov. Z rusko produkcijo vred bi bila letošnja svetovna produkcija nekoliko večja od lanske, ki je znašala 110.1 milijona kvintala.

= **V trgovinski register so se vpisale** nastopne tvrdke: Josip Nadai, veletrgovina in izvoz vina v Murski Soboti; Ivan Braun vigogne predilnica, tkalnica, barvarna, apretura in izdelovanje vate v Vitanju pri Konjicah; Semlitsch Anton, trgovina s sadjem na drobno in debelo in izvoz sadja v Žibercih pri Apačah.

= **Končano je poravnalno postopanje** o Hobacherjevi Ani, trgovki v Mariboru.

= **Francoska družba, ki ima v lasti borski rudnik, raziskuje nova ležišča rud.** Iz Beograda poročajo: Francoska družba borskih rudnikov je nedavno kupila paket delnic zlatega rudnika v Slišanih, ki ga je bila svoječasno prevzela angleška rudniška tvrdka Pacific Trust za 75.000 angleških funtov. Omenjena francoska družba sistematično raziskuje razna rudna ležišča, tako takšna ,ki so bila nekoč že izkoriščana, a opuščena (na pr. Avala in Slišane), kakor tudi takšna, ki se doslej še niso redno izkoriščala (na pr. v Lebanih in Ajvaliji). Kakor kaže, bo družba v doglednem času organizirala poleg že obstoječe produkcije bakra in zlata v Boru tudi izkoriščanje drugih rudnih ležišč predvsem svinčenih, cinkovih in zlatonosnih. V raziskovalna dela v raznih krajih naše države so borski rudniki doslej vložili že znatno glavnico. Zlasti velja to za raziskovalna dela na desni obali Drine okoli Ljubovije in Krupnja, kateri kraji so znani po svojih obilnih rudnih ležiščih. Škoda je vsekakor le, da za vsa ta zelo dobičkanosna izkoriščanja rudnikov ni na razpolago domačega kapitala.

= **Dražba kožuhovine v Ljubljani** se bo začela nepreklicno 23. t. m. Lovci naj pošljejo kože čimprej na naslov: »Divja koža«, Ljubljana, velesejem.

= **Generalna lista izžrebanih obveznic Vojne škode št. 6** je te dni izšla v samozaložbi Avgusta Pertota, uradnika Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani. Knjižica ima vse potrebne podatke o vseh doslej izžrebanih 3114 obveznicah vojne škode v takem redu, da je vsem interesentom prihranjeno nepotrebno in zamudno iskanje po malo preglednih uradnih žrebnih listah, ki jih izdaja finančno ministrstvo. Ker je knjižica pregledana od ljubljanske borze, je s tem podano jamstvo za absolutno zanesljivost v pogledu soglasja z uradnimi listami. Knjižica se toplo priporoča. Stane 20 din in se naroča pri založniku: Ljubljana, Gledališka ulica 13.

= **Davčna uprava za mesto v Ljubljani** objavlja, da dospe v smislu člena 148. zakona o neposrednih davkih v I. četrtletju letos v plačilo: dne 1. januarja I. četrtletni obrok zgradarine, pridobnine, rentnine, družbenega davka, davka na neoženjene osebe, davka na poslovni promet in vojnice, a 15. avgusta I. polletni obrok zemljarine. Podrobnejša pojasnila so razvidna z razglasov, nabitih na uradni deski davčne uprave za mesto v Ljubljani in mestnega načelstva v Ljubljani.

= **V Rakovici se bo zgradila tvornica tovornih avtomobilov.** Iz Beograda poročajo, da se Industrija motorjev, d. d. v Rakovici, pripravlja na zgradbo moderne tvornice motornih avtomobilov. Podjetje se je tako razvilo, da se je število zaposljenega strokovnega in delavskega osebja doslej početvorilo. V teku leta 1938 je podjetje izdelovalo že najmodernejše avionske motorje po 900 konjskih sil, opremljene s kompresorji za polet v veliki višini.

= **Vinski sejem v Ivanjkovcih.** Kakor smo že javili, bo naš vsakoletni vinski sejem, vezan z razstavo, v torek 10. t. m. od 8. ure naprej. Med vinogradniki vlada zanj veliko zanimanje. Prijavljeno je črez 100 vrst vin iz ormoško-ljutomerskega okoliša, in to iz najznamenitejših vrhov, sortirano in iz mešanih nasadov. Vina so se prav lepo napravila in ima vsakdo, ki se za nakup vin iz tega vinskega predela zanima, tako najlepšo priliko prepričati se o kakovosti in stopiti v zvezo direktno s producentom. Sejem bo v dvorani tik železniške postaje. Železniške zveze so sem in tja ugodne. K udeležbi vabljeni gostilničarji in vinski trgovci kakor tudi vsi drugi, ki se za vinogradništvo zanimajo.

= **Uvedeno je poravnalno postopanje** o imovini Trautmana Hinka, trgovca v Murski Soboti. Narok za sklepanje poravnave bo pri okrožnem sodiščem v Murski Soboti, soba 9., 10. februarja ob 10. Rok za oglasitev do 3. februarja.

= **Potrjena je prisilna poravnava** med Blagovičem Emilom, trgovcem v Ormožu, in njegovimi upniki.

= **Odpravljen je konkurz** o imovini Pahorja Franca, bivšega trgovca v Kranju, ker je vsa masa razdeljena.

Borze

5. januarja

Na ljubljanski borzi je ostala notica za angleški funt v privatnem kliringu neizpremenjena. Isto velja za Zagreb in Beograd. Grški boni so se trgovali v zagrebškem privatnem kliringu po 37.75. Nemški klirinški čeki so stali v Ljubljani in Beogradu 14.30, v Zagrebu pa 14.31.

Na zagrebškem efektnem tržišču se je iskala Vojna škoda po 470, a blaga ni bilo. Prav tako je bila Vojna škoda čvrsta v Beogradu, kjer tudi ni bilo zaključka. Promet je bil na zagrebškem efektnem tržišču samo v Gutmannu po 50.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2387.20 — 2425.20, Berlin 1766.12 — 1783.88, Bruselj 740.50 — 752.50, Curih 995 — 1005, London 203.70 — 206.90, New York 4375.50 — 4435.50, Pariz 115.05 — 117.35. Praga 151 — 152.50, Trst 231.25 — 234.35.

Curih. Beograd 10, Pariz 11.6150, London 20.51, New York 442.75, Bruselj 74.5750, Milan 23.28, Amsterdam 240.70, Berlin 177.40, Stockholm 105.62, Oslo 103.05, Köbenhavn 91.65, Praga 15.1750, Varšava 83.75, Budimpešta 87.50, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 470 den., 4% severne agrarne 58.50 — 59.75, 4% agrarne 60.50 — 63, 6% dalm. agrarne 89 den., 6% begluške 89.50 den., 7% stabiliz. 97.50 den., 7% invest. 99.50 — 100, 7% Seligman 99 den., 7% Blair 91 — 92, 7% Blair 97.50den.; delnice: PAB 225 — 228, Narodna banka 7700 den., Gutmann 49 — 52, Šećerana Osijek 90 — 105, Osiješka livarna 180 den., Trbovlje 180 — 184.

Beograd. Vojna škoda 472 — 475.50, 4% severne agrarne 58.75 den., 4% agrarne 60 den., 6% dalm. agrarne 89.50 — 89.75 (89.50), 6% begluške 90.50 — 90.75, 7% invest. 100.25 — 101, 7% Blair 91 — 91.50, (91.25), 8% Blair 97 — 99, PAB 224 den. (drobni kosi), Narodna banka 7700 — 7800. Do 9. t. m. bo borza zaprta.

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago** (5. t. m.). Začetni tečaji: pšenica: za maj 70, za jul. 70.6250; turščica: za maj 53.50.

+ **Winnipeg** (5. t. m.). Začetni tečaji: pšenica: za maj 63.3750, za jul. 63.75, za okt. 64.1250.

+ **Novosadska blagovna borza** (5. t. m.). Tendenca neizpremenjena. Promet srednji. **Pšenica:** baška, sremska in slavonska 159 — 159; banatska 157 — 159. **Rž:** baška 136 — 138. **Ječmen:** baški in sremski, 64/65 kg 149 — 151; jari, 68 kg 180 — 185. **Oves:** baški, sremski in slavonski 160 — 162.50. **Turščica:** baška, pariteta Indjija in Vršac 103 — 105; baška, pariteta Indjija in Vršac, sušena 113 — 114. **Moka:** baška in banatska »0g« in »0gg« 247.50 — 257.50; »2« 227.50 — 237.50 »5« 207.50 — 217.50; »6« 187.50 — 197.50; »7« 157.50 — 167.50; »7 in pol« 122.50 — 127.50; »8« 112.50 — 115. **Fižol:** baški in sremski beli, brez vreč 287.50 — 292.50. **Otrobi:** baški, sremski in banatski v jutastih vrečah 93 — 102. — Do 9. t. m. bo borza zaprta.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (5. t. m.). Tendenca stalna. Promet miren. **Rž:** za marc 14.48 — 14.49, za maj 14.82 — 14.83. **Turščica:** za maj 15.09 — 15.10.

BOMBAŽ

+ **Liverpool** (3. t. m.). Tendenca stalna. Zaključni tečaji: za jan. 4.98 (prejšnji dan 4.91), za marc 4.94 (4.89), za maj 4.88 (4.84).

+ **New York** (3. t. m.). Tendenca dobro vzdržna. Zaključni tečaji: za jan. 8.49 (8.43), za marc 8.50 (8.44), za maj 8.30 (8.23).

Vestnik ZKD

Priročniki za društvene prosvetarje

(Nekaj misli ob izdanju ZKD — »Ob dvajsetletnici Jugoslavije«, govor podpredsednika dr. Stojana Bajiča na taborski akademiji ZKD.)

V ZKD včlanjena društva prirejajo leto za letom najrazličnejše proslave in akademije, ki jih nalagajo splošne narodne in državne naloge, ali pa zahteva, ki izvirajo iz nalog posameznih društev. Naštejmo le nekaj vsakoletnih datumov, ki jih morajo vzeti v poštev prosvetarji naših društev: Vidov dan, rojstni dan kralja Petra II., obletnica marsejske tragedije, praznik Zedinjenja, itd.

Večina naših društev prireja ob navedenih in tudi drugih dnevih (materinski dan, Strossmayerjev dan, proslava sv. Save, god obeh slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda) posebne akademije. Na teh večerih postavijo naši prosvetarji program iz najrazličnejših točk: deklamacije, prizori, telovadne, pevske in druge točke. Prav gotovo pa je osrednja os vsake naše nacionalne prireditve **svečani govor.** Kljub temu, da se vrste navedene akademije leto za letom, so mnogi naši prosvetarji ali predavatelji ob sestavljanju govorov v zadregi. Treba je leto za letom menjavati besedo in prikazovati dogodke vedno z novih, zanimivih strani. Kako so takrat naši prosvetarji v mučnem položaju, kadar iščejo primerno snov, ki jim naj da oporo za njihove govore.

Kje dobe potrebno gradivo?

Praktični prosvetarji imajo v svojih, bodisi privatnih ali društvenih knjižnicah priročnike, ki so neizčrpen vir navodil in pobud. Omenjamo naj le nekatere knjige Vodnikove družbe (V borbi za Jugoslavijo, Vodniki in preroki, Karadjordjevići, Pot k mrtvim bataljonom i. dr.) Iznajdljivi prosvetarji strižejo tudi v poštev prihajajoče članke iz naših dnevnikov »Jutra«, »Slovenskega Naroda«, tednikov »Sokolske volje« in drugih. Shranjujejo tudi priložnostne pesnitve iz »Jutra« in ostalih listov, predvsem pa »Mladega Jutra«, ki se vedno spominjajo s primerno snovjo (pesmijo ali prozo) naših pomembnih dogodkov. Pesmi iz »Mladega Jutra« lahko uporabimo pri deklamacijah v naših društvih.

Poznamo več naših društev, odnosno njihovih prosvetarjev, ki imajo neobičajno veliko zalogo takih prispevkov in tamkaj niso nikoli v zadregi, če je treba prirediti to ali ono akademijo v večjem in pestrejšem obsegu.

R A D I O

Petek 6. januarja

Ljubljana 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prazničnl zvoki (plošče). — 9.45: Verski govor (g. F. Terčelj). — 10: Cerkvena glasba iz stolnice. — 11.15: Koncert godalnega okteta (plošče). — 11.30: Radijski orkester — 13: Napovedi, poročila. — 13.20: Plošče po željah. — 14: Otroška ura (g. V. Bitenc). — 17: Kmetijska ura. — 17.30: Domači zvoki (plošče). — 18: Sv. trije kralji (Vombergarjeva zvočna igra). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Koncert pevskega zbora »Ljubljanski Zvon«. — 20.30: Vesel koncert Radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22.30: Angleške plošče.

Sobota 7. januarja

Ljubljana 12: Pester program s plošč. — 12.45: Poročila. — 13. Napovedi. — 13.20: Plošče. — 14. Napovedi. — 17: Otroška ura: Nadaljevanje otroške povesti in »Gašperček«. — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust igra Radijski orkester. — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. 19.50: Beseda k prazniku (g. F. S. Finžgar). — 20: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Vesel živalski krog. Pisan večer, izvajajo člani rad. igr. družine, sestava in vodstvo: Jožek in Ježek. — 22: Napovedi, poročila. 22.15: Za vesel konec tedna igra Radijski orkester.

Beograd 16.45: Zborovsko petje in zvočna igra. — 20: Narodne pesmi in plesi. — 21.30: Orkestralni koncert. — **Zagreb** 17.15: Orkester. — 20: Rahmaninovljeve pesmi. — 20.30: Radijska revija. — 22.20: Godba za ples. — **Praga** 19.25: Vojaška godba. — 20.30: Pester spored. — 22.20: Plošče in plesi. — **Sofija** 17: Narodne pesmi in plesi. — 18.30: Mandoline in petje. — 20: Komorni koncert. — 21.45: Plesi. — 22.30: Mešani zbor in orkester. — **Dunaj** 12: Orkester. — 16: Koncert po željah. — 19: Komorne skladbe. — 20.10: Dunajski večer. — 22.30: Mali orkester in solisti. — **Berlin** 19: Zabaven spored. — 20.10: Vojaška godba. — 22.30: Kakor Dunaj. — **München** 19: Plesna muzika. — 20.10: Momentni snetki iz življenja. — 22.30: Lahka godba in ples. — **Pariz** 20.30: Pester spored. — 21.30: Orkestralni in pevski koncert. — 22.10: Zvočna igra. — 22.50: Variete. — 23.45: Recitacije in plesi.

Namesto pred oltar — v skupni grob

V Rogatcu je včeraj Henrik Medved ustrelil Ivanko Podmejnikovo in sebe

Rogatec, 5. januarja

Trg Rogatec je pod vtisom velike ljubavne žaloigre, ki je zahtevala za žrtvi življenje 22-letnega Henrika *Medveda*, ki je bil nameščen v Bat'ovi popravljalnici v Rogatcu, in 28-letne notarske uradnice Ivanke *Podmejnikove*, ki je bila doma iz Hajdine pri Ptuju, uslužbena pa pri rogaškem notarju Golobu. Podmejnikova je pred nekaj leti prišla iz Maribora v Rogatec in si je pridobila zaradi ljubeznivosti splošne simpatije. Ko se je ob neki priložnosti seznanila s Henrikom Medvedom, se je ta zagledal vanjo, in ker mu je tudi ona vračala ljubezen, sta se prav do zadnjega dobro razumela ter sta že tudi bila dogovorjena, da v kratkem stopita pred oltar Edino, kar je tu in tam kalilo njuno razmerje, je bila Medvedova ljubosumnost. Kakšni so bili neposredni povodi, da je prišlo do današnje žaloigre, še ni ugotovljeno. Zgodilo pa se je tako-le:

Ko se je davi ob pol 8. odpravljala Ivanka Podmejnikova v službo h notarju Golobu, je prišel na njeno stanovanje Henrik Medved. Kmalu nato sta odjeknila dva strela. Stanovalci iz hiše in iz sosednih poslopij so hiteli gledat, kaj se je zgodilo. Nudil se jim je skrajno žalosten prizor: na tleh sta ležala negibna in vsa krvava Medved in Podmejnikova. Na pomoč so poklicali rogaškega zdravnika dr. Bratanič, ki je ugotovil, da je Henrik Medved zaradi strela v glavo že izdihnil. Ivanka Podmejnikova, ki jo je bil Medved ustrelil v tilnik, pa je še kazala znake življenja. Naložili so jo na avto, da jo jadrno prepeljejo v ptujsko bolnišnico. Na prevozu pa se je njeno stanje znatno poslabšalo in je sirota pod Ptujsko goro izdihnila. Namesto v ptujsko bolnišnico so jo torej prepeljali v njen rojstni kraj Hajdino, kjer so jo v mrtvašnici položili na oder. Takisto so v Rogatcu prepeljali pokojnega Medveda v mrtvašnico. Ura njunega pogreba še ni določena.

Pokojni Medved je zapustil nekatera pisma, po katerih bo menda mogoče pojasniti pravi vzrok in ozadje te žaloigre. Ljudje so opažali, da je bil Medved zadnje čase molčeč in vase zaprt, medtem ko so ga prej poznali po živahni veselosti. Nikdo ne ve, ali sta šla oba prostovoljno v smrt, ali pa gre pri tem tragičnem dogodku za umor ali samomor. Pretresljiva ljubavna žaloigra dveh mladih življenj je vzbudila toplo sočutje v prostrani okolici Rogatca.

Vlomilci v evangeljskem župnišču v Mariboru

Z majhnim plenom so morali pobegniti

Maribor, 5. januarja

Odkar so bile pojasnjene svoječasne velike in senzacionalne vlomne tavine pri belem dnevu v Bizjakovo urarno v Gosposki ulici ter v Žnidaričevo trafiko na Aleksandrovi cesti in odkar se nahaja varno za zapahi zloglasni Košanjc, smo imeli v Mariboru samem mir pred drznimi vlomilci. Te dni pa se čutijo znamenja, po katerih je soditi, da je v Mariboru na delu nova skupina spretnih in poklicnih vlomilcev. O tem nas prepričuje predvsem spretno izvršeni vlom pri Šeru v Tvorniški ulici 11, davi pa v župnišče tukajšnje protestantske cerkve v Trubarjevi ulici št. 1. K sreči se je vlomilcem posrečilo odnesti le manjši del plena, dočim so morali večji pustiti, ker so bili prepodeni. Vest o tem vlomu je šla v Mariboru od ust do ust in je zbudila precejšnje vznemirjenje mariborskega prebivalstva.

Na podlagi ugotovitev policijske komisije, ki je prispela davi na kraj vloma, so se vtihotapili vlomilci v času od 2.15 do 2.30 v župnišče in sicer z vrtne strani. Vzpeli so se preko plota in so nato poizkusili odpreti vrata v župniščno poslopje s ponarejenimi ključi. To pa ni bilo lahko, ker je na vratih Wertheimova ključavnica, v kateri je od znotraj tičal ključ. Vlomilci pa so izrezali v vrata odprtino, tako da so lahko segli z roko po ključu in odprli vrata. Ko so prišli do vrat, ki vodijo v župnijsko pisarno so jih skušali odpreti najprej z vitrihom, ki jim pa je obtičal v ključavnici. Nato so odstranili z vrat okvir in se splazili v notranjost pisarne. Tukaj so pretaknili vse predale. Predal pisalne mize so odprli s silo in odnesli ves denar, ki je bil v njem, to je okoli tisoč dinarjev. Zatem so se lotili velike ročne blagajne in so jo odnesli na hodnik. Medtem pa je vdrl nekdo od vlomilcev v drvarnico, kjer je vzel sekiro, s katero so vlomilci hoteli očitno na skritem mestu razbiti železno ročno blagajno, če bi se jim vlom posrečil. Toda preden so prišli do vrat, se je pojavil hišnik, ki ga je zbudil sumljiv ropot. Tatovi so jo naglo odkurili v temno noč in pustili ročno blagajno, v kateri je bilo 20.000 dinarjev. Pač pa so odnesli že omenjenih tisoč dinarjev. Na kraju vloma, kjer je policijski daktiloskop posnel prstne odtise, pa so našli žepna robčka, kar kaže, da so ju vlomilci uporabljali pri svojem vlomilskem poslu, da bi zabrisali za seboj vsakršne sledove in da bi preprečili uspešno posnetje prstnih odtisov. Mariborska policija intenzivno poizveduje za drznimi rokomavhi.

Plaz se je utrgal v dolini Črne

Promet na cesti Kamnik—Gornji grad pretrgan

Kamnik, 5. januarja

Zadnji vremenski preobrat je napravil precejšnjo zmešnjavo v kamniškem srezu. Pod vplivom toplega vala se je pričel topiti sneg in polniti struge potokov, tako da je Bistrica namah narasla. S strmih pobočij so se pričeli prožiti snežni plazovi in ogrožati promet na nekaterih delih cest v Črni in Tuhinjski dolini. Peregrinov avtobus, ki vzdržuje promet po Tuhinjski dolini med Kamnikom in Vranskim, se v sredo ni mogel prebiti po velikih naslagah razmehčanega snega proti Kozjaku in je izostal, avtobus Ljubljana—Logarska dolina pa zaradi sneženih zametov na Črnivcu že od praznikov sem ni vozil.

V Črni dolini je dež razmehčal zemljo in sprožil silen plaz, ki je potegnil s seboj tudi banovinsko cesto Kamnik—Gornji grad pri kilometru 9.2. Cesta se je v dolžini 30 metrov pogreznila v globino 6 metrov in je vsak promet po njej onemogočen za daljšo dobo. Plaz je podoben zemeljskemu usadu. Na tem mestu je namreč naš edini rudnik kaolina izvrtal več prečnih in podolžnih rovov, ki so bili po vsej verjetnosti slabo zadelani z materialom, ali pa je voda material odplavila, da je nastal usad. Širina plaza na dnu znaša 150 metrov, visok pa je nad 50 metrov. Računajo, da je skupno zdrknilo v dolino nad 50.000 kubičnih metrov zemlje.

V soboto bo na licu mesta komisija, ki si bo ogledala dejansko stanje in vzroke usedanja zemlje. Stroški za vpostavitev prometa bodo znašali najmanj 50.000 din, saj bo za zasipanje pogreznjenega dela ceste potrebnih najmanj 1000 kub. metrov materiala. Seveda je vprašanje, če se zemlja v spomladanskem deževju ne bo še naprej usedala in potegnila raven ceste še nižje. Na vsak način pa bo težko vzpostaviti promet na tej cesti v sedanjem času. Plaz je komaj 200 metrov nad zloglasno Pirčevo rido, ki jo zdaj razširjajo in prelagajo, in komaj dober kilometer od kraja, kjer se je pred 8 leti utrgal zadnji plaz na cesti skozi dolino Črne. Takrat se je plaz utrgal z višine in zasul cesto in potok v dolžini 50 metrov. Potrebno je bilo mnogo truda in stroškov, da so preložili cesto in izkopali novo strugo za potok ter odvozili ogromne količine zemlje. Ta plaz se je po tolikih letih utrdil in ni bojazni, da bi se vnovič pomaknil proti novemu cestišču, kako bo z novim plazom, je pa še veliko vprašanje.

Z nastopom novega mraza je zdaj voda v strugah upadla in se ni bati poplav. Tudi v Komendi, kjer je Pšata prestopila bregove in poplavila polja ter ogrozila promet na cestah, je nevarnost odstranjena. Voda se je vrnila v strugo, led, ki se je nakopičil ob žagah in mlinih, pa so odstranili.

Po amnestiji brž nazaj v zapor

Novi grehi nepoboljšljivih izgubljencev

Ljubljana, 5. januarja

Amnestija, ki vsako leto za državni praznik 1. decembra odpre vrata ječe večjemu številu kaznencev, ima — pri vsem svojem plemenito vzgojnem namenu — tudi malo slabe strani. V življenje se takrat vrača tropa izgubljencev, ki jim ne paragraf ne dober vzgled nikoli ne bosta spremenila značaja, in kriminalnemu oddelku policijske uprave takrat vselej vidno narasejo posli.

Na dan pred božičnim praznikom so trije pomočniki, zaposleni pri mesarskem mojstru Ocvirku v Kopališki ulici, opazili, da je nekdo vlomil v njihovo sobico in jim odnesel prav vse, kar se je dalo premakniti: obleko, perilo, obutev, nekaj srebrnine itd. Tat je bil tako brezobziren, da ni svojim žrtvam pustil niti najpotrebnejšega, in se fantje vse praznike niso mogli ganiti iz hiše. Takoj so kajpak obvestili policijo, ki je na vse kriplje iskala storilca. Te dni ji je res uspelo priti na sled Dva sumljiva človeka sta hodila na starini od prodajalne do prodajalne in ponujala vsake vrste blago za smešno majhen denar. Ko so ju aretirali, so spoznali dva svoja stara znanca, ki sta prav po amnestiji od kraja začela svoj stari posel.

Prav nerodna zgodbica se je pripetila neki mladi učiteljici, ki je za božične praznike prišla k svojim staršem v Ljubljano na obisk. Ker ni imela družbine, je zaprosila nekega znanca iz prejšnjih let, da jo spremi zvečer v gledališče. Fant je bil uslužen, in čeprav sta v gledališču kupila samo vstopnici za dijaško stojišče, se je po predstavi izkazal pravega kavalirja. Povabil je gospodično v bar, kjer se jima je pridružil še neki prijatelj njegov in imeli so se čisto zabavno. To se pravi, kavalir sam skoraj ni imel obstanka pri mizi in je neprestano plesal. Viktor pa se je izkazal za ljubeznivega, skrbnega družabnika. Samo ko so se poslovili, sta se prijatelja začela nekam sumljivo vesti. Pred lokalom sta se kar tako poslovila od dame, čeprav je na precej oddaljeni periferiji doma. Našla sta kopo praznih izgovorov, da je ne moreta spremiti. Ko je šla učiteljica malo užaljena in osramočena mimo plinske svetilke ob cesti, je z rahlo slutnjo odprla torbico in ugotovila, da sta ji tovariša pobrala ves denar. Policija je aretirala najprej njenega znanca, nato pa je poiskala še njegovega pajdaša. Oba kavalirja sta po amnestiji 1. decembra prišla iz ječe.

Na svojevrsten način se je lotil sleparstva neki Lojze, ki je bil do nedavna zaposlen pri večjem tehničnem podjetju v Ljubljani kot ključavničar in monter. Bil je precej samostojen v svojem področju, na razpolago je imel celo nekaj blokov naročilnic, v naprej potrjenih od uprave, da je nanje lahko po trgovinah kupoval material, ki mu je bil potreben pri delu. Ko je bil odpuščen, je moral bloke sicer vrniti, na spreten način pa mu je uspelo, da si je pridržal štiri neizpolnjene, a od podjetja podpisane naročilnice. Praznike je precej klavrno preživel, takoj po Štefanovem pa se je srečal z nekim dobrim znancem v gostilni in skupaj sta napravila načrt. Izpolnila sta naročilnico, odšla v neko veletrgovino z železnino in dvignila 141 kg cina, ki je veljal blizu 9000 din. Blago sta zapeljala k nekemu obrtniku, in mu prodala vse skupaj za 3800 din. Kupčija jima je prinesla nekaj dni veselega življenja. Eden izmed njiju si je omislil novo obleko, drugi je najel taksi in v družbi ljubeznivih žensk napravil nekaj razposajenih izletov.

Pred Silvestrovim sta se spet sešla, oba suha, kakor poper. O njuni potegavščini takrat še ni slutil živ krst, ker trgovina podjetju še ni dostavila računa. Tedaj sta izpolnila drugo nakaznico, s katero sta šla k nekemu manjšemu trgovcu v Šiško kupovat 100 kg cina. A trgovec ga je imel na zalogi samo 35 kg, vrednega 2600 din. Zadovoljila sta se s tem, kar je bilo, in blago takoj zapeljala k nekemu livarju, ki ga je prav tako prevzel po smešno nizki ceni. A tokrat sta imela večjo smolo. Trgovec, ki je bil vesel, da je postal dobavitelj velike ugledne tvrdke, je takoj pohitel povpraševat, kdaj naj dostavi ostalih 65 kg in kako bi bilo sploh glede nadaljnih naročil. Takoj nato je policija prijela oba sleparja.

Slinavka ob Sotli

Dobova, 5 januarja.

Pred nekaj meseci se je pojavila na hrvatski strani slinavka. Da se bolezen ne razširi, je bil preko ceste izkopan jarek, napolnjen z razkužujočo snovjo, z naše strani pa je bila uvedena pri mostu prek Sotle nadzorna služba, pozneje pa so se menjali čuvarji zdaj iz ene, zdaj iz druge vasi. To je zaleglo, da se kuga vse do zadnjega časa ni razširila preko Sotle.

Zadnji ponedeljek pa je zvedelo orožništvo za dva primera živinske kuge na gobcu in parkljih in to v vasi Mihalovcu. Gotovo je bolezen prenesel v vas kak brezvestnež, ki je skrivaj, najbrž ob menjanju čuvajev prignal bolno govedo čez Sotlo. Lahko pa se je bolezen razširila tudi po ljudeh, ki imajo opravka na Hrvatskem, a si ne razkužijo obutve preden prestopijo hlevski prag. Živinozdravnik iz Brežic je ugotovil bolezen na kraju samem in razglasil nad vasjo Mihalovcem živinski kontumac. Zelo bodo oškodovani vaščani, ki nosijo vsak dan mleko svojim odjemalcem v Zagreb, zdaj pa bodo morali za daljši čas s tem prekiniti. Mnogim je prodaja mleka edini zaslužek, s katerim preživljajo sebe in družino.

Žrtev tovornega avtomobila

Cerklje ob Krki, 5. jan.

Kakor po navadi so se dolenjski fantje tudi letos veselili na praznik Novega leta. Poleg drugih se je mudil v fantovski družbi v Račičevi gostilni krojaški pomočnik France Račič iz Dolnje Pirošice. Ker mu zvečer družba ni ugajala, se je odpravil pogledat v Vahčičevo gostilno. Ko pa je stopal čez državno cesto, je nenadno pridrvel neznan tovorni avto s takšno brzino, da se nesrečni France ni mogel več umakniti. Avtomobil ga je silovito odbil, da je Račič obležal s počeno lobanjo in je dobil tudi hude notranje poškodbe. Brž so ga prepeljali v brežiško bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč. Toda ves čas se ni zavedel in zdravniki so bili takoj ob njegovem prevozu v bolnišnico v dvomu, da bi ostal pri življenju.

France Račič je bil vedno marljiv član Sokola. Pred lanskimi volitvami je zapustil domačo hišo in si je najel drugo delavnico, iz Sokola pa ni izstopil, češ: »Sokol sem in ne bom nikoli izstopil iz Sokola, pa če bi šlo tudi za življenje ali smrt...«

Doslej ni bilo mogoče ugotoviti kateri avtomobilist ima Franceta Račiča na vesti. Orožniki so takoj uvedli preiskavo, komandir Fištrovec in kaplar Vilendečić sta se podala v Zagreb na mitnico, če se bo morda tam dalo dognati čigav tovorni avto je tisti večer vozil iz Zagreba.

Naše gledališče

D R A M A

Petek, 6 ob 15.: Kralj z neba. Izven. Znižane cene. Ob 20 Žene na Niskavuoriju. Izven Znižane cene.

Sobota, 7.: Pokojnik. Izven. Znižane cene.

Nedelja, 8. ob 15.: Pikica in Tonček. Izven Znižane cene. Mladinska predstava. Ob 20. Trideset sekund ljubezni. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 8.: Zaprto.

»Pokojnik« je eno najuspelejših Nušićevih dramskih del. Vsebina izredno napeta in nam prikazuje boj za dediščino.

O P E R A

Petek, 6. ob 15.: Prodana nevesta. Izven Znižane cene. Ob 20. Pod to goro zeleno. Znižane cene.

Sobota, 7.: Rigoletto. Gostovanje gdč. Alde Nollijeve. Izven.

Nedelja, 8. ob 15.: Pod to goro zeleno. Izven. Znižane cene. Ob 20. Roxy. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 9.: Zaprto.

Gdč. Alda Nollijeva, bivša članica naše opere bo gostovala v operi v soboto v vlogi Gilde v Verdijevi operi »Rigoletto«. Lani je imela v tej vlogi izredno velik uspeh. Naslovno vlogo bo pel režiser Primožič.

P. n. abonente prosimo, da vplačajo na gledališki blagajni 5. obrok za svoj abonma ki zapade do 14. t. m.

Smetanova »Prodana nevesta«. Zasedba glavnih vlog: Marinka Vidalijeva, Janko Francl, Kecal ravnatelj Betetto, Vašek J. Rus. Dirigent: Neffat.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 6. ob 15.: Pokojnik. Znižane cene. Ob 20. Aida.

Sobota, 7. ob 20.: Prevara. Zadnjič. Znižane cene.

Nedelja, 8. ob 15.: Vse za šalo. Ob 20. Kralj na Betajnovi. Znižane cene.

Š P O R T

Sredi zime — važna tekma

Danes ob 14.: Gradjanski—Ljubljana

Tudi danes bo šlo zares! Še bolj kakor pri prvenstveni tekmi, kajti kdor bo odnesel več golov v dveh tekmah, ne bo smel več tekmovati dalje v pokalnem tekmovanju. Zato so pokalne tekme toliko bolj zanimive in še bolj napete.

»Purgeri« bodo nastopili v najmočnejši postavi. Prav gotovo bomo videli tudi desno krilo Šiposa, najdražjega jugoslovenskega nogometaša. In še vse ostale »plave« junake z zelenega polja!

Ljubljana je žrtvovala veliko vsoto, da je igrišče očistila snega in ga tudi pripravila za večjo udobnost publike. Pridite v čim večjem številu!

Tekmo bo vodil naš domači sodnik Macorati.

★

Obenem bodo danes v tej konkurenci še tri tekme, in sicer **dve v Zagrebu ter ena v Splitu.** Zagrebška kluba Hašk in Concordia se nista mogla zediniti za skupno prireditev in bo tako Concordia z Bato igrala na svojem, Hašk s sarajevsko Slavijo pa na igrišču Gradjanskega. V Splitu bosta zadela drug ob drugega domača rivala Hajduk in Split.

V nekaj vrstah

Kljub temu, ali morda prav zato, ker se je zdaj državno prvenstvo v hokeju na ledu po tolikih križih in težavah snoči vendarle začelo, so Zagrebčani še enkrat poskusili srečo na polju za zeleno mizo in objavili v »Novostih« obširen članek o delu jugoslovenskega drsalnega saveza, v katerem pravijo med drugim, da se savez nikakor ne sme prenesti v Ljubljano, še manj pa podrediti zimskosportnemu savezu v Ljubljani, ker se je pravi razvoj drsanja začel prav za prav šele tedaj, ko je bil ustanovljen drsalni savez s sedežem v Zagrebu. List ugotavlja, da ni nobenega dvoma da ima danes Ljubljana najboljše hokejsko moštvo in najboljše drsalce v umetnem drsanju, iz česar pa še ne sledi, da bi tudi sedež saveza moral biti v Ljubljani. Saj je podobno tudi pri ostalih savezih, ki imajo najboljše klube izven svojih sedežev. Člankar zamerja Ljubljani, da se šopiri s svoječasno zmago nad Zagrebom v hokeju na ledu z rezultatom 14 : 0 in pa da je popolnoma pozabila, da je v seniorski ženski konkurenci še zmerom prvakinja članica ZKD Gizela Kadrnka. H kraju navaja, da je drsalni savez baš te dni organiziral prvenstvo za savsko banovino, za katero so seniorji ZKD poklonili krasen prehodni pokal. Iz vsega tega se mora videti, kako agilni so delavci pri Jugoslovenskem drsalnem savezu, pa zato upravičeno upajo, da se bodo zdaj duhovi okoli tega saveza dokončno le pomirili. Ta zadnji odmev v sportnem tisku je res že mnogo bolj pomirljiv od onih, ki smo jih pred kratkim čitali po zagrebških rubrikah, najbrže pa bo po končanem prvenstvenem tekmovanju položaj še vse bolj prikladen za spravo med Ljubljano in Zagrebom kakor je bil doslej, ko so govorili samo dobri govorniki.

V nedeljo bo v Zagrebu z napetostjo pričakovani in obvezno pripravljeni izredni občni zbor zagrebškega nogometnega podsaveza, na katerem se bo dokončno rešilo vprašanje, kako bodo klubi s področja tega podsaveza nastopili na občnem zboru JNS. Ker se je večina klubov že sama sporazumela, bo najbrže občni zbor potekel v popolnem soglasju in tudi z izvolitvijo nove uprave ne bo posebnih težav. Glavna razprava bo, kakor znano, o ustanovitvi posebnega hrvatskega nogometnega saveza.

V New Yorku je oni dan novi profesionalni teniški igralec in še nedavni svetovni prvak Donald Budge v treh setih gladko porazil profesionalca Američana Vinesa s 6 : 3, 6 : 4 in 6 : 2.

Ferencvaros iz Budimpešte je pred kratkim v Atenah zmagal nad reprezentanco Aten s 5 : 1, nad reprezentanco Grčije pa s 3 : 1. Na povratku iz Grčije se bodo Madžari v nedeljo ustavili v Skoplju in odigrali prijateljsko tekmo z Gradjanskim.

Smučarske tekme v Trbovljah

Smučarski odsek SPD Trbovlje razpisuje za danes mladinsko smučarsko tekmo v Trbovljah. Start bo ob pol 14. blizu Sv. Katarine, cilj okoli 15. pri gostilni Fritz. Smučarski odsek SPD Trbovlje priredi v nedeljo 8. t. m. klubske tekme na Mrzlici v alpski kombinaciji. Start bo ob pol 10. pred Domom na Mrzlici. Prenočišče za tekmovalce na Mrzlici brezplačno. Vsi prvaki vsake kategorije bodo prejeli lepa darila, ostali diplome.

Smučarski klub Ljubljana obvešča vse smučarske klube, da ima na razpolago za vse prilike tekmovanj razne plakete za slalom, smuk, tek in skoke ter diplome. Po potrebi naj se klubi obrnejo na klubovega gospodarja Oskarja Kurnerja, Ljubljana, tv. A. Gorec, Tvrševa cesta št. 1.

SK Ljubljana obvešča vse članstvo, da bo redni letni občni zbor dne 23. januarja t. l. ob 20. v salonu restavracije pri »Šestici«.

Smuka v višinah ugodna

Uradno poročilo Tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, JZSS in SPD z dne 5. I. 1939

Rateče-Planica: —16, jasno, 80 pršiča, skakalnica uporabna;
Peč-Petelinjek: —12, jasno, 100 pršiča;
Planica-Tamar: —15, jasno, 118 pršiča;
Planica-Slatna: —15, jasno, 105 pršiča;
Dom na Kofcah: —13, jasno, 30 pršiča na 50 podlage;
Koča pod Storžičem: —10, jasno, 60 pršiča;
Zelenica: —12, jasno, 80 pršiča;
Pokljuka: —17, jasno, 60 pršiča na 80 podlage;
Sv. Trije Kralji: —12, jasno pršič.

Pot do Zlatoroga prevozna s sanmi.

Kranjska gora 810 m: —16, jasno, 90 cm snega, pršič, sankališče uporabno,
Mojstrana 650 m: —13, jasno, 10 cm pršiča, 50 podlage,
Bled 510 m: —8, jasno, 50 cm snega, osrenjen,
Bohinj »Zlatorog« 530 m: —4, delno oblačno, 90 cm snega, osrenjen,
Dom na Komni 1520 m: —7, delno oblačno, 50 cm pršiča, 200 cm podlage,
Uskovnica 1155 m: —5, oblačno, 20 cm pršiča, 90 cm podlage,
Jezersko 890 m: —16, jasno, 25 cm pršiča, 50 cm podlage, mirno,
Dom na Krvavcu 1700 m: —5 jasno, 25 cm pršiča, 90 cm podlage,
Škofja Loka 350 m: —7, delno oblačno, 31 cm snega, osrenjen,
Polževo 620 m: —3, jasno, 45 cm snega, osrenjen,
Sodražica: —8, jasno, 42 cm snega, pršič, mirno,
Celjska koča 650 m: —3, oblačno, 40 cm snega, južen,
Mrzlica 1119 m: —5, jasno, 40 cm snega, pršič, mirno,

Smučarji avtomobilisti!

Najnovejša d r ž a l a za smučke na vsak avtomobil. — Zaloga, **ADLER, Ljubljana,** Kersnikova 2. — Tel. 45-58.

Mozirska koča 1444 m: —3, oblačno, 90 cm snega, južen, na severnih legah pršič,
Mariborska koča in Pohorski dom 1030 m: —7, jasno, 30 cm pršiča, 20 cm podlage, mirno,
Ruška koča 1249 m: —8, jasno, 30 cm pršiča 25 cm podlage, vetrovno,
Klopni vrh 1269 m: —8, jasno, 25 cm pršiča, 30 cm podlage, mirno,
Senjorjev dom 1522 m: —12, jasno, 40 cm pršiča, 50 podlage,
Koča na Kremžarjevem vrhu 1161 m: —3, oblačno, 50 cm snega, osrenjen,
Ribnica na Pohorju 715 m: —10, jasno, 20 cm pršiča, 20 cm podlage, 25 cm pršiča, 30 cm podlage, 25 cm pršiča, 30 cm podlage, č
Koča na Pesku 1382 m: —6, oblačno, 45 cm snega, v severnih legah pršič,
Peca 1654 m: —8, jasno, 100 cm snega, pršič,
Rimski vrelec 530 m: —6, jasno, 5 cm pršiča, 40 cm podlage,
Koča na Boču 980 m: —4, oblačno, 30 cm snega, osrenjen.

4. I. 1939

Gorjuše 1000 m: —6, delno oblačno, 80 cm snega, pršič,
Rakitna 789 m: —5, jasno, 36 cm snega, južen,
Nova vas-Bloke: —5, zelo oblačno, 46 cm snega, pršič,
Pohorska cesta vozna z verigami do žage.

(Poročila o smučarskih hokejskih tekmah glej na 2. strani!)

Iz življenja na deželi

Iz Kranja

r— **Kino Narodni dom** prikazuje danes Anabello v krasnem francoskem pomorskem velefilmu »Pred bitko«.

Iz Jesenic

SOKOLSKO DRUŠTVO — ponovi opereto:

»ERIKO« danes — na praznik, ob 20. uri! — Pridite!

Tretja ponovitev bo v nedeljo pop. ob 15.

Iz Hrastnika

h— **Himen.** Poročila se je gdč. Frida Rakarjeva, brivska pomočnica, z g. Janezom Razpotnikom, rudarjem v Aleksincu, ki je dolski rojak. Poroka je bila na Novo leto v Nišu. Obilo sreče!

h— **Smrtna kosa.** Na Silvestrovo je ob sklepu zahvalne službe božje v dolski cerkvi preminula 52letna Neža Šoperjeva, po domače Koševčeva. Zadela jo je kap. V Hrastniku je pa umrla priletna vdova E. Orožnova, po domače Žafranova. Pokopali so jo na pokopališču v Dragi. Naj v miru počivata! Prizadetim naše sožalje!

h— **Zvočni kino Sokol** predvaja danes ob 15. in ob 20. zabavni film: Viteza brez strahu, ob 17. pa velefilm »Svet kliče«. V soboto 7. in nedeljo 8. t. m. se bo predvajal film »Hči upornika«.

Iz Krškega

k— **Novi Sokolski dom v Krškem** je bil za silvestrovanje skoraj premajhen in je moral marsikdo dočakati novo leto kar stoje. Društveni orkester je pod vodstvom br. Pfeiferja zaigral sokolsko koračnico, nato pa fantazijo iz Verdijeve opere »Traviata«. Orkester je za odlično izvedbo žel polno priznanje občinstva. Sledila je komedija »Ojoj, štorklja« v režiji br. Stiplovška in je žela med občinstvom mnogo smeha in priznanja. Dasi so nastopile same mlade moči, je bila igra izvajana zelo dobro. Ostali del večera so izpopolnile razne zabavne točke. Ob posrečeni novoletni alegorični sliki je ura naznanila, da smo stopili v novo leto. nakar je dimnikar, prinašalec sreče, izrekel v imenu sokolskega društva novoletno voščilo. Po polnoči se je razvila domača zabava, katero je poživljal orkester s samimi poskočnimi komadi, da so Krčani res veselo dočakali novo leto. Sokolskemu društvu smo hvaležni za tako prijeten večer. Naj bi večkrat priredilo kakšne družabne večere, ki bi občinstvo še bolj povezali z društvom, blagajni pa tudi ne bi bili v škodo. S prvodecembrsko akademijo, s Cankarjevim večerom ter s silvestrovanjem je sokolsko društvo dokazalo, da je zavedna in močna sokolska trdnjava.

Iz Ptuja

j— **Mladinska drsalna tekma.** Danes ob 1/2 15. bo na drsališču v Ljudskem vrtu mladinska drsalna tekma Najboljši drsalci bodo prejeli lepe nagrade.

j— **Vozniku so ukradli vrečo moke.** Koržetov hlapec Pošaver iz Cirkovc je pripeljal v Zorčičev mlin v zamenjavo žito za moko. Ko je to naložil v Ptuju na voz, je stopil še po opravkih v Huterjevo trgovino, kjer se je zadržal le nekaj minut. Ko se je povrnil, je opazil, da je nekdo odnesel z voza celo vrečo moke. Isto se je pred nekaj dnevi zgodilo neki okoliški kmetici, ki je imela voz na Koserjevem dvorišču.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Kulturni pregled

Prešeren, biografija 1800—1838

Ob zatonu l. 1938 so naročniki monumentalne izdaje Prešerna, ki jo je v redakciji prof. dr. Kidriča založila Tiskovna zadruga, prejeli težko pričakovano drugo knjigo. Založnica je bila morala v priloženem listku pojasniti večletno zamudo, ki ni zavisela od njene dobre volje in njenih sredstev, in spremembo prvotnega načrta, kakor jo je avtorju biografije vsilil naraščajoči obseg. Namesto celotnega življenjepisa in komentarja pesmi obsega druga knjiga samo ž[illegible] do 1838. »Založnica, in [illegible] po tej spremembi uvaževati tehtne razloge prof. dr. Kidriča«, čitamo v izjavi Tiskovne zadruge. »Če je hotel dati Slovencem izčrpno Prešernovo biografijo, ki bo prikazala našega velikega pesnika v vsej njegovi rasti, v njegovem času in okolju, se ni mogel omejiti na uvodno študijo. Podrobno delo s biografijo je šele pokazalo, kolikšen obseg zahteva spis s takimi pretenzijami, tako temeljit in tako natančen«.

Kdor je naročil to izdajo Prešerna samo za izpopolnitev in morda celo za okras svoje knjižnice, bo še nadalje obžaloval, da ni ostalo pri prvotnem načrtu in da druga knjiga ne zaključuje izdaje. Kdor pa bo prečital in potlej še znova čital Kidričevo biografijo Prešerna, bo zadovoljen s spremembo načrta, kajti tako bo imel namesto prvotno nameravane uvodne studije k Prešernovim pesmim tako obsežno, podrobno in temeljito življenjepisno študijo o našem največjem pesniku, kakor si jo je že zdavnaj želel slehern pravi prijatelj prešernove poezije. Takega čitatelja bo druga knjiga prijetno presenetila in bo imel po čitanju samo še eno željo: da bi čim prej izšla tretja knjiga z zaključnim delom Kidričeve biografske študije. Za prvotnim načrtom je ostala v drugi knjigi samo neka, malce nenavadna sled: rimska paginacija. Oris osemintridesetih let Prešernovega življenja je zavzel skoraj 25 tiskovnih pol in je opremljen le z najnujnejšimi bibliografskimi opombami in s seznamom kratic. Oprema, tisk, papir in vezava dajejo tudi drugi knjigi značaj elegantne in resnično monumentalne izdaje, ki bo ostala še dolgo ponos ljubitelja slovenske knjige.

★

To je opis vnanjih okolnosti in poglavitnih tehničnih značilnosti druge knjige Kidričevega Prešerna. Če gremo k nje vsebini, tedaj se moramo v okviru časniškega članka omejiti samo na informativno [illegible] literarno-zgodovinskega spisa take znanstvene cene in pomena že sama po sebi pridržana ožjemu krogu naših prešernoslovcev. Med njimi pa zavzema prof. dr. Kidrič avtoritativno mesto prvovrstnega raziskovalca in strokovnjaka.

Knjiga je razdeljena na pet poglavij, ki naj jih orišemo v najbolj shematičnem prerezu: Uvodno poglavje »Razgled« nam odpira pogled v dobo okrog l. 1800, ko se je rodil Prešeren. Tu nas najprej zainteresira oris dednih črt Prešernove osebnosti, nakar nam pisec z množico podatkov pokaže stanje tuje in domače literature na prelomu osemnajstega stoletja v devetnajsto. Poglavje »Gradove svetle zidasi v oblake...« je odmerjeno Prešernovi mladosti od l. 1800—1821. Njegova otroška leta na Gorenjskem s podrobnimi podatki o sorodnikih, šolanje v Ribnici in v Ljubljani, zadržanje v gimnaziji, gimnazijske počitnice, prva prijateljstva, prvi kulturni vplivi, ki začenjajo oblikovati osebnost poznejšega pesnika, odnos do preporodnega gibanja, vse to in marsikaj drugega se včenja v oris prvih dvajsetih let Prešernovega življenja. Nadaljnje poglavje z naslovom »Ko bi bil od konca to vedel, kar zdaj vem« obravnava Prešerna v letih 1821—1827. Teh dobrih sedem let, ki jih je pesnik preživel večidel v tujini, predvsem na Dunaju, je bilo odločilnega pomena za dokončno izoblikovanje njegove osebnosti. Prof. Kidrič mu je verno »za petami«; potem, ko vešče oriše politično in kulturno ozadje časa, nam pokaže Prešerna kot slušatelja juridične fakultete, prikazuje njegovo zunanje in notranje življenje, njegove stike v tujini, počitniške obiske in vezi v domovini, osvetljuje kdaj pa kdaj njegovo erotično življenje in z natančnostjo, ki nas prijetno zavzame s pregledno razvrščenimi in močno poučnimi detajli, kaže prvo uveljavljenje Prešernove tvorne nadarjenosti: njegove pesniške začetke.

Sedaj prehajamo k najobširnejšemu poglavju druge knjige, ki mu je dal pisec naslov: »Kjer hodi, mu je strnjem pot posuta«. Samo pet let Prešernovega življenja je zajetega v to poglavje (1828—1833), vzlic temu so dala gradiva za več kakor deset tiskovnih pol. L. 1828 se je osemindvajsetletni Prešeren kot doktor prava vrnil v Ljubljano. Prof. dr. Kidrič je hotel ljubitelju Prešerna čim bolj približati čas in okolje, v katerem je poslej živel in že ustvarjal mladi doktor, zato je v okviru tega poglavja zgrnil vse podatke, kar jih je mogoče dobiti o Ljubljani okrog l. 1828. V naši literaturi zaman iščemo tako podrobnih stvarnih podob ljubljanskega življenja pred sto do stodesetimi leti, kakor jih je tu z znanstveno temeljitostjo in ponekod kar presenetljivo učinkovito drobnorisbo podal dr. Kidrič. Opis Ljubljane tega časa obsega okrog 40 strani. Ostale strani so odmerjene Prešernovemu zasebnemu življenju in pesniškemu delu, ki se zdaj vedno bolj pomika v samo osredje njegovega življenja in postaja žgoče jedro že izoblikovane pesnikove osebnosti. Zato je največji del tega poglavja zavzela po jasni organični nujnosti študija Prešernovega pesniškega dela, ki ga pisec proučuje v vseh njegovih relacijah ne le s pesnikovo osebnostjo in z njegovim zunanjim in notranjim življenjem, marveč tudi z okoljem in svetom, z vsemi silnicami tiste dobe; prav tako razglablja z obsežnim znanjem formalne značilnosti in odlike Prešernovih stvaritev in prikazuje do tankih podrobnosti značaj in vpliv Čopovega mentorstva.

Tudi naslednje poglavje z naslovom »Vse misli zvirajo iz ljubézni čne...«, ki obravnava l. 1833—1838«, je naraslo v obsežne, izredno skrbno obdelane podobe Prešernovega življenja in njegovih vezi z obdajajočim ga okoljem. Centralni dogodek tega razdobja je ljubezen do Julije z vsemi duhovnimi pretresljaji, ki jo je povzročila v Prešernu in jih sproščala v njegovi pesniški tvorbi tega časa. V leta, ki jih zajema to poglavje, padajo razni važni datumi v njegovem in v slovenskem kulturnem življenju, in prav v teh letih doseže Prešernova pesniška stvarjalnost višino. »Iz nje so žarei odbleski genialnosti, katerih čarobno preprosti sugestivnosti se ne more odtegniti nihče, kdor ima čut za besedno umetnost«. Z vprašanjem, kaj bo z njegovim poslanstvom, ako se uresniči slutnja »Ribičeva«, zaključuje pisec poglavje in knjigo.

★

Ne le neskromno, marveč vprav smešno bi bilo mnenje, da smo s temi črtami vsaj približno prikazali vsebino knjige, ki je kar prenapolnjena s podatki, opazkami in sodbami in katere vsebinski opis bi že sam dal majhno knjižico. Samo nekaj potez naj karakterizira značaj in vrednost Kidričeve biografije Prešerna:

Pisec je tu za razliko s prejšnjimi svojimi spisi precej stopil nasproti čitatelju, ki noče imeti v knjigi samo zgoščenega gradiva, marveč išče in zahteva kar moči živo podobo osebnosti, časa in okolja. Med vsemi spisi prof dr. Kidriča, je ta najbližji vzoru sintetične biografije. Vzlic blagodejnim stilističnim koncesijam pa ni pisec žrtvoval prav nič od osnovnih značilnosti svoje metode in literarno zgodovinske šole: tudi tu je neumoren zbiratelj gradiva in njegov strogo kritični konsument, ki uporablja samo izčiščeno in dognano snov in ki se nikjer ne spušča v kakršnokoli spekulacijo. Dasi je šel v prikazovanju ozadja zelo na široko, je vendar ostal kot biograf v veliki razdalji od modnih »vies romancées, kar štejem za močno odliko te knjige. Kajti mnogo ljubša mi je trdno zgrajena in eksaktno spisana življenjepisna študija, v kateri drži skoraj slehern stavek, kakor pa problematično slikovita in arhitektonsko zasleplujoča romanizirana biografija, kjer nikdar ne veš, kateri material je pristen in kateri fiktiven. Še manjše vrednosti so pred takimi knjigami, kakor je Kidričeva, življenjepisni romani, ki so jeli vznikati pri nas okrog genialne Prešernove osebnosti.

Prof. dr. Kidrič je ostal v presojanju Prešerna in njegove poezije realist, ki skuša iz samega dela in iz vseh sledov pesnikovega osebnega življenja in njegove dobe dobiti kar le mogoče verjetno in stvarno razlago čudovitega fenomena, ki se imenuje France Prešeren in čigar duhovno organski proizvod je njegova poezija. Zato prof. Kidrič posveča ogromno svojega truda in dela iskanju in proučevanju dejstev, zato razglablja pojave in dobo sociološko, zgodovinsko, psihološko, filološko itd, samo ne spekulativno-mistično. Po tej poti seveda niso in ne bodo pojasnjene zadnje skrivnosti Prešernove umetnosti, kajti nuomen sleherne poezije ostaja dostopen samo racionalno nepredstavljivemu občutju intuitivnega doživljanja. Vzlic temu pa je treba stremeti po kolikor le mogoče racionalni razlagi vseh življenjskih pojavov, in ker sta to tudi pesnik in njegova poezija, je metoda prof. Kidriča neprecenljiv pripomoček za razumevanje Prešerna. S prvim delom Prešernove biografije nam je dal prof. Kidrič knjigo, ki bo ostala veljavna in spoštovana tudi tedaj, ko bodo mnogi drugi spisi teh let samo še knjižniške mumije in bibliografske edinice. —o.

Jezikovna vprašanja

IZ RADENCEV ALI RADINEC

Neki neimenovani Prijatelj Prekije se v »Jutru« z dne 3. jan. t. l. zavzema, da bi se v našem knjižnem jeziku moralo pisati: prihajam iz **Radinec**, ne pa iz **Radencev**. To zahtevo opira na dejstvo, da oblike iz **Radencev** ljudje ob Muri ne poznajo in da domačini govore le iz **Radinec**. Izraz iz **Radinec** je tudi v razvoju obmurske slovenščine utemeljen, predstavlja njeno zanimivo razvojno stopnjo, je stara oblika in jo je od vse slovenščine ohranila vse do danes le še prleščina.

Vse te člankarjeve ugotovitve so sprejemljive, toda jezikovna razlaga izraza je na vsej črti zgrešena. Ker s kopico debelih zmotnih mnenj utegne tega ali onega zavesti na napačno pot, zato naj stvar pojasnim. Glavne pomote so te-le:

1. »Radin ali prvotno Radinac, pozneje Radinec (primerjaj Radinski vrh!) se je imenoval prvi naseljenec ob prihodu Slovanov v te kraje.« Jezikovno zmotno! Iz Radin je nastalo osebno ime Radinec s končnico -ec, ki ima pred končnim -c polglasnik. Ta polglasnik se je v knjižnem jeziku ohranil kot davni polglasnik, na Kranjskem je izginil, na Prleškem pa je rodil čisti odprti glas e. Isto imamo n. pr. tudi v besedah: kupec, pevec, konec itd. Iz polglasnika je nastal glas a samo pod dolgim naglasom (prim. gorák, rosán, dan, pasji...), nikoli pa ne v nenaglašenem končnem zlogu. Radinac je lahko samo srbohrvatska oblika, enako kot konac, pevac itd. Skratka: naseljenec se je mogel nazivati samo **Radinec** in nič drugače. — Radinski vrh je dobil ime kar po Radinu in ne po Radincu, kajti sicer bi se imenoval najbrž Radinški vrh.

2. »On, njegova zadruga, njegovi ljudje in naselbina njihova so dobili ime **Radinci**. Prvotno, pred več kot tisoč leti, se je na vprašanje Od kod? glasil odgovor: **Iz Radinca**. V nadaljnem razvoju obmurske slovenščine je končni -a odpadel, -a v predzadnjem zlogu pa se je ali istodobno ali že prej oslabil v šibkejši splošno slovenski -e. Tako je nastala popolnoma pravilna oblika: **iz Radinec**, ki zveni za izvenprleškega Slovenca malce čudno, je pa vendar neoporečna in častitljiva obenem, ker je stara in se je kot taka ohranila in rešila do danes.«

Kolikor trditev, skoro ravno toliko zmot! Naselbina se je nazivala z množinsko obliko **Radinci**. Na vprašanje od kod? se je glasil prvotno odgovor iz **Radinec**, s polglasnikom v zadnjem zlogu. V prleščini se je ta prvotna oblika ohranila, samo da imamo namesto polglasnika polni odprti glas e. Sličnih primerov svojevrstnega množinskega rodilnika krajevnih imen na **-ci** imamo v Prlekiji dolgo vrsto: Markovci, Bučečovci, Ivanjkovci, Bukovci, Radmožanci, Borovci itd. se glase v rodilniku: iz Markovec, Bučečovec, Ivanjkovec, Bukovec, Radmožanec itd. Te oblike so za prleščino res utemeljene in pravilne po njenem razvoju, so res stare, kmalu bo tisoč let, so zares častitljiva starina, ki jo je ohranila od vseh slovenskih narečij do danes samo še prleščina, toda v knjižni slovenščini niso v rabi. Tu vladajo oblike, ki jih poznajo ostali slovenski dialekti. V teh narečjih se je k starim množinskim rodilnikom pridala po X. stol. še nova končnica **-ov** oz. **-ev**, ki so jo sprejele moške ojevske osnove od nekdanjih moških ujevskih osnov. Po vplivu oblik: sinov, stanov, vrhov, sadov... smo dobili še: bogov, gradov, volkov, duhov, koncev, pevcev, hlapcev, kupcev... Stare oblike so zamrle in le redki so ostanki: deset konj, voz, las, mož, otrok, zob, pet krat... V brižinskih spomenikih nahajamo še obe obliki: naših greh in grehov. Ravno tako je nastala tudi oblika iz **Radincev**, ki je zato za knjižni jezik edino pravilna oblika, saj je v harmoničnem skladu z razvojem pismenega jezika. Njen postanek je jasen in priroden. Spričo tega je vse dolgo in nejasno člankarjevo razlaganje pravo diletantsko ugibanje. Izraz iz Radinca je edninski rodilnik in ni množinska oblika, kot jo zahteva krajevno ime! Končni -a v slovenskem jeziku nikoli ne odpade! Tudi iz **Radinac** ne nastane **Radinec!**

Stanko Bunc

Zapiski

A. Tresića-Pavičića »Katon Utički« v italijanski izdaji. »Istituto delle Edizioni Academiche di Udine« je izdal v italjanskem prevodu petdejansko dramo dr. Ante Tresića-Pavičića »Katon Utički« (Catone Uticense) iz cikla »Finis reipublicae«. Dramo je prevedel v italijanščino sam avtor. Predgovor tej izdaji je spisal odlični tržaški literarni kritik Silvio Benco in v njem orisal pomen Tresić-Pavičićeve tetralogije in posebej še nje drugega dela »Katon Utičkega«. Ta predgovor je 3. t. m. v celoti ponatisnil tržaški »Il Piccolo della Sera« in ga opremil s sliko dr. Tresića-Pavičića.

Irving Stone, sloviti van Goghov biograf, je izdal v New Yorku novo bibliografijo o znamenitem ameriškem pisatelju Jacku Londonu, pustolovcu, revolucionarju in vojnem dopisniku iz rusko japonske vojne. Knjigo, ki jo je napisal avtor s sodelovanjem Londonove žene, dobimo v kratkem tudi v slovenskem prevodu. Izda jo **Naša Založba** v Ljubljani.

Nov spis Edouarda Herriota. Eden najpopularnejših francoskih politikov Edouard Herriot je znan kot pisatelj in publicist velikega formata in obsežne slovstvene kulture. Pred tedni je izdal novo knjigo z naslovom »Sanctuaires«, ki je sad avtorjevega potovanja po Egiptu, Palestini in Siriji. Knjiga pa je mnogo več kakor samo potopis. Osebni dožitki teh klasičnih središč starih religij so Herriota napotili, da je strnil v zgoščena poglavja svoje misli o egipčanskem verstvu, o judovski religiji, o krščanstvu. Sredi tolikih političnih opravkov sedanje politično tako živahne dobe še najde eden izmed voditeljev francoske demokracije toliko časa, da se v tišini in med knjigami svoje delavnice poglablja v davno preteklost in išče v svobodnem ozračju zgodovine, umetnosti in filozofije vezi med davno preteklostjo in sedanjostjo.

Ravelova proslava v Parizu. V pariški operi je bil minule dni velik festival v spomin pred letom umrlega skladatelja Maurica Ravela. Program je obsegal »L' Heure espagnole«, »Daphnis et Chloé« in »Adélaide ou le langage des fleurs«. Večer se je spremenil v veliko zmagoslavje Ravelove glasbe. Prisotni so bili najuglednejši predstavitelji pariškega glasbenega in literarnega sveta. Listi so priobčili ob prvi obletnici Ravelove smrti daljše članke o tem mojstru in njegovem delu ter tudi s te strani pokazali, da kulturna Francija upravičeno žaluje za genialnim muzikom, ki je zapustil v njeni glasbi nenadomestljivo vrzel.

Sokolstvo

Novoletna poslanica našemu sokolstvu

Bratje! Sestre!

Nedavno smo radostno in navdušeno proslavili dvajsetletnico narodnega uedinjenja in ustanovitve Jugoslavije. V tem letu pa se iztekata dve desetletji uedinjenja prejšnjih pokrajinskih sokolskih zvez v enotno jugoslovensko sokolstvo svobodne države. En narod, ena država in eno sokolstvo — to je bil sokolski ideal že v predvojnih časih in končni smoter sokolskega dela in življenja. Predvojno sokolstvo je bilo nosilec teh najplemenitejših narodnih teženj in borec za njihovo uresničenje. Povojno jugoslovensko sokolstvo je nadaljevalo svoje delo v najlepših tradicijah predvojnega sokolstva in je iz slovenskega, hrvatskega in srbskega sokolstva jemalo vse, kar je bilo v njem najboljšega.

Veliko in pomembno je delo, ki ga je jugoslovensko sokolstvo opravilo v zadnjih dveh desetletjih. Po državnem uedinjenju je bilo treba dospeti do popolnega duhovnega narodnega edinstva. V tem prizadevanju gleda jugoslovensko sokolstvo svojo poglavitno in najvišjo nalogo, ker dobiva državno edinstvo svojo polno vrednost samo z duhovnim edinstvom naroda. Na svoji poti smo večkrat naleteli na različne in velike zapreke. Treba se je boriti z zablodami preteklosti, odstranjevati predsodke in nezaupanja, širiti ljubezen in vzajemno zaupanje. Treba je bilo izravnati razlike, ki so postojale med našimi plemeni — razlike, ki so nastale pod mnogovrstnimi zgodovinskimi, političnimi, kulturnimi in verskimi vplivi, ki so jim bili izpostavljeni poedini deli našega naroda. Vedno smo se zavedali, da se popolno zlitje v edinstven narod more izvesti samo postopoma, s potrpljenjem in z največjo vztrajnostjo.

Naša pot je bila vedno prava. Verujemo, da je tudi edino pravilna, ker nas po njej vodijo samo ljubezezen do vsega jugoslovenskega naroda in interesi državne skupnosti, ki edina daje velike možnosti za vsestranski napredek vseh delov našega naroda. Vedno smo se zavedali, da se moremo samo složni in tesno povezani upreti vsem nevarnostim, da se obdržimo in uspemo v mednarodnih tekmah sedanjosti in bodočnosti. Neomajno verujemo v končno zmago svojega prepričanja in svojih idealov. Vere in potrpljenja ne bomo nikoli izgubili, saj vemo, da je moralo duhovno edinstvo tudi pri večjih narodih probroditi enake težave, a je končno vendar uspelo. Prepričani smo, da se to edinstvo ne more z ničemer drugim tako naglo in temeljito izvesti, nego samo s kulturno-vzgojnim delom sokolstva in z njegovim metodami: z negovanjem duha pravice in svobode, s širino razumevanja verske tolerance in s težnjo po socialni pravičnosti. Dolžnost nam je, da se borimo za svoje ideale. Posebno v trenutkih, kadar se vse družabne struje obračajo proti ideji, morajo vsi, ki so močni, zavedni, borbeni in idealni, uporno stati na braniku te ideje.

Na glavnih skupščinah vseh edinic je mesto in prilika, da kritično pregledamo delo v minulem letu in da složno izdelamo načrt za bodoče leto. Tukaj lahko vsak član izreče svojo sodbo in svoje mišljenje. Tukaj imamo vsi enake pravice. Pri volitvah naših uprav prihaja do izraza polna sokolska demokracija. Izvolite, sestre in bratje, v svoje društvene uprave one izmed sebe, ki uživajo vaše največje zaupanje. Toda vodstvu, ki ste ga izvolili po svoji volji, morate dajati vso podporo in pomoč pri delu! — Dolžnost nas vseh je, da skrbno čuvamo avtoriteto nih, ki smo jih s svojim zaupanjem postavili na častne položaje, ki so vezani s težavami in z odgovornostjo. To je naša dolžnost — ne do oseb, ki so v sokolskem vodstvu, temveč do činov, ki jih imajo, in do ugleda in interesa vsega sokolstva.

Zaradi prilik, ki danes v njih živimo, in zaradi važnih nalog, ki jih moramo izpolnjevati, moramo bolj kakor kdaj prej v svojih vrstah očuvati polno disciplino in neokrnjeno avtoriteto sokolskega vodstva. Samo na ta način bomo mogli ohraniti svoj ugled in si pridobiti spoštovanje tudi izven naših vrst, celo tudi pri naših nasprotnikih. Moč pokreta in organizacije ni odvisna samo od števila, temveč od zavesti, discipline, navdušenja, borbenosti in pripravljenosti na žrtve vseh pripadnikov.

Časi so težki in resni. V tretjem letu sokolske Petrove petletke nas čaka veliko dela. Samo z osredotočenjem vseh sokolskih moči, z združenim naporom in z zavestnim izpolnjevanjem dolžnosti moremo uspešno izvršiti svojo nalogo in dospeti do polne zmage idealov.

V novem letu želimo vsem edinicam najlepših uspehov v njihovem delu za blagor kralja, naroda in domovine. Vsem bratom in sestram, naraščaju in deci pošiljamo tople bratske pozdrave!

ZDRAVO!

Beograd, 1. januarja 1939.

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije

V okviru sokolske Petrove petletke bo v Jugoslaviji zgrajenih precejšnje število sokolskih domov. Jugoslovenska sokolska društva imajo sokolske dome pretežno na zahodni polovici države, dočim se edinice na vzhodu polagoma pripravljajo na gradnjo svojih domov. Kakor nam pove statistika Saveza, je bilo do kraja leta 1937. zgrajenih in dovršenih nekaj nad 250 domov, okrog 50 po Jugoslaviji pa jih je bilo v gradnji. Slednji so bili po večini v teku leta 1938. dovršeni. Zato mirno lahko trdimo, da je danes v našem Sokolstvu okrog 300 sokolskih domov, izmed njih na ozemlju dravskega sokolskega zbora 95 dovršenih in okrog 10 v gradnji. Po dovršeni petletnici bo v Jugoslaviji nad 500 sokolskih domov. Zanimivo je, da so se v zadnjem času tudi nekatere čete odločile za zgradnjo lastnega doma in so svojo namero tudi že izvedle, seve v skromnem merilu.

Glavna skupščina Saveza Sokola bo letos precej zgodaj, že 2. aprila v Beogradu. Zato ne preostaja društvom več kakor samo januar za njihove skupščine, župam pa prav za prav samo februar in prva polovica marca. V nekaterih župah so bile skupščine že jeseni, toda večina župnih in edinic bo to delo opravila šele v januarju. Vsekako bo moral Savez izdati istočasno z novim ustrojstvenim redom tudi točne predpise, kako in kdaj naj bodo glavne skupščine edinic.

Sokolske kreditne zadruge so si dosedaj ustanovile župe Kranj, Maribor, Split in v zadnjem času tudi Zagreb, kjer posluje zadruga v župnih prostorih prav živahno. Zadruga za gorenjsko župo ima svoj sedež v Radovljici, ostali dve v Mariboru oziroma Splitu. Članstvo in mladina se vedno bolj oklepata svojih zadrug. Kakor čujemo, pripravljajo postopno ustanovitev takih zadrug tudi pri drugih župah.

Nov naslov Saveza Sokola. Kakor obvešča Savez Sokola kraljevine Jugoslavije, velja za vse pošiljke za Savez in uredništvi »Sokolskega Glasnika« in »Sokola«, savezne revije, nov naslov, ki se glasi: Savez Sokola kraljevine Jugoslavije, Beograd, poštni predal 342. Opozarjamo na to bratska društva in čete.

Za sokolski dom dr. Laze Popovića v Sremskih Karlovcih, ki ga gradi tamkajšnji Sokol ob svoji 35letnici in ki bo nosil ime ustanovitelja dr. Popovića, poznanega vseučiliškega profesorja v Zagrebu, je prispevala tudi Narodna skupščina 120.000 dinarjev, dalje dunavska banovina 60.000 in mesto Sremski Karlovci 35.000 dinarjev. Predsednik narodne skupščine br. dr. Čirić je prav tako podaril gradbenemu skladu vsoto 20.000 dinarjev.

LOJZE ZUPANC:

Staroletne pripovedke

V davnih, davnih dneh so v deželi za devetimi gorami živeli ljudje, ki so bili grešniki brez primere: hoteli so namreč živeti...

Za človeško življenje so potrebne različne dobrote tega sveta: sonce, voda, zrak in — kruh.

Ljudje so imeli sonca, vode in zraka na pretek, le kruha jim je često zmanjkovalo. Kruh je bil namreč čuden gospod: skrival se je pred požrešnostjo nikoli sitih ljudi, zapiral se je v hišo, ki je bila ograjena z visokim plotom.

Toda lačni ljudje so kmalu zavohali njegovo skrivališče. Zbrali so se v nepregledno črno množico in navalili pred hišo, obdano z visokim plotom. Ko so prišli do hiše, kjer se je skrival gospod kruh, so vsi hkrati zakričali, da se je zamajala lesena ograja pred hišo. Vpitje je bilo divje, zato se je kruh močno prestrašil. Zaukazal je svojim hlapcem, naj spuste lačne divjake posamič k njemu, da jih bo pomiril.

Prvi je vstopil v palačo gospoda kruha človek, ki je bil slep.

»Tako in tako, velecenjeni gospod kruh«, je prišlec dejal samozavestno, »krivica se mi godi. Vidim te sicer ne, ker sem daroval oči za svobodo tvoje dežele, ampak povem ti, da ni lepo od tebe, ker si me zapustil — — —«

»Potrpi, prijatelj, jutri te obiščem«, je zamomlja kruh z zaslinjenim glasom in odslovil gladnega, slepega nergača.

Za slepcem so prihajali v palačo pred prestol gospoda kruha vsi ostali, ki jim je lakota žarela v očeh: vojne vdove, sirote, berači, postopači, brezposelniki vseh starosti in vseh poklicev od čevljarja do zdravnika. In gospod kruh je vse po vrsti odslovil z istimi besedami: »Pomiri se, ljubček! Pojdi domov, jutri te obiščem!«

Komaj pa je lačna množica, za silo pomirjena, odšla izpred palače, je bil gospod kruh drugačne volje kakor še minuto prej. Od obljub je bil močno utrujen. Podobnega dne si ni več želel. Zato je poklical predse hlapce in jim zaukazal:

»Sodrga postaja nasilna. Leseni plot okoli mojega doma je zastarel. Ogradite mi palačo z močnejšo, sigurnejšo ograjo, da bom zanaprej varen pred gladnimi ljudmi.

In hlapci so izvršili ukaz. Okoli palače, kjer je stanoval in se redil gospod kruh, so razpostavili topove, tanke in strojnice. Takšna je bila poslej tamkaj ograja, kjer se je bil prej šopiril lesen plot.

Ljudje v deželi za devetimi gorami pa so od lakote in brezdelja umirali s kletvicami na ustnicah in z rokami, stisnjenimi v pesti.

Le tisti, ki so bili grobarji, so imeli v tej deželi polne roke dela in polne želodce kruha.

...Ampak to je samo pripovedka.

Nekoč, ko so ljudje še verovali v pripovedke, so se v neki vasi onstran deveterih rek zbrale vaške deklice na starega leta dan, da bi po stari navadi vlivale raztaljeni svinec in si v odlivku ogledovale podobo božjega sveta.

Prvo dekle je vlilo raztaljeni svinec v vodo. Skonila se je nad posodo, misleč, da bo ugledala obraz dragega, ki jo bo v predpustu novega leta odpeljal pred oltar. Komaj pa je zagledala spačke, ki jih je odblikoval raztaljeni svinec, je kriknila od groze in strahu; v posodi je zagledala strahovito podobo:

Na ulicah, kjer sta se v davnih, davnih dneh podila don Kihot na Rosinantu in Sančo Pansa na osliču, so bile barikade. Na obeh straneh barikad so bili razpostavljeni topovi, strojnice pa so bljuvale na milijone svinčenk. Kri je tekla v potokih, brat je moril brata. Ljudje so umirali v tropih. Zakaj? Ali samo zato, da so v tej uverturi krvavega plesa, ki so si ga izmislili plesni mojstri Njenega Veličanstva Smrti, mogli mogočni tovarnarji preizkusiti, kako delujejo mi'ijonkrat preklete iznajdbe kulturnega veka?

Dekle ni vedelo odgovora na to vprašanje. Zajokala je in se z gnusom odstranila od posode s svincem. — — —

Drugo dekle je vlilo raztaljeni svinec v vodo, da bi v posodi ugledala obraz ljubega. Tudi ona je zakričala od strahu. V posodi je zagledala strahovito podobo:

Po ulicah starega mesta se je prerivala množica jokajočih ljudi. Raztaljeni svinec v posodi je cvrčal, dekletu pa se je zdelo, kakor da množica kriči:

»Rajši v smrt, kakor v sužnost! Izdali so nas! Sami se bomo borili za svobodo! Naprej, general Kiklop!« — — —

Tretje dekle je vlilo svinec v vodo, da bi v posodi srečo ugledala. Toda tudi njo je svinec ogoljufal:

Zagledala je mesto in na njegovih ulicah pokolj, hujši, kakršnega je Herod uprizoril nad nedolžnimi judovskimi otročiči. Podivjana drhal je klala, streljala in morila otroke, ženske in starce. Možje, učeni sinovi svojega ljudstva, pa so si v strahu sami pošiljali krogle iz revolverjev v lobanje. Preganjalci so drveli iz ulice v ulico, od hiše do hiše in metali drgetajoča trupla umirajočih na asfaltna tla nekoč kulturnega velemesta. — — —

»Nobena nima sreče«, so potožile deklice. »Samo groza se nam prikazuje in drugega nič.«

Pa so se obrnile k najmlajši od njih, ki je bila še premlada, da bi v posodi s svincem iskala obraz svojega ljubega. Bila je zlatolaska, mlada ko jutranja zarja, vsa nasmejana in z modrimi, ko pomladansko nebo čistimi očmi. »Še ti poizkusi!« so ji rekle.

Ko pa je zlatolaska vlila svinec v vodo, so ji solze zalile lepe oči: Svinčena gmota se je izobličila v podivjanega bika, na katerem je bila privezana ženska — Evropa. Za bikom se je podil podivjani bog. Uhitel je Evropo in ji v prsi porinil bajonet prav do ročaja.

Vroča kri je brizgnila zvezani ženski iz srca, bik pa je dirjal, dirjal...

Kam?

Dekleta niso vedele odgovora. S pogledi so se srečale in vse hkrati obupno zajokale.

...Toda vsega tega, ljubčki moji, nikar ne verjemite! To je samo pripovedka. — — —

•

V mrzli sobici se sklanja mladenič nad beli list papirja. Tovarišuje mu neizprosen glad. On pa se ne meni za nadležnega gosta. Ves je topel od lepih, svetlih spominov. Dekletu piše pismo:

»Ljubica, zakaj te ni k meni, kakor si mi obljubila? Sam sem v mrzli sobi, le spomini, ki me obletavajo, so topli in sladki kakor Tvoji poljubi. Sam sem v tej tihi uri. Zunaj naletava sneg in mrzla burja se zaganja v okna moje sobice ter riše z ledenimi prsti na šipe rože, ki jih podobnih še ni vzgojil noben vrtnar.

Rože imam zate, vidiš, le Tebe ni...

Vse tiho je v moji mrzli sobici, zunaj pa se razliva iz cerkvenega stolpa mehka bronasta pesem zvonov, pozdravljajoč leto, ki prihaja...

Pesem imam zate, vidiš, le Tebe ni, da bi ji prisluhnila in da bi s poljubi pregnala mraz iz moje sobe. — — —

...Tudi to je pripovedka. Tej pa verjemi, dekle! Ko boš prečitala novoletno pismo ljubega, vstani in pohiti k njemu ter ga poljubi na mlade oči.

Saj k letu osorej bodo te oči mogoče že — ugasnile.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Daladierovo potovanje

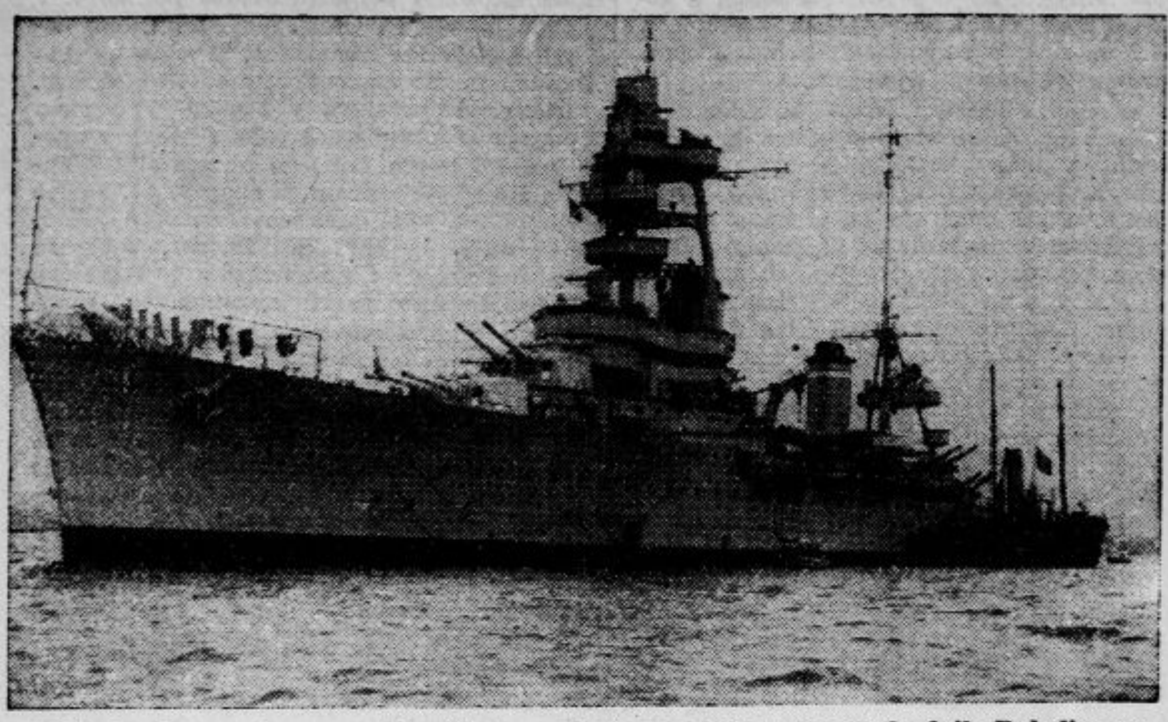

Križarka francoske mornarice »Foch«, s katero potuje min. predsednik Daladier po Sredozemskem morju

Umetni severni siji za razsvetljavo

S pomočjo navzgor usmerjenih radijskih valov

Prof. V. A. Bailey, vodja oddelka za eksperimentalno fiziko na vseučilišču v Sydneyu, je objavil te dni načrt za razsvetljavo velikanskih ozemelj s pomočjo navzgor usmerjenih radijskih valov.

Kakor pravi učenjak, je temeljna misel njegovega načrta ta, da je mogoče povzročiti silovite električne sprožitve v višini sto in več kilometrov nad zemeljsko površino. Princip je isti, kakor ga izkoriščajo za neonske in živosrebrne cevi, samo da ni treba steklenih posod ali vodov. Če bi bilo dovolj energije na razpolago, bi bilo mogoče na ta način razsvetliti do 500 štirjaških milj, in sicer s svetlobnostjo ščipa v jasni noči.

Svetlobni vir bi imel približno obliko žarečega oblaka, ki bi bil desetkrat večji od meseca, in to bi ne bilo nič drugega nego umeten severni sij, verjetno nežno rožnate barve. Kakor pravi profesor nadalje, bi bilo treba milijon kilovatov za razsvetlitev ozemlja s površino 5000 štirjaških milj, in sicer s takšno intenzivnostjo. kolikor jo dajejo današnje cestne svetlike. To je sevega ogromna energija, pa njena poraba bi se dala s komercialnimi in vojaškimi razlogi opravičiti.

Že s 500-kilovatnim oddajnikom je mogoče doseči viden uspeh. V ta namen bi bilo treba zgraditi antensko omrežje s površino kvadratne milje, ki bi energijo primerne valovne dolžine izžarevala kakor žaromet v višino.

Stvar bi bila razen s trgovskega in vojaškega stališča važna tudi za znanost, ki bi ji dala priliko za spektroskopske raziskave in druge eksperimente v višini sto in več kilometrov.

Ovekovečeni na luni

Leksikon meseca z imeni 609 zemljanov

Britska astronomska družba je po triletnih raziskavah izdala »leksikon meseca«, ki navaja vsa imena ljudi, ki so ovekovečeni v luninih žrelih in gorovjih.

Ali obstoji pravljični »mož na mesecu«? Moderna astronomija se smeje temu vprašanju in odgovarja, da ni samo eden, temveč da jih je celo 600 in še 9 žensk povrhu. Seveda to ne pomeni, da bi bili na luni resnični ljudje, kajti tam ni ozračja in drugih življenjskih pogojev. Noči na mesecu so strahotno mrzle in dnevi nepojmljivo vroči. Ljudje, ki »živijo« na našem nebesnem spremljevalcu, so tam samo po imenu. 609 gorovij in žrel na njem nosi imena po znamenitih astronomih, odkriteljih in drugih učenjakih.

Enajst izmed teh ovekovečencev, ki jih navaja leksikon meseca, še živi. Med njimi so: neki francoski poslanec, dve angleški astronomki, neki holandski astronom, ki je svoj prvi teleskop zgradil že v svojem 13. letu, in neki češkoslovaški gimnazijski profesor. Mednarodna astronomska zveza je določila imena številnih mesečevih žrel. Nekatera med njimi še danes nimajo imena in so jih tako rekoč rezervirali za bodoče zaslužne raziskovalce meseca. Kdor se z dobrim daljnogledom udeležuje tega raziskavanja, ima nekaj nade, da postane nesmrten, če drugače ne, vsaj z imenom na luni.

Še danes ne vemo točno, kako so nastala stožčasta žrela, ki jih je videti v velikanskih krožnih gorovjih meseca. Morda gre za vulkanske pojave ali pa za posledico meteorjev, ki so padali na mesec? Morda jih je povzročilo tudi krčenje lune, ko se je ta hladila. Kakšna sila je morala biti v teh vzrokih, pa je najbolje razvidno iz tega, da se morejo gore na mesecu mirno meriti tudi z najvišjimi vršaci na zemlji.

Kar se pa tiče imen, ki jih navaja novi leksikon, naletimo med njim poleg imen velikih ljudi, ki so prešli s svetovno zgodovino, kakor ime Julija Cezarja, Aleksandra Velikega, Platona, Arhimeda in Kopernika, tudi na imena ljudi, ki jih ne navaja skoraj nobeno znanstveno delo. Gre za tihe učenjake in astronome amaterje, ki so se izkazali z raziskovanjem meseca.

Lunin leksikon navaja n. pr. ime nekega nemškega muzika, ki se je v svojem prostem času bavil z zvezdoslovjem, dalje nekega angleškega pivovarnarja iz Lancashirea, nekega londonskega borznega senzala, ki je svoje imetje zapustil za zvezdoslovne raziskave, dalje nekega najdenčka, ki je že z desetim letom kazal presenetljivo astronomsko znanje, končno tudi nekega ekscentričnega Američana, ki si je zavoljo razočarane ljubezni ob prelomu stoletja zgradil dotlej največji teleskop in živel potem kot pravi samotar samo za svoje raziskave.

Japonci na Kitajskem

Japonska vlada je izdala uradno poročilo, ki pravi, da je japonska vojska zasedla 47 odstotkov kitajskega ozemlja. Na tem ozemlju je 68% kitajskega prebivalstva. Vojaške izgube Kitajcev cenijo Japonci na dva milijona mož.

Oče s 56 otroki

Zapuščinsko sodišče v Nici preiskuje ta čas vloge in dokumente, ki jih je vložilo 210 pretendentov na neko dediščino. Vse te osebe trdijo, da so neposredni potomci nekega Johna Gregoryja, ki je kot špekulant na angleških borzah zaslužil velikanske vsote. Ko je v starosti 60 let umrl, se je že po prvem pogledu njegovih papirjev izkazalo, da ima po vsej Evropi 56 otrok.

Ti otroci so se kot prvi prijavili za njegovo zapuščino. Med tem pa so se našli še drugi otroci in vnuki, ki bi se isto tako radi okoristili z Gregoryjevimi milijoni. Francoske oblasti imajo sedaj mnogo dela, da ločijo prave potomce od sleparjev, ki so si priskrbeli vsakovrstne dokumente, da bi lahko nastopili kot doslej neznani otroci in vnuki borznega špekulanta.

Gasilce je pozval k porodu

Neki mož iz Brightona bi moral dobiti v novoletni noči otroka. Ta dogodek ga je tako razburil, da je stekel na cesto in namesto da bi pozval babico, je utrl šipo najbližje alarmne priprave za požar. Nekoliko minut pozneje je pridrdrala gasilska četa z dvema motornima brizgalnama in vozom z moštvom.

Iz pretrganih stavkov razburjenega očeta je poveljnik gasilcev kmalu ugotovil, za kaj gre. Poskrbel je za to, da so pripeljali zdravnika in babico, ker sta mogla ta dva v tem primeru bolj koristiti nego gasilci. Stvar pa je moral po svoji dolžnosti sporočiti tudi oblasti, ki je brezglavega očeta obsodila na 50 šilingov globe.

Ples plešcev

V Lytomišlu bodo imeli v letošnjem pustu originalen ples. Udeležiti se ga bodo smeli samo plešasti moški, ki so že prekoračili 65 leto . . .

Slovaške znamke

Kakor poročajo iz Bratislave, bodo izšle v kratkem slovaške znamke z glavo patra Hlinke ter s podobo Ružemberka in Žiline.

Odhod senegalskih strelcev v Džibuti

Francoska vlada je ojačila svojo posadko v Džibutiju z oddelki senegalskih strelcev. Na sliki vidimo strelce pri vkrcavanju v Marseilleu

Nebesni pojavi v letošnjem letu

Sončni in lunini mrki in srečanja z nebesnimi potniki

Dne 19. aprila se bo zamračilo sonce. Ker bo luna ob tem času razmeroma daleč od zemlje, ne bo pokrila vse sončne ploščine. V Evropi bo videti le delen mrk. Začel se bo okrog 18.25 ob desnem robu dnevne zvezde in ob zatonu sonca še ne bo dosegel svojega viška. Dne 21. oktobra bo popolni sončni mrk, ki ga pa pri nas, žal, ne bo videti.

Mesec popolnoma mrkne 3. maja, a mi bomo, žal, spet na napačni strani neba, tako da tega pojava ne bomo videli. Dne 28. oktobra bo skoraj popoln lunin mrk, zakril bo namreč več nego 99 odstotkov mesečeve površine. A mesec se bo ob začetku mrka okrog 5.55 pri nas že bližal zatonu, tako da najvišje faze ne bomo gledali.

Slabotni blesk zodiakalne svetlobe bomo gledali kakor običajno v februarju in marcu zvečer, v oktobru in novembru zjutraj. Redni tropi meteorov tudi letos ne bodo izostali. Glavna tropa sta trop Perzeidov, ki ga križamo okrog 13. avgusta, in trop Leonidov, ki ga sreča naša zemlja sredi novembra.

Pridobitve generala Franca

Črno pobarvani prostor na zemljevidu kaže ozemlje, ki so ga pridobile Francove čete pri zadnjem ofenzivnem sunku proti republikanski Španiji

Plebiscit o povratku Windsorskega vojvode

Iz Londona poročajo, da so v Angliji priredili neslužbeno ljudsko glasovanje o povratku Windsorskega vojvode. Petdeset odstotkov glasovalcev se je izreklo za povratek brez pridržka, 27 odstotkov je glasovalo proti povratku, 25 odstotkov pa se je vzdržalo glasovanja.

Poroka princese Marije Savojske

Kralj Viktor Emanuel in kraljica Helena sta določila, da se njiju najmlajša hči, princesa Marija Savojska, poroča s princem Burbon-Parmskim v Rimu, in sicer 15. t. m. Ceremonija se bo izvršila v Pavlinski kapeli v Kvirinalu. Med gosti bodo številni člani rodbine Burbon-Parmske. V soboto pred poroko bo na dvoru velik sprejem, za katerega so poslali že 3000 vabil. Princ in princesa prebijeta del medenih tednov v Mozambiku, kjer ima ženin farmo.

Zlato

Do l. 1875. so cenili vse zlato, ki so ga bili dotlej dvignili iz zemlje, na 9500 ton. Do leta 1900. se je ta količina povečala za 5500 ton, kajti med tem so bili začeli izkoriščati največje ležišče zlata pri Johannesburgu v Južni Afriki in zlate poljane na Aljaški. Do konca l. 1935. so ocenili celotno množino nabranega zlata na 40.500 ton. Vrednost te količine znaša po računu nekega švicarskega gospodarstvenika 140,2 milijarde zlatih švic. frankov.

Klobuk s pravico do poljuba

Na Angleškem so v preteklih božičnih praznikih posebno pozorno ogledovali damske klobuke. Zadnji izum zimske mode so namreč klobuki, ki so jih dekleta za božične praznike lahko okrasila z vejico omele. Takšne vejice so na Angleškem že od pamtiveka božični simbol in po starem običaju ne sme nobeno mlado dekle odreči poljuba, če stoji ali sedi bolj ali manj slučajno pod takšno vejico. Nova moda je omogočila dekletom, ki jim je bilo do tega, torej še posebno božično veselje.

Ob 20. otroku umrla

V Hofgasteinu je umrla neka Gracherjeva po porodu svojega dvajsetega otroka. Otrok je ostal živ. Izmed ostalih jih živi še sedemnajst. Gracherjeva je bila cerkovnikova žena in družina je vse prej nego bogata.

Iz Asmare v Adis Abebo

Italijanska letalska družba »Ala Littoria« je uvedla dnevne polete na progi Asmara—Adis Abeba. Na ta način je z[illegible] mogoče prispeti z letalom v dveh dneh in pol iz Rima v glavno mesto Abesinije.

Kolumbova pisma za njujorško razstavo

Prireditveni odbor njujorške svetovne razstave se je obrnil na mesto Genovo s prošnjo, da bi tej razstavi posodilo izvirna Kolumbova pisma, ki jih hranijo v tem mestu. Odbor je bil pripravljen kot jamstvo ponuditi 6 milijonov dolarjev.

Genovski mestni predsednik pa je odgovoril, da tej želji žal ne more ustreči, ker noče Genovčanom niti za trenutek odtegniti pisma, ki dokazujejo italijanski izvor slavnega pomorščaka in dejstvo, da je kot prvi stopil na Novi svet. Rad pa bo poslal v Newyork reprodukcije teh pisem.

Sneg preprečil poroko

Hudi snežni meteži so zadnje dni na Saškem pretrgali zvezo med mestom Altenburgom in Meuselwitzem. V Altenburgu bi se bila morala izvršiti poroka, ženin bi moral prispeti z avtomobilom iz Meuselwitza.

Ženina pa ni bilo od nikoder, kajti v Meuselwitzu ni bilo nobenega lastnika avtomobila, ki bi bil pripravljen tvegati vožnjo skozi visoke zamete. Ob določenem času je stala nevesta jokajoč sama pred poročnim uradnikom, medtem ko se je ženin istočasno trudil, da bi dobil zvezo pri telefonu. Na zadnje ni preostalo drugo, nego da so poroko preložili.

Nevidno steklo

Dr. Katarina Blodgettova, ki deluje v laboratoriju neke londonske električne družbe, je izdelala nevidno steklo, ki odpravlja z neko kemično prevleko vse odseve in propušča 99 odstotkov vpadnih žarkov, dočim je znašala dosedanja največja propustnost 92 odstotkov.

Svoj uspeh je dosegla Blodgettova s tem, da je izdelala brezbarvno prevleko, ki meri v »debelino« komaj 4 milijontinke palca. Postopek in uporaben za vse vrste stekel. Izložbene šipe in okna, ki jih izdelajo iz tako prepariranega stekla, so izredno prozorna in jih ni videti.

ANEKDOTA

Joan Crawfordova in Franchot Tone sta predstavljala poljub.

Režiser: »To ni nič! To ni pravi poljub!«

Tone: »Toda, oprosti, poljubljava se pravilno, saj sva že tri leta poročena!«

Režiser: »In jaz vrtim sedaj že pet in dvajset let prizore s poljubi. Torej mi dovolita, da vama končno pokažem, kako je treba to pravilno napraviti!«

VSAK DAN ENA

I java ljubezni. »O, kako postaja nje- [illegible] «

(»Ric et Rac«)

Daladierov obisk v Ajacciu na Korziki

Pri obisku francoskega min. predsednika Daladiera na Korziki se je zbrala ogromna množica domačega preb[illegible], ki je pri[illegible] državniku navdušene ovacije

Ves ženski svet opozarjamo na

naših 17 belih dni

IZKORISTITE PRAVOČASNO TO RES UGODNO PRILIKO.

Za primer Vam navajamo majhen izvleček iz naše ogromne izbire:

Belo blago širina 76 do 90 cm:

Šifon	Din	3.75
Dobra kontenina	„	4.75
Fina kontenina	„	6.75
Fini šifon	„	8.—
Prvovrstna kontenina	„	7.75
Batist šifon, fini	„	8.75
Zelo fin in trpežen šifon	„	9.75
Najboljša kontenina	„	10.50
Macco šifon (iz amerikanskega prediva)	„	12.50
Original »Lilien šifon«	„	12.75

Blago za rjuhe 150 cm široko:

Bela kontenina (American)	Din	13.50
Zelo dobra bela kontenina	„	15.—
Prvovrstna bela kontenina	„	18.—
Šifon za rjuhe	„	20.—
Izvrsten šifon za rjuhe	„	22.—
Platno za rjuhe	„	24.—
Specialno blago za rjuhe, ki odgovarja največjim zahtevam	„	25.75
Macco šifon za rjuhe	„	24.—

Blago za kapne širine 180 cm:

Bela kontenina, zelo močna, širina 180 cm	Din	17.75
Šifon, širina 180 cm, zelo fin	„	23.—
Platno, izredno močno, širina 180 cm	„	26.50
Macco šifon za kapne, širina 180 cm	„	29.—

Brisače:

Frotirke male	Din	2.75
Frotirke večje	„	4.75
Frotirke velikost 0.75 × 40 cm	Din	6.50
Frotirke velikost 0.50 × 100 cm	„	9.50
Frotirke velikost 0.50 × 110 cm	„	18.—
Frotirke velikost 0.55 × 125 cm	„	21.—
Frotirke velikost 0.60 × 130 cm	„	24.—
Frotirke velikost 0.65 × 140 cm	„	29.—

Stalnost barv je zajamčena.

Blago za brisače, zelo trpežno	Din	5.50
Modro blago za brisače, močno	„	6.50
Bel damast za brisače	„	8.—
Pike za brisače	„	8.—

Prti in servijeti:

Blago za prte, šir. 130 cm	„	18.—
Blago za prte, najboljše, šir. 140 cm	„	22.—
Barvasto blago za prte	„	30.—
Panama prti	„	25.—
Karirasti prti, zelo lepi, vel. 140 ×140 cm	„	28.—
Beli servijeti, zelo trpežni	„	5.50
Kuhinjske krpe, močne	„	4.—
Kuhinjske krpe, čisto platno	„	7.—

Prešite odeje:

Prešite odeje, klotaste, ročno delo	Din	67.—
Prešite odeje, iz dobrega klota, ročno delo	„	88.—
Prešite odeje, iz brokat klota, ročno delo, fina vata	„	115.—
Prešite odeje, iz zelo dobrega klota, s fino belo vato	„	120.—
Prešite odeje, iz najfinejšega klota in fine bele vate	„	138.—
Prešite odeje, iz najfinejšega brokat klota	„	165.—
Prešite odeje, svileni brokat	„	178.—
Prešite odeje, svilene z najfinejšo vato	„	250.—

Gradl za madrace:

Gradl za madrace, navadni, šir. 120 cm	Din	11.50
Gradl za madrace, šir. 120 cm, boljši	„	16.—
Gradl za madrace, širina 120 cm, zelo trpežen	„	19.—
Damast gradl za madrace 19.50 do	„	21.50
Satin gradl za madrace, širina 120 cm	„	22.50
Damast gradl, šir, 120 cm, trpežen, zelo priporočljiv	„	27.50
Damast gradl, čisto platno, 120 cm	„	34.—
Platnen gradl, črtasti, skoro neraztrgljiv	„	34.—

Razno:

Inlet za perje, širina 80 cm	Din	9.75
Macco inlet za perje, širina 80 cm	„	15.—
Inlet, širina 120 cm	„	16.—
Inlet za perje, širina 120 cm, izredno dober	„	20.—
Atlas gradl za blazine, širina 80 cm	„	12.—
Atlas gradl za blazine, širina 80 cm, res fin	„	15.—
Atlas gradl za posteljnino, šir. 120 cm, najboljši	„	22.—
Gradl za moške spodnje hlače, dober	„	10.—
Marine gradl za moške spodnje hlače, zelo fin in trpežen	„	13.—
Klot za prešite odeje, barvasti	„	15.—
Klot za prešite odeje, odber v raznih barvah	„	17.—
Klot za prešite odeje, najboljši	„	22.—
Brokat za prešite odeje, v raznih barvah	„	18.—
Brokat klot, najfinejši, šir. 160 cm, za prešite odeje	„	35.—
Brokat svila za prešite odeje, najboljša	„	60.—
Oksford za moške srajce 5.50 do	„	8.75
Puplin, fini, za moške srajce 11.— do	„	17.—
Fini puplin za damsko perilo, v raznih barvah	„	9.75
Krasna svila za damsko perilo, v raznih barvah	„	14.50

i. t. d.

Manufaktura „Manica“ kom. dr.

Opozarjamo Vas še posebno na naš naslov, da se v slučaju zamenjave naslova ne boste hudovali na nas.

v Ljubljani, Mestni trg 17

Odjemalcem izven Ljubljane pošljemo po želji vzorce blaga, ki pride v poštev

Klimatični pregled l. 1938 v Ljubljani

Meteorološko končamo leto že 30. novembra, vendar pa kadar govorimo o srednjih letnih vrednostih vzamemo vedno v poštev le astronomsko leto.

Letošnja srednja letna **temperatura** znaša 9.4°. Od normalne vrednosti 9° se sedaj razlikuje samo za +0.4°. Marc je bil nad normalo topel, april zopet prehladen. Junij je bil preveč, november nekoliko pretopel. December je bil bolj hladen kot navadno, ostali meseci so imeli normalne temperaturne razmere.

Najnižjo temperaturo smo zabeležili 27. decembra, znašala je —20.2°. Tudi 6. januar 1938 je imel nizko vrednost, namreč —18.8° Najvišja temperatura je bila lani 28. junija, 32.6° Zanimivo je, da je tudi najvišja temperatura, ki je bila sploh opazovana v Ljubljani, padla na isti datum. 28. junija 1935 je znašala 38°. Najnižja doslej opazovana temperatura v Ljubljani je bila opazovana 3. febr. 1929 in sicer —25.6.

Mrzlih dni, ko je bila ves dan temperatura pod 0°, je bilo v vsem letu 20. **Hladnih dni,** ko je bil vsaj dnevni minimum pod 0°, je bilo 106. **Toplih dni,** ko doseže dnevni maksimum vsaj 25°, je bilo 106, **vročih dni** ko doseže dnevni maksimum vsaj 30°, je bilo v Ljubljani 17, malo, če pomislimo, da jih je v bližnjem Trstu čez 30 na leto. Zadnjič je bila lani temperatura pod 0° še 6. maja, jeseni se je ponovno pojavila 22. oktobra. Nevarnost za pomrznitev ali slano je bila 197 dni, prostih dni brez ledu pa je bilo 168. Temperatura pod 0° se je lani zakasnila skoro za 1 mesec in pojavila 1 teden prej.

Tudi absolutna **vlaga** se lani ni mnogo razlikovala od normale. Srednja relativna vlaga je znašala 82%. Zrak je bil v Ljubljani relativno precej vlažen. Najbolj suh je bil zrak 17. februarja, ko mu je relativna vlaga znašala samo 28%. V splošnem so bili najbolj vlažni zimski meseci, najmanj poletni.

Povprečno je v teku leta 61% **neba pokritega z oblaki**, lani ga je bilo 63%. Jasnih dni, to je takih, ko je nebo samo do 20% pokrito z oblaki, je bilo 30, normalno pa jih je 60. Največ jasnih dni je seveda poleti, normalno jih je v juliju 9, letos sta bila samo 2, podobno je bilo v juniju in avgustu. Zato pa je bilo manj oblačnih dni, to je takih, če je nebo nad 80% pokrito z oblaki. Normalno jih je 150, lani jih je bilo 117.

Poglavje zase je ljubljanska **megla**. Normalno ima Ljubljana 88 meglenih dni, letos pa jih je bilo kar 122. Preveč meglenih dni je bilo jeseni in pozimi. Najbolj meglen mesec je september, ki je imel 18 meglenih dni. Prekosil ga je le še januar z 19 dnevi.

Dni z močnim **vetrom** je v Ljubljani zelo malo. Viharnih dni je bilo 15, trikrat nad normalo. Če pomislimo, da jih je v bližnjem Trstu čez 60 na leto, je to še vedno majhno število. Viharni dan je, če piha veter s hitrostjo vsaj 40 km na uro.

Letna množina **padavin** je znašala 1174 mm. Povprečno pada v Ljubljani 1410 mm. Februar je imel 18 namesto 69 mm, marc 30 namesto 99 mm, junij 28 namesto 146 mm. Junij je drugi najbolj deževni mesec, lani je bil za februarjem najbolj suh. V juliju je padlo 120 mm, namesto 139. Zelo reven na padavinah je bil tudi september, ki je imel 64 mm (normalno 140 mm). Premalo sta dobila tudi november, 67 (114 mm) in december 77 (107).

Najbolj deževen je bil avgust, ki je dobil 249 mm (namesto 144 mm). April je imel 121 mm (101), maj 141 mm (108), oktober 182 mm (169).

Najvišja dnevna množina padavin je padla 21. maja in je znašala 47.6 mm. V Ljubljani smo vajeni dnevnih množin preko 100 mm.

Padavinskih dni je bilo samo 138 namesto 150. Najmanj padavinskih dni sta imela marc in februar, po 4 odnosno 5 dni, največ pa avgust 19. Snežnih dni je bilo 25. Skupna višina padlega snega bi znašala 58 cm. Največ ga je padlo v decembru, namreč 35 cm. Zemlja je bila pokrita s snegom 65 dni, normalno jih je 58. Zadnjič je snežilo 25. aprila prvič pa šele 6. decembra.

Grmelo je letos v 37 dneh, normalno je dni z gromom v Ljubljani samo 20. Največ neviht je imel avgust, namreč 15. Prvič je zagrmelo 26. marca, zadnjič pa 28. oktobra. Zanimivo je, da v preteklem letu **v Ljubljani ni bilo toče!** Normalno imamo vsaj dve nevihti s točo.

Zračni pritisk je bil lani za spoznanje previsok. Zato je bilo tudi manj padavin. Najvišje stanje zračnega pritiska je bilo 25. februarja in to 750 mm, najnižje 22. novembra, 714 mm. Absolutno nihanje barometra je znašalo v preteklem letu 36 mm. Zračni pritisk je bil nad normalo v naslednjih mesecih, februar, marc, junij september in november, tedaj v mesecih s padavinami pod normalo. Pritisk pod normalo pa je bil zlasti v maju in avgustu.

Nihanje zračnega pritiska je večje pozimi kakor poleti. Letos je bilo najmanjše v juniju, največje v novembru z amplitudo 35 mm. Sledi januar z 27.6 mm. Zima je sploh čas, ko se v ozračju tvori največ vrtincev (ciklonov) in ki so najbolj mogočni. Vendar pa ne pride pozimi do izdatnih padavin, ker vsebuje zrak takrat malo vlage. Pozimi je zrak v Ljubljani vseboval samo 3.7 g vodnih hlapov v vsakem m³, poleti v juliju pa 13 g. Največ padavin bi po tem moralo biti poleti. Toda poleti je najmanj ciklonov in še ti so majhnega obsega. Zato stvori ozračje nekak kompromis med mogočnimi zimskimi cikloni in velikimi množinami vode poleti v zraku, tako da je v Ljubljani največ dežja jeseni in potem pomladi. Da pa pade poleti pogosto mnogo padavin kakor na primer lani v avgustu, so krive krajevne popoldanske nevihte, ki so bile zlasti v avgustu zelo intenzivne. Dognali pa smo, da je bil drugi najbolj deževni mesec v jeseni oktober.

Dr. Oskar Reya.

Trojčki z 81 letnico

Te dni so najstarejše angleške trojčke, sestre Charles Thakereyeva, Henry Watsonova in Henry Rimingtonova slavile svojo 81-letnico. Vse tri sestre so še vedno popolnoma zdrave in opravljajo hišna dela brez tuje pomoči. Skupaj imajo deset otrok, ki vsi živijo.

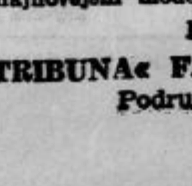
Otroški vozički najnovejših modelov

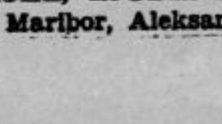
Dvokolesa, motorji, tricikliji

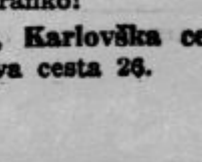
Šivalni stroji pogrezljivi

Po zelo nizki ceni! Ceniki franko!

»TRIBUNA« F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlovška cesta 4. Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 26.

Iz življenja na deželi

BLED. Zvočni kino predvaja danes, jutri in v nedeljo velefilm »Beli jorgovan«.

JESENICE. Zvočni kino Radio predvaja danes ob 15. in 20. velefilm »Golem«. Med dodatki tudi barvana šala in še kaj. Sledi »Mozart«.

KRANJ. Na Ljudski univerzi bo predaval v soboto ob 20. dr. Lavo Čermelj o temi **»Bilanca našega naroda za mejami.«** Predavanje bodo spremljale skioptične slike!

LJUTOMER. Zvočni kino Sokolski dom predvaja v soboto 7. t. m. ob 20., v nedeljo, 8. t. m. ob 16. in 20. film »Matura«. Kot dodatek kratek zabavni film in Foksov zvočni tednik. Naslednji film bo 14. in 15. t. m.

NOVO MESTO. Francoski krožek vabi člane na redni letni občni zbor, ki bo v nedeljo 8. t. m. ob 10.30 v krožkovem lokalu Sokolskega doma. V primeru nesklepčnosti bo občni zbor pol ure kasneje ob vsaki udeležbi. Odbor.

NOVO MESTO. Kino »Dom« v Sokolskem domu bo predvajal danes na praznik ob 15., 18. in 20.30, jutri v soboto ob 20.15 ter v nedeljo ob 15., 18. in 20.30 zvočni velefilm »Bukanir«. Predigra: Paramountov zvočni tednik.

TRŽIČ. Kino predvaja danes na praznik rusko dramo »Trojka«, v soboto in nedeljo pa Shirley Temple v filmu »Otrok iz predmestja«.

DENAR
naložite varno in dobro v
HRANILNICI DRAVSKE BANOVINE
podružnici v Celju
bivša
JUŽNOŠTAJERSKA HRANILNICA
ustanovljena 1889
nasproti pošte, lastna hiša Dravska banovina jamči za vloge z vsem premoženjem. - Safes-hrambe na razpolago. — Daje proti zastavi vsakovrstna
POSOJILA.

KLIŠEJE
ENO IN VEČBARVNE
Jugografika
SV. PETRA NASIP ST. 23

Med mestom in deželo
posreduje »Jutrov« mali oglasnik

Od Vas je odvisno, da imate obleko vedno kot novo
zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni
JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
Pralnica — Svetlolikalnica

Prvovrstni trboveljski
PREMOG
brez prahu, koks, suha drva nudi
I. Pogačnik
BOHORIČEVA 5.
Telef. 20-59

ZAHTEVAJTE BEZPLAČEN CENIK
BREZPLAČEN POUK V IGRANJU
KROM. HARM. OD DIN. 480·
MEINEL & HEROLD
D-S-O-J-ZAL. TVORNICA GLAZBA
MARIBOR

Najslajša in najboljša
krepilna pijača je
BERMET—VINO
CRNINA IZ FRUŠKE GORE.
Sremski Karlovci — Gostilničarji nudite to specijaliteto svojim gostom. V sodčkih od 50 l naprej ga razpošilja
B. MARINKOV,
Sremski Karlovci, Fruška gora.

ZAHTEVAJTE BRESPLAČNI CENIK
HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA
F. SCHNEIDER
ZAGREB NIKOLIĆEVA 10

PREUTRUJENOST
Znanstveno je dokazano da regulira »KALEFLUID« sekretarno delovanje vseh žlez, krepi celi organizem in uravnoveša živčni sistem, tako da postane človek zopet krepak in sposoben za delo in borbo za svoj obstanek.
Brezplačno detajlno literaturo: Zahtevajte Beograd Masarykova 9 Miloš Marković.
»KALE-FLUID« se dobiva v lekarnah in drogerijah, Reg. S br. 10537/33

Oglasi v „Jutru“ imajo vedno največji uspeh!

Čitajte in širite »J U T R O«

ZAHVALA

Vsem, ki ste z nami sočustvovali in nas tolažili ob težki izgubi naše srčno ljubljene hčerke, sestrice in vnukinje

Marinke Jenko

učenke 3. vad. razr. pri Uršulinkah

ji poklonili cvetje — naša prisrčna zahvala.

Posebna zahvala bodi izrečena čč. duhovščini, posebno pa g. katehetu Koretiču, nadalje se zahvaljujemo gg. zdravnikoma dr. Staculu in dr. Meršolu za pomoč, čč. sestram usmiljenkam sanatorija Leonišča, sošolkam za spremstvo ter končno vsem, ki so našo nepozabno hčerko spremili na njeni zadnji poti k večnemu počitku.

Ljubljana, dne 5. januarja 1939.

Globoko žalujoči: MARIJA, BOGOMIR, starši; ANICA, sestrica in ostalo sorodstvo.

Preminila je nenadoma moja ljuba žena, mama, gospa

Stefanija Bučar

roj. BEZEK

SOPROGA ZASTOPNIKA TEKST. TOV.

Pogreb nepozabne pokojne bo v petek, na dan Sv. Treh Kraljev ob 16. uri iz hiše žalosti Kongresni trg 8, na pokopališče k Sv. Križu.

Žalujoči mož: ANTON BUČAR; hčerki: ZENICA BUČAR poročena MAYER, SPELA; zet: JOSIP MAYER — in ostalo sorodstvo.

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod Občina Ljubljana

Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom in prijateljem, da je po dolgi mučni bolezni preminula gospa

Karolina Ferfila

roj. ŽARK

danes ob 2. uri zjutraj.

Pogreb drage pokojnice bo v soboto ob 15. uri popoldne iz Trške gore na farno pokopališče.

Trška gora — Krško, dne 5. januarja 1939.

Žalujoča nečakinja MICI in sorodstvo

F. G. 27

Strel v grajski knjižnici

Roman

»Tega sicer ne«, je odvrnil Meredith in zmajal z glavo. »A nekdo tretji je seveda moral biti navzočen. Tisti, ki je streljal z drugo pištolo.«

»Potem bi bil Colchester vendar moral videti tega tretjega. Nihče ni mogel biti v knjižnici, ne da bi bil on vedel zanj.«

»To ni povsem točno«, je odvrnil višji nadzornik. »Ali se spominjate, kako je ta nekdanja kapelica zgrajena? Pomislite na galerijo, ki gre okrog enega dela knjižnice.«

»S tem hočete reči, da je nekdo ustrelil Fairfaxa z galerije? Strelni kot se ne ujema. Fairfax bi bil moral stati s hrbtom proti lordu Colchestru, da bi mu bil mogel neznani tretji z galerije pognati svinčenko v srce in do hrbtenice.«

»Morda je stal res z hrbtom proti Colchestru.«

»In čemu, za Boga, naj bi lord Colchester lagal?«

»Ali vam še ni prišlo na misel, da hoče nemara komu prizanesti?«

»Moj Bog, komu neki?«

»Tega ne vem«, je počasi odvrnil Meredith. »Morda kaki ženski.«

»Žen — ženski?«

»Nu, ali je mar nima?«

»Meredith! Menda ne mislite lady Colchestrske?«

»Prav za prav ne, kajti če lord Colchester tega Fairfaxa res ni ustrelil, tedaj vem precej zanesljivo, kdo ga je.«

»Kdo?«

»Najrajši bi povedal to šele čez kaj časa, ko bom imel več dokazov.«

»Vraga, človek, a jaz vztrajam na tem!«

»Vztrajate na tem?« je ponovil John in stisnil oči. »To se po tem takem pravi, da predajate slučaj Scotland Yardu?«

»Niti na misel mi ne hodi, da bi ga predal«, je glasno odvrnil višji komisar.

»Tako ali tako, gospod. Ako mi vodstvo te zadeve ni poverjeno, se zdaj spodobno umaknem ali pa ostanem kot čist zasebnik. Če pa dobim preiskavo v roke, tedaj bom poročal, kadar in kakor mi bo po godu.«

Nekaj trenutkov je vladal mučen molk. Winterju se ni — kakor večini policijskih uradnikov — prav nič mudilo pritezati Scotland Yard, dokler ni bilo skrajne sile. Po drugi strani pa ni hotel izgubiti Meredithove pomoči, vedoč, da bodo vse, karkoli spravi spretnost višjega nadzornika na beli dan, pripisali zaslugi domačega redarstva. Z vidnim naporom je premagal svoj ponos in tehtno dejal: »Docela vas razumem, Meredith. Prezgodaj bi bilo, če bi že zdaj zahteval od vas natančnejše podatke.«

John je imel dovolj človeške slabosti, da se je zarežal višjemu komisarju v oči, in polkovnik Winter je zaripnil kakor kuhan rak.

»Zdi se mi, da bi si bilo pametno še enkrat ogledati grajsko knjižnico.«

»Sredi noči?«

»Zakaj pa ne?« je Meredith vrnil vprašanje za vprašanje. »Tu zraven naju sedi gospod najčistejše višnjeve krvi, priprt pod sumom umora. Ako ste zgrabili nepravega, vam more biti samo v korist, da spravite stvar čim prej s sveta. Ne, s tem ne mislim reči, da bi utegnil sam zavzdigniti hrup — saj je konec koncev priznal dejanje — a lordska zbornica bo bruhala na vas ogenj in žveplo. In v takem primeru bi vam zelo škodilo, da ste ga pridržali v zaporu, preden ste se prepričali, da je pravi. Visoko plemstvo ne mara ljudi, ki mu brez tehtnih razlogov teptajo po kurjih očesih.«

»Toda ovadbo državnemu tožilstvu zaradi poizkušenega umora je vendar treba podati«, je oponekel polkovnik Winter.

»To nikakor ni isto«, je odvrnil John Meredith.

3

Obzidani vrt

Ko je stopil John pred mardleighabbeyskimi hišnimi vrati iz svojega voza, je pogledal na zapestno uro in videl, da je dvajset minut čez dve. V veži je srečal Paddocka v pisani nočni halji z rdečimi in zelenimi progami.

»Morda še kaj želite, sir?«

John je prikimal. »Gospodje bi si radi še enkrat ogledali knjižnico.«

»Tako, sir? Smem vprašati, ali ste našli kakšne nove dokaze?«

»Zakaj vprašujete, Paddock?«

»Če dovolite sir: zato, ker mislim, da njegovo lordstvo ni storilec.«

»Kako ste prišli na to misel?« se je naglo oglasil višji komisar.

»Ne morem verjeti, sir, da bi bil toli miren gospod kakor njegovo lordstvo storil takšen zločin.«

»Paddock«, ga je zavrnil višji nadzornik, »Landru je bil zelo miren gospod. Sicer je pa njegovo lordstvo sam priznal, da je streljal.«

»Seveda, sir. Tega si ne morem razložiti in si ne morem. Dovolite, da stopim naprej in prižgem luč.«

Meredith, Winter in Hunnisett so ostali sami v knjižnici.

»Ali je tu vse tako, kakor je bilo ob času strela?«

»Mislim, da je«, je odvrnil polkovnik Winter. »Naročil sem, naj se nihče ničesar ne dotakne.«

»Stopite po sobarja, Hunnisett, da ga vprašamo«, je rekel Meredith. »Zdi se mi — ali bolje, prepričan sem — da se je nekaj izpremenilo.«

Nadzornik Hunnisett in sobar sta se vrnila.

»Upam, da se niste ničesar dotaknili v tem prostoru, Paddock?« je vprašal višji komisar.

»Prav ničesar ne, sir«, je odvrnil sobar.

»Dobro premislite, Paddock!« je rekel Meredith.

»Kako, prosim, sir?«

»Pomislite, pravim.«

Sobar je nagubančil čelo. »Ne razumem popolnoma, sir. Prav ničesar se nisem dotaknil, razen ko sem zvečer zapiral po vsej hiši.«

»In kaj ste storili takrat?«

»Okno sem zaprl, sir.«

»Vidite? Okno ste zaprli«, je pokimal Meredith. »Katero okno?«

„VENA" SALON

FRIZERSKI

Tudi v Novem letu

se bomo potrudili zadovoljiti cenj. dame z priznano strokovno postrežbo. — **Trajna ondulacija**, z elektriko in brez elektrike. **Vodna ondulacija**, prvovrstno delo. **Barvanje las**, coloriranje, akažu refleksi. **Barvanje obrvi in trepalnic**, specijalno delo. **Beljenje (blajhanje) las** z Oreal Blaus, najnovejše sredstvo. **Moderne in večerne frizure.** — Popravljanje pokvarjenih las z »Colestral« in »Oleocap« preparatima.

Vse informacije brezplačno in brezobvezno! **Pridite in zadovoljni boste!** - Cene zmerne! Se najvljudneje priporočamo

salon „VENA", Gradišče 4

VENA - VILI POTOČNIK — in osobje.

Kam pa, kam?

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Gašper

se priporoča, Miha vas vabi, da pridete pogledat Boltežarja, kako se bo imenitno zabaval v gostilni pri Panju v Vegovi ulici 10.

Tam se bo pilo, jedlo in pelo, tako da bo vse veselo, zato pridite vsi in vse v Vegovi ul. kjer se boste tudi vi najbolje in najceneje zabavali.

Vljudno vas vabi in se toplo priporoča TONE HUČ, gostilničar. 305-18

Gašper, Miha, Boltežar

so rekli — v Betlehemu nikar, Pri Kramarju je danes ples, ter krvavice prav zares. 259-18

Gostilna Putrich, Dolenjska c.

priredi danes domačo zabavo s plesom. Izbor na vina, gorka in mrzla jedila. Vljudno vabljeni. 276-18

Gostilna Martinc, Zg. Šiška

Danes koncert odpade! V nedeljo velika predpustna prireditev. Pustni krofi! Priznana vina. 273-18

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Šoferja

trezenega lahko starejšega sprejme večja trgovina za tovorni avto, ki bi delal tudi v skladišču in druga dela, takoj sprejmem v stalno službo. Pon. na oglas. odd. Jutra pod »Šofer takoj«. 308-1

Praktikanta

absolventa trgovske šole za skladišče in pisarno sprejmemo. Plača po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ambiciozen 59«. 288-1

Frizerko

samostojna moč dobi takoj mesto. Josip Novšak Laško. 318-1

Trg. pomočnik(ca)

dobi stalno dobičkanosno mesto. Nastop takoj ali pozneje. Kavcija 10 do 15.000 din Resne ponudbe na podruž. Jutra v Celju pod »Prilika do osamosvojitve«. 322-1

Pletiljo

izurjeno s prakso sprejme M. Plahutar, Celje, Sp. Hudinja 44. 326-1

Hišno pomočnico

vajeno parketov, serviranja in kuhe išče dobra hiša, nastop takoj ali pozneje Ponudbe s sliko na ogl odd. Jutra pod »Dobra hiša«. 148-1

Postrežnico

najrajši iz Šiške, samo za dnevno delo od 7. ali 8. zjutraj do 3. ali 5. popoldne iščem za takoj! Zglasiti se je pri Regally, Verovškova 54, nasproti nove šiškenske cerkve. 225-1

Natakarico

oziroma servirko z znanjem nemščine, čedne in prikupne zunanjosti star do 22 let sprejme Zaslužek dober. Ponudbe na restavracijo Legat, Jesenice. 32864-1

Krojačnica

sprejme dobre krojače in šivilje za obleke in perilo. Tedenska plača 400 din z oskrbo. Odgovoru priložiti znamko. Ponudbe na ogl. odd Jutra pod »Zmožen krojač«. 32875-1

Manufakt rista

za Ljubljano sprejmem Ponudbe na ogl. oddel Jutra pod »Zmožen 222.« 254-1

Samotojno modistko

za izdelavo damskih klobukov od port in rezanega blaga iščem Ponudbe na ogl. od. Jutra pod šifro »Samostojna«. 190-1

Samostojno kuharico

ki opravlja tudi vsa hišna dela dobi stalno mesto pri tričlanski družini. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Kranj II«. 150-1

Pisarniška moč

verzirana nemške in srbohrvatske korespondence dobi stalno nameščenje v manjši tekstilni industriji Ponudbe z navedbo plače na ogl. odd. Jutra pod šifro »Kranj«. 149-1

Nujno potrebujemo

zelo mnogo dobrih delavcev, ki samostojno kuhajo, kuharice, sobarice, privatne, hotelske natakarice in vzgojiteljice. Obrnite se takoj na institucijo vdov in samostojnih gospa, Zagreb, Ilica 29-I, telefon 73 71 Pismeni odgovori 3 Din. 189

Praktikantinjo

za zobotehnično prakso sprejmem takoj. Stanovanje in hrana brezplačno. Pogoji: mala matura zdravo in pošteno dekle, ki ima veselje do dela. Oferte s točnim opisom šole, starosti, poklica staršev in s svojo sliko na naslov Albina Forster. dipl. dentistka Doboj, Vrbaska ban. 206

Dekle

nad 18 let staro, pridno in pošteno sprejmem v pomoč gospodinji. Marija Primožič, trgovina Tržiču na Gorenjskem 228-

Mesarski pomočnik

za sekanje mesa dobi mesto. Poizve se: Domobranska 7., Ljubljana. 266-1

Briv pomočnika

za izpomaganje sprejme Rudolf Zakovšek, Poljanska cesta 51. 293-1

Šivilja

sprejme pomočnico. Mira Hauptman, Ljubljana Krekov trg 10-II. 300-1

Preddelavca

lesne stroke, izvežbanega v vseh lesnoskladiščnih poslih. ev. kavcije zmožnega, sprejmem za takojšnji nastop Ponudbe na Franc Hrastnik, lesna industrija v Slov. Konjicah. 300-1

Postrežnico

za popoldanske ure takoj sprejmem Naslov v vseh posloval. Jutra. 311-1

Dvosob. stanovanje

oddam 1 februarja. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 242-21

Čevljarski pomočnik

kateri je prikrojevalec, dobi takoj službo. Ponudbe na ogl odd. Jutra pod šifro »Boljši«. 219-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din najmanjši znesek 12 din

Mesto prodajalke

ali blagajničarke iščem Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Vajena strank.« 274-2

Vrtnar

samski 39 let star izurjen vseh panog te stroke z dolgoletnimi spričevali v tropski kulturi želi stalne službe. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Samostojen in dober vrtnar«. 2-2

Frizerska pomočnica

išče službo. Ponudbe na ogl odd. Jutra pod »Mlada moč.« 255-2

Inteligentka

z veliko maturo, nekaj pisarniške prakse, znanem državnih jezikov nemščine, strojepisja in stenografije išče stalne namestitve. Pon. na ogl 272-

Mlad zakonski par

išče mesto hišnika v mestu s 15 januarjem Ponudbe na ogl odd Jutra pod »Zmožen vrtnarskega dela«. 197-2

Trgovski pomočnik

manufakturist, vojaščine prost, išče kakršnokoli službo, kot praktikant v trgovini z mešanim blagom kot pomoč v skladišču, inkasant ali sluga Ponudbe na ogl odd Jutra pod šifro »Trezen in nekadilec«. 191-2

10.00 dinarjev kavcije

položi praktikantka od vetniške pisarne, ako dobi stalno mesto v pisarni ali blagajni Ponudbe na podruž Jutra v Celju pod »Kavcija.« 175-2

Kot gospodinja

iščem službo k starejšemu gospodu, najraji upokojenemu gospodu Elza Vidali, Celovška c 277, Št. Vid nad Ljubljano. 292-2

Knjigovodkinja

bilancistka, vešča tudi vseh ostalih pisarniških del, z večletno prakso, išče službo v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd Jutra pod šifro »Prvovrstna moč«. 296-2

Vajenci(ke)

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Učenec

s primerno šolsko izobrazbo, močan in zdrav, dobi mesto v trgovini z meš. blagom. Jos. Herlah, Laško. 320-44

Učenko

s primerno šolsko naobrazbo sprejme večja trgovina na deželi. Prednost imajo hčerke železničarjev. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 227-44

Krojaškega vajenca

sprejme Leopold Kolman, Bled. 251-44

Frizersko vajenko

talentirano išče salon »Izabela« Ljubljana, Pod Trančo 2. 244-44

Učenko

takoj sprejme salon »Nives,« Knafljeva 4. 264-44

Frizersko vajenko

sprejme frizerski salon »Rakar«, Prešernova ul. 7 174-44

Pouk

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Dipl. učiteljica

... francoščino in klavir. Informacije dobite od 1 do 3 dopoldne. Naslov v vseh posloval. Jutra 279-4

Francoščina, nemščina,

klavir. Dijakinjam (dijakom) in odraslim nudim temeljit privatni pouk od osnove do obvladanja. — Grem tudi na dom. A. Potočnik, strok. dipl. Tržaška cesta 1-I. (križišče Aškerčeva Groharjeva c.) Večletna uspešna učna praksa. Cena zmerna. 220-4

Potniki

Beseda 1 din davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din

Zanesljive potnike

išče za dravsko banovino seriozna domača firma špecerijskega predmeta. Prednost imajo oni z lastnim avtomobilom Predvidena je tudi velika reklamna kampanja v podporo njihovega delovanja. Ponud z natančnimi referencami, zahtevki in drugimi pogoji na ogl. odd Jutra pod R. N. 101«. 304-5

Glasbila

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din

Prodam klavir

Stelzhammer brezhiben, lep glas, zaradi odpotovanja za 3.500 din. Dobrajc, Sodna 25. Maribor. 32852-26

Knjige

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Prodam knjige

za 4 razrede gimnazije — Metoda za samouke (privatiste). Metelkova št. 4, I. šofer. 286-8

Brockhaus leksikon

najnovejša izdaja, 22 debelih knjig v polusnje vezanih po zelo ugodni ceni na prodaj Vzamem tudi specerijo manufakturo ali les. Naslov v vseh posl. Jutra. 314-8

Oblačila

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din

Damski smučarski dres

lep, na prodaj. Naslov v vseh posloval. Jutra. 277-13

Prodam

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Kovači pozor!

Glede podrobne informacije novega izuma pošljite vaš cenj. naslov takoj na ogl. odd. Jutra pod »Prijavljen patent«. 272-6

Naprodaj

2 postelje in kredenca. Naslov v vseh posloval. Jutra. 256-6

Železno kolo (Felgno)

in zadnjo os za tovorni avto Chevrolet Truck tipa 1931, prodam. — Gostilna Turk, Streliška ul. 22. 284-6

Otroški vozički

z avto streho, skoraj nov, za polovično ceno na prodaj. Naslov v vseh posloval. Jutra. 287-6

Zmleti deteljni odpadki

vsebujejo 37% beljakovin in tolšče ter so lanenim tropinam enakovredno močno krmilo. 100 kg din 90.- Sever & Komp., Ljubljana Gosposvetska cesta 5. 32807-6

Recept

za izdelovanje muhomorovcev z vsem inventarjem ugodno na prodaj Naslov v vseh posl. Jutra 283-6

Kupim

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din

Angorsko volno

vsako množino stalno kupujem po najvišjih cenah. Ponudbe pošljite takoj na »Angora« v Ljutomeru. 316-7

Oprane cunje

mehka, tanka, v velikih komadih kupuje Josip Cemažar, Ljubljana, Igrška 6 388-7

Pohištvo

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Pohištvo

novo in že rabljeno, kupim za želite prodati ali samo dati v shrambo, sprejmemo v posebni oddelek v komisijsko prodajo po zelo ugodnih pogojih. Kupcev je v tem oddelku vedno dovolj za dobro ohranjeno pohištvo. Vso reklamo prepustite nam na dopisnici ali ustno. Prevoz pohištva preskrbimo sami Ivan Mathian, Ljubljana, — Tyrševa 12. 70-12

Spalnice

kuhinje, posteljne mreže in drugo pohištvo dobite po nizkih cenah pri Andlovcu v Komenskega ul. 34. 260-2

Avto, moto

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din

Avtomobile

tovorne osebne in avtobuse dobro ohranjene, vseh jakosti, kupite najceneje pri O. Žužek, Krupp zastopstvo, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 11. 232-10

Poltovorni avto

zapri (Lieferwagen) v brezhibnem stanju kupim Ponudbe z natančnim opisom, kilometražo in sliko: Kovačič, Cigaletova 11, Ljubljana 261-10

NSU motor

350 cm v zelo dobrem stanju prodam. Kesler Z., — Kamniška ul. 19 Ljubljana 237-10

Motoristi pozor

Kupim motor 250—350 ccm štiritaktni, z električno razsvetljavo, v dobrem staniu, za gotovino takoj. Javiti se osebno ali pismeno: Mirko Rona, gost. Kuhar, Dev. Mar. v Polju 29. 248-10

Stroji

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

6 Singerjevih šivalnih strojev

skoraj popolnoma novih in več raznih drugih, z 20letno garancijo prav poceni na prodaj pri Prometu« nasproti Križanske cerkve. 280-29

Obrt

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Slava Gril

knjige o kozmetiki, Mestni trg št. 3, III. 290-30

Svoji k svojim!

Slovenci, pri izdelavi garderobe boste najbolje postreženi s solidnimi cenami in specialnim delom moške in damske garderobe v Pariškem Modelsalonu »Brunswicka«, Klaonička 22, Zagreb. 222-30

Kapital

Vložne knjižice

Prve hrvatske štedionice prodam. Ponudbe na podr. Jutra v Mariboru pod Maribor. 317-16

Posojilo

25.000 do 30.000 din posojila iščem na vknjižbo prvomestno na vrednost din 200.000 Ponudbe na ogl odd. Jutra pod šifro »Posojilo 30.000«. 252-16

Uradniška in zasebna posojila

v zvezi vezane štednje in brezplačnega zavarovanja na večletno ugodno odplačevanje, dobijo državni, samoupravni nameščenci ter upokojenci, oženjeni brez porokov. Vse informacije brezplačno pri pooblaščencu F. L. Klemen, Ljubljana, Gosposvetska c. 10. Banka i štedionica d. d. 239-16

Lokali

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din.

Trgovino

z meš. blagom in modno sterijo z vsem inventarjem v industrijskem kraju takoj prodam. Pun na ogl., odd. Jutra pod »10.000 din«. 246-19

V središču Zagorja

prodam staroznano, dobro vpeljano gostilno z zalogno kletjo za vinsko trgovino z vsem pripadajočim inventarjem, elektriko, vodovodom, kopalnico, gostinskim, zelenjadnim in sadnim vrtom ter pripadajočimi gospodarskimi poslopji. Naslov v vseh posloval Jutra. 203-19

Gostilno in točilnico

z godbo, promet 60 do 70.000 din mesečno, takoj prodam zaradi odpotovanja iz Zagreba na lastno posestvo Gostilna »Slavonija«. Zagreb, — Palčičeva 19. 218-19

Specerijsko trgovino

dobro vpeljano takoj prodam Pismene ponudbe na ogl odd Jutra pod »Tudi koncesija«. 270-19

Lep lokal

oddam v centru Tržiča. Ponudbe poslati na oglasni odd. Jutra pod »Prometno« 282-19

Mesnico

na prometnem kraju, dobro idočo s precejšnjim številom odjemalcev in z vso moderno opremo radi družinskih razmer takoj za nizko ceno oddam Primerna kavcija v gotovini ali hranilnih knjižicah je potrebna. Povprašati pri M. Urbas, Ljubljana, Slomškova ulica 13. 291-19

Na Bledu

v centru, ob jezeru, oddam dva trgovska lokala. Kolman, Bled. 249-19

Posest

Stavbišče zemljišče kupim

(opuščen mlin), ob trajni vodi izven naselja nedaleč od kolodvora. Ponudbe na ogl. oddel Jutra pod »Ugodni pogoji«. 32340-20

Dvostanovanjska hiša

naprodaj v Zg. Šiški pri novi šoli. Moderno urejena. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 217-20

Enonadstropna hiša

z velikim vrtom in dvoriščem pripravna za kakšno podjetje se proda radi selitve iz mesta. Vprašati: Mlinska ul. št. 39-I desno, Maribor. 212-20

Tristanovanjska vila

enonadstropna za Bežigradom pod ugodnimi pogoji na prodaj. Čisti donos 7 odst. Pon na ogl odd. Jutra pod šifro »Ugodno 22«. 138-20

2- ali 3-stanovanjsko hišo

ali vilo, lepo sončno z vrtom kupim v Mariboru ali v neposredni okolici. Ponudbe z nav. cene na podruž. Jutra v Mariboru pod »Gotovina«. 315-20

Večje število parcel

kompleksov, parcel, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil ima naprodaj gradbeno strokovno izobražen posredovalec:

Kunaver Ludvik

Cesta 29. oktobra 6. Telefon 37-33. Pooblaščen graditelj in sodni cenitelj za nasvete brezplačno na razpolago. 25-36

Naprodaj imam

novejšo trgovsko in stanovanjsko hišo v strogem centru, ter več drugih trgovskih in stanovanjskih hiš, gostiln, lokalov, parcel itd. v centru in na periferiji. Pojasnila daje Marija Jančar, Sv. Petra c. 27. Telefon 48-39. 303-20

Pozor peki!

Ugodno prodam hišo z moderno urejeno parno pekarno, katero vodi lastnik že 15 let, ter je v polnem obratu. V hiši je tudi buffet Prodam zaradi družinskih razmer deloma tudi zaradi bolezni Naslov v vseh posloval. Jutra. 32801-20

Kupim stavbišče

zemljišče (opuščen mlin) ob trajni vodi izven naselja, nedaleč od kolodvora Ponudbe na ogl odd Jutra pod »Ugodni pogoji«. 32340-20

Stanovanje odda

Beseda 1 din, davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din

Dvosob. stanovanje

pri glavni pošti oddam mirni stranki Naslov v vseh posloval. Jutra. 306-21

Dvosob. stanovanje

z vsemi pritiklinami oddam. Razgled na cesto. Stari trg 24-I. levo. 238-21

Soba, kuhinja

se odda Poizve se gostilna Ramovž, Stožice. 233-21

Trisobno stanovanje

komfortno pri Sv. Krištofu oddam. Naslov v vseh posloval. Jutra. 263-21

Trisobno stanovanje

komfortno tik bežigrajske gimnazije oddam s 1 februarjem. Naslov v vseh poslov. Jutra. 258-21

Enosob. stanovanje

s kabinetom in pritiklinami, lepo, oddam. Jarnikova 6. 221-21

Dvosob. stanovanje

s kopalnico in pritiklinami oddam mirni, pošteni stranki v Rožni dolini cesta VII-5a. 265-21

Enosob. stanovanje

lepo, komfortno, oddam. Pirnat, Predovičeva, za bežigrajsko gimazijo. 250-21

Stanovanje

dvosobno, sončno, oddam. Ogled od 10.—12. in 15.—17. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 241-21

Stanovanja išče

Beseda 1 din davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din Najmanjši znesek 17 din

Enosob. stanovanje

s kabinetom ali dvosobno išče v centru mirna stranka dveh odraslih oseb. Ponudbe na ogl. od. Jutra pod »Točen plačnik«. 307-21a

Trisob. stanovanje

iščem za februar. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mesto«. 215-21a

Stanovanje

eno ali dvosobno, iščeta dve odrasli osebi za 1. februar Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod šifro »Celi dan odsotni osebe«. 295-21a

Stanovanje

eno ali dvosobno v bližini Vrtače iščem. Pon. na ogl. odd. Jutra pod »Točen plačnik I. februar«. 289-21a

Sobo odda

Mesečno sobo

opremljeno, s strogo ločenim vhodom takoj oddam solidnemu in mirnemu gospodu. Bolgarska 17-I, levo. 297-23

Opremljeno sobo

sončno, oddam eni ali dvema osebama s 15. novembrom. Sv. Petra nasip 43, buffet. 310-23

Dve sobi

brez kuhinje oddam s 1. februarjem Trgovina Škraba, Bežigrad 19. 151-23

Mesečno sobo

prav lepo, s krasnim razgledom, event. klavirjem in zajtrkom oddam solidni osebi takoj. Tabor 5. I. d. 234-23

Opremljeno sobo

lepo, oddam boljšemu gospodu, sprejmem tudi sostanovalca. Postaja cestne železnice. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 236-23

2 prazni sobi

s tekočo vodo in plinom blizu banovine, strogo separirano, oddam s 1. februarjem. Dr Jemec, Tobačna 6 Tel. 34-94. 147-23

Sostanovalko

v lepo sobo, resno, ki je v službi iščem Naslov v vseh posloval. Jutra. 275-23

Dve lepi sobi

veliki, solnčni, s posebnim prostorom za predsobo, čakalnico ali kuhinjo, primerno za pisarne, atelieje ali tudi stanovanje, takoj oddam v najem na Napoleonovem trgu. Poizve se pri g. Pleničarju, Miklošičeva 10, telefon 29-79. 285-23

Garsoniera

s centralno kurjavo v palači Dunav, Beethovnova 14 oddamo v najem. Informacije pri upravitelju hiše istotam. 32919-23

Prijazno sobico

z dobro domačo hrano oddam solidnemu gospodu. Naslov v vseh posloval. Jutra. 312-22

Sprejmem

sostanovalca, v lepo, gorko sobo takoj. Karlovška cesta 26, desno. 247-23

Mirno gospodično

sprejmem kot sostanovalko z vso oskrbo v centru mesta Istotam spreimem abonente na dobro domačo hrano. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 202-23

Sobe išče

Čisto sobico

iščem v bližini obrtne šole ali Kolodvorske ulice. Ponudbe na ogl. od. Jutra pod »200«. 243-23a

Živali

Majhen bel pes

ki sliši na ime »Miki«, se je izgubil. Najdtelja naprošam, da ga vrne proti nagradi na naslov Dalmatinova ul. 5-II. 327-27

Čistokrvni ilirski ovčar

od odlikovanih staršev 3 mesece star, najboljši čuvaj, krasen eksemplar, naprodaj. Naslov: Lukič, Sv. Petra cesta 75. 240-27

Informacij

Podpisani

Karl Somer, pekovski mojster, Laško, obžalujem, da sem neupravičeno napadel in udaril Viktorja Jenka, občinskega tajnika, Laško, in se zahvaljujem slednjemu, da je odstopil od kazenskega pregona. — Somer Karl. 319-31

Ženitve

Mlad trgovec

želi spoznati gospodično od 17 do 20 let staro. Gotovina dobrodošla. Resne ponudbe s sliko na podr. Jutra v Celju pod »Spoštovanja vredna«. 321-25

Dopisi

Gospod

43 let želi prijateljstva z mlajšo simpatično ubogo gospodično, ki bi ji pomagal. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod šifro »Sigurno«. 223-34

Želim spoznati

narednika vodnika. Pozneje ženitev. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 235-24

Inteligentna gospodična

išče prijateljstva najraje z prometnikom ali kaj sličnega. Ponudbe pod šifro »Prometnik do 28 let« na ogl. odd. Jutra. 231-24

Prijateljico

starejšo, dobro situirano, dobrosrčno, iščem. Pon. na ogl. odd Jutra pod »Vsestranska harmonija« 45-24

»Venus«!

Pričakujem 7. I. ob 10.16 Pričakujem 7. I. ob 10.16 Maribor. 313-24

Agilna in sposobna, Brezhibna, Brezhiben, Blaga duša, Božič, Dober delavec, Diskrecija zajamčena, Dobro ohranjen, Dober, Dobra točka, Dobrotniku mirno novo leto, Dom, Gotovina 120.000, Gorenjski slavček, Hipoteka, Jesenska pomlad, Kino operater, Ljubitelj starin, 22 letna, Ljubim v zimi, Lahko obrt takoj, Moje upanje, Mlada vdova, Mondenka, Mlada vdova, Na prometnem kraju, Novejša tipa, 100% sigurnost, Ocean, Pošten zastopnik, Prijeten dom, Podjetna, Plačljivo v denarju, Prikupna, Poseben vhod, Poseben slučaj, Renta, Razgledna točka, Sana, Srečna bodočnost, Sposoben prodajalec, Steklena omara, Samostojna moč, Špecerijska trgovina, Severe, Sreča, Trajen prijatelj, Ugodni pogoji, Vinograd, Vesten in točen, Velik promet, Vdovec, Vse za njo, Zračno, Zajamčen uspeh, Za gotovino, Za strica, Žarek l., 33, 66.

Dražbe

Javna dražba

V Gustanju, Mežiška dolina na prodaj dne 4. februarja 1939 valjčni umetni mlin na stalni vodi in z električno napeljavo. Dvonadstropna, zidana hiša in nekaj zemljišča. Daleč naokoli brez konkurence. Cenilna vrednost 128.000 din Najmanjši ponudek 86.000 din. Najlepša priložnost za podjetnega in pridnega mlinarja. Podrobna pojasnila daje Hranilnica in posojilnica v Prevaljah. 183-32

Zdravstvo

Obolenja zaradi poapnenja žil

Več let je že v prodaji sredstvo »AORTIREN« tablete, sestavljene na čisto prirodni bazi (rastline in biokemične soli), ki ublažujejo nadloge starosti, kakor so pritisk v glavi, vrtoglavost, visok krvni tlak, nespečnost, tegoba srca in dihanja. AORTIREN tablete se izdelujejo po tajn. medicinskem svetniku dr. med. H. Schröderju pri tvrdki Robert KUHN, Berlin — Kausdorf.

Zahtevajte brošuro »Ali bolujete na poapnenju žil«, ki vam jo brezplačno pošlje generalno zastopstvo Mr. Tichy Bela lekarnar v Horgošu št. 3. Istotam se dobe tudi »AORTIREN« tablete. Oglas reg. s. br 31 818. 32026-40

G. Th. Rotman:

Kapitan Kozlostrelec gre leve lovit

44

Kmalu se je zgrnilo vse zamorsko prebivalstvo na kup; črnci so čudno klatili z rokami in zaganjali kaj nenavadne glasove, a kapitan Kozlostrelec ni vsega tega prav nič razumel. Dečka sta se ta čas rešila iz neprijetnega položaja in vsa sajasta pritekla k stricu.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.